

308341

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 3.

జనవరి 1916 సం॥ నవంబరు నెల 28 వ తేది మంగళవారము

No 201

సంపుటము. 3

సత్య నామ సంవత్సర మాఘ శుక్ల తృతీయ 3.

సంచిక ౨౦౧

మంచిసమయము! వేసవేలు ఖర్చుపడినది!! వెనక దొరకవు!!!

2 పంచలు కొనువారికి అత్తలాగ్నాటమున కోర్కని కోడంద్రాపలాపము అను గ్రంథముకట్టి ఇనాము.

మేలైన జీవాక పట్టుపంచలు

అనేకపంచలు ఖర్చుపడినందున ప్రస్తుతము ధనము తగ్గించియున్నాము. వాచకులారా! శృంగారమున్న నాగరికజీవనము గల మేలైన అసల్ పట్టుపంచలు పండుగదినముల ఆనందముకొరకు తెప్పించి విక్రయించుచున్నాము. ఇందులో ఎరువు, పచ్చ, ఆకుపచ్చ, రోజా, మేఘ వర్షం.

ఇత్యాది రంగులు గలవి. క్లాఫునీయమైనది, త్వరపడుదు. 5క్లీమూరనిడివిన్ని 2క్లీమూర వెడల్పుగల పట్టుపంచె 1-కి 2-0-0 జవాక చుట్టుబాటలు చొక్కము 2 మూరలు ... 1-6-0 8 చొక్కములు తెప్పించుకొనిన పాన్ టెన్ పేనా ఇనాము. అన్నిటికి పోస్టేజి ప్రత్యేకము. (536) చిరునామ:-రాజలక్ష్మి కంపెనీ, 8, కందప్ప మొదలి వీధి, తిరువల్లిక్కేణి నుదరాసు.

సంగీత ప్రదాయని

వేల రూపాయలు 3.

ఈ గ్రంథము అతిప్రసిద్ధి తెందిన దాక్షిణాత్యగాన విద్యాపారంగతులైన విద్యాకృత వరదాచార్యులు, కె. వి శ్రీనివాస అయ్యంగారు, వీణ కృష్ణమాచార్యులు వీరలచే రచింపబడినది. ఇందులక్షణ సంగ్రహమును అభ్యాసపద్ధతులును, స్వరజతులు, వక్రములు, త్యాగయ్యగారి కృతులు, పట్నం సుబ్రహ్మణ్య య్యగారి కృతులు, దీక్షితకృతులు మొదలగు, సుమారు 140 పురు బకలును స్వర, సాహిత్యకళ, కాలము లకుగురుతు శేర్మరచితందరికి ములభముగ గ్రాహ్యమగునటుల వ్రాయబడియున్నవి. హాస్యనియము, వీణ ఈ ఉపయోగాద ములకు పటములును, వీటిగుణములును, వీటి సుపయోగించు విధములును వ్రాయబడి యున్నవి. దీనిలో కొన 16 పుటలు పైజా 500 పుటలు. దళసరి గ్లేసుకాగితములో ముద్రితము కాల్తో బయిండు బంగారు గిలులు చేయబడి యున్నది. వలయువారు ఈ క్రిందివారికి వ్రాసికొనవలెను.

మొసర్పు హో అండు కంపెనీ,

ప్రింటర్స్, మద్రాసు

546

ఉమ్మడి రామయ్య శెట్టి, గురుసామి శెట్టి కంపెనీ.

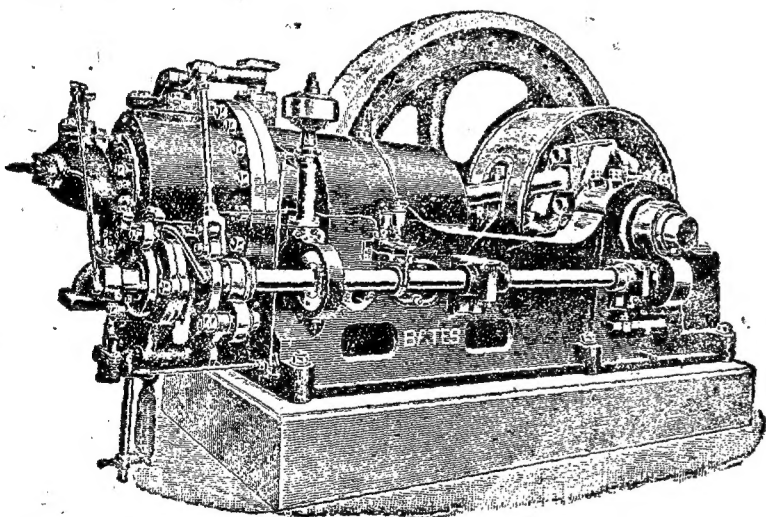
మరాఠు వక్రకులు, మద్రాసు.

విశింథిలాసము: "ఉమ్మడి మార్" మద్రాసు.

ఈపటములో కను పరచినట్టి ఆవేక విధములైన గాజులు నమ్మకముగా నవరస బంగారుతో తయారుచేయబడి యున్నవి. వలయు వారు ఈపటములో యుండు నెంబరును వ్రాసిన మహారి పిమ్మయములు తెలియ పరచు న్నాము. ఇంకా మానద్ద బంగారు గుల్లతోడాలు, గట్టితోడాలు, గట్టికిలు ఉంగరములు, రాళ్ల వుంగరములు, దాల్చు, గడియారపు గొలుసులు, కాసుల పేర్లు, వేడినగలు అనేక విధములైన వేడిపాత్ర సామానులు హాజరున యున్నవి. నాణ్యమైన నగలు పూచీయివ్వబడును. 598

బేటుగోల్డు మెడల్ శెమిడిశల్ క్రూడ్ ఆయిల్ యింజనులు.

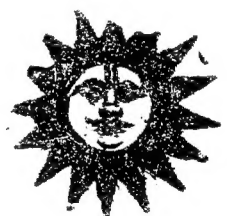
109-141

డి. యల్. శాస్త్రి అండు కో., ఇంజనీర్లు, మదరాసు. బ్రాంచిలు:-బెజవాడ, రాజమండ్రి

ఈక్రొత్త టయపు ఇంజనులు నెట్టుకంటి చిక్కనయిన క్రూడ్ ఆయిల్తో నయినను సుమారు ఒకమాసము శోపయజరు విప్పి శుభ్రపరచ నక్కరలేకయే మిక్కిలి స్పష్టికరముగా పనిచేయుచున్నవి. సాధారణమైన ఆయిల్ యింజనులవలె నుక్కవ క్రూడ్ ఆయిల్ అక్కరలేక వాటికొరకు ఖర్చు అయ్యే ఆయిల్ లో సగము మాత్రము యీ యింజనులు తీసికొనుచు వాటికంటె వేయిరెట్లు స్పష్టికరముగా పనిచేయుచున్నవి. 16 గుర్రములు మొదలు 55 గుర్రముల పరచువరకు పీట్లయొక్క పేరు సామానుల సహాయ ప్పడును ప్లాటలో సిద్ధముగా నుండును.

కుంకుమ పువ్వు

పువ్వు

పువ్వు

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు మావద్దదొరకును. కొనువారు సూర్యమార్కును గమనింపును. కరస్పాక డెన్సు మొదలగునవి ఇంగ్లీషున వ్రాయవలయును:-

ఎస్ నారాయణ అండు కంపెనీ, (53) 21. హమ్మంపేటి, బొంబాయి.

బాచాడితులకు ముము: ఐనాడిక సహితమైన డా॥ వి. డి.

సావంతుని వనోపధిసారసవరిల్లా

ఆ ఆంధ్రప్రదేశ్ ప్రభుత్వమువలన జనించుబాధములకు కిరీటుకుంటి నుండు. కురుపులను, మచ్చలను గాఢమాలన పుండ్లను, ప్రాంతిమాలన అన్ని విధములనల గలుగు వర్మకోగములను పోగొట్టును.

మిక్కిలి శక్తివంతమైన క్రమశుభ్రకారి (28)

నవాపధిసావంతుని గుణ మిచ్చుట విన్నవించును. సహజమైనను మధ్యవర్తికన అన్ని విధములైన దోషములను పోగొట్టును. శక్తియువంతటి ఉదారసహాయమును, పులకపక్షమును కాశాపంబంధమును నోవ్వలను పోగొట్టి క్రమమును కుభ్రపరచును. శిశుగార్హస్థమును గలగ కేయును. 16 పోజులనగ మంకుటకు 4 డోన్సుల బుడ్డిలలో అమ్ముబడును.

ప్రాప్తేలు:- వి. డి. సావంత్. 144 ఫనసవాడి నెం 2 బొంబాయి Proprietor P D SAVANT Fanaswadi No 144 No 2 BOMBAY

వికభాషావిప్రళం

ఇది వెన్నెలకంటి అస్సాగము విశచితము. కల 0-4-0 పోస్టేజి అధికము.

ఐంధ్రపత్రికా కార్యాలయము.

7 తంబుకెట్టి వీధి, మదరాసు

ఆంధ్రపత్రికా శాఖ - పద్మావతి.

ఇది శ్రీయుత కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి గారిచే వ్రాయబడినది. కల 0-4-0 పోస్టేజి ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము,

7. తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

మృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కని డబ్బీతో సహా సీసా 1-కి వెల 0.8 0

తలనొప్పుల మాన్పును వాయువుపోట్ల పోగొట్టును సార్యపు నొప్పుల శారదోలును. పోట్లపోగొట్టును సువాసనలిగి యుండును.

ప్రతి యింజను మంపదగిరెను.

వనమూలికలచే హిందూదేశమంగు

తయారుచేయబడు మంచిమందు.

అమృతాంజనం డిపో. } 108, ఫ్రేరికోడ్లు, బొంబాయి } 7, తంబుకెట్టి వీధి, మద్రాసు.

చెన్నపురి దక్షిణ మహారాష్ట్ర ఇనుపదారి కంపెనీ (లిమిటెడ్)

(ఇంగ్లాండులో ఇంకార్పొరేటెడ్ కాబడినది.)

రయిల్వే రాకపోకల కాలముల మార్పు.

1916 వ సంవత్సరము డిసెంబరు 1వ తేది నుండి ఈ ప్రజెప్టిన కంపెనీకి సంబంధించిన కొన్ని రయిల్వేయొక్క కాలము ఈదిగువ నుదహరింప బడిన ప్రకారము మార్పుబడును.

పెద్ద గాడిబండ్లు

చెన్నపట్టణము నుంచి బొంబాయికి వెళ్లు నెం 5 డవుక్ రయిలుబండి మద్రాసులో 20-30 లకుబయలుదేరి (తిరుత్తని, పుత్తూరు, తిరువంచెల్ల, మట్మారి స్టేషనులవద్ద ఆగక) రాయచూరుకు 9.58 గంటలకు వెళ్లును.

బొంబాయి నుండి బయలుదేరు నెం 6 రు "అప్" బండియు నికమిదట మట్మారి, కోస్టి, కూప్గల్ ఆస్పరి, ముద్దనూరు, ఒంటిమిట్ట, రెడ్డి పల్లి స్టేషనులవద్ద ఆగదు.

మదరాసునుండి ఉత్తరము వెళ్లు నెం 13 రు డవుక్ ఎక్స్ ప్రెస్ రయిలు మదరాసునుండి 13-30 గంటలకు బయలుదేరి రాయచూరుకు 4-45 గంటలకు చేరును. బేసిక్ బ్రిడ్జి, పెరంబూరు, తిన్ననూరు, ఒంటిమిట్ట, క్రిష్ణాపురం, మంగపట్నం, వంగనూరు, జాటూరు, కూర్గల్, కోస్టి స్టేషనులవద్ద నిలువదు.

ఉత్తరము నుండి మదరాసునకు వచ్చు నెం 14 రు "అప్" ఎక్స్ ప్రెస్ రైలు రాయచూరు 3 గం. 45 నిమిషములకు వదలి 18 గంటల 40 నిమిషములకు మదరాసునకు చేరును. ఈ రైలు ఆస్పరి, మొలగనల్లి నగరూరు, నంచెల్ల, జాటూరు, మంగపట్నం, క్రిష్ణాపురము, ప్రెంటిమిట్ట, అనంతరాజుపేట, కడుబుత్తూరు, ఆవడి స్టేషనులలో ఆగదు.

మదరాసు నుండి రాయచూరునకు బోవు నెం 21 డవుక్ ప్యాసెంజరుబండి మదరాసునుండి 9 గం. 35 నిమిషములకు బయలుదేరి 13 గం. 30 నిమిషములకు రాయచూరు చేరును.

మదరాసునుండి రేణిగుంటకు పోవునట్టి నెం 23 రు రేణిగుంట ప్యాసెంజరు 18 గంటల 45 నిమిషములకు గాక నికముందు గం. 18. 35 నిమిషములకే మదరాసు నుండి బయలుదేరును.

నందలూరునుండి 5 గంటల 40 నిమిషములకు బయలుదేరు నెం 37 రు డవుక్ మిక్సెడు రైలు గుంటకల్లునకు 18 గం. 30 నిమిషములకు చేరి అచట ఆగిపోవును.

రాయచూరునుండి 20 గంటల 35 నిమిషములకు బయలుదేరు నెం. 38 "అప్" మిక్సెడు రైలు ఇకను 19 గంటల 30 నిమిషములకే గుంటకల్లు నుండియే బయలుదేరును. ఇకను రాయచూరు గుంతకల్లుల మధ్య నడువదు.

నెం 7 రు డవుక్ బెంగుళూరు మెయిలు మదరాసునుండి 20 గంటల 45 నిమిషములకు బయలుదేరి బెంగుళూరు సిటికి 6 గంటల 25 నిమిషములకు చేరును. పోలింఘురు తిరువలం, పచ్చూరు, స్టేషనులలో ఆగదు. కాని తిరువల్లూరు స్టేషనులో ఆగదు.

నెం 8 రు "అప్" బెంగుళూరు మెయిలు 20 గంటల 20 నిమిషములకు బెంగుళూరు సిటినుండి బయలుదేరి 6 గంటల 20 నిమిషములకు మదరాసునకు చేరును. పచ్చూరు, విరించిపురము, మిన్నల్, తిరువల్లూరు, ఆవడి, విల్లివాకం, స్టేషనులలో ఆగదు.

నెం 3 రు డవుక్ మెట్టుపాలియం మెయిలు 19 గంటల 50 నిమిషములకు మదరాసు వదలి 0.32 నిమిషములకు జోలూరుపేటకు వచ్చును. వాలాజూర్లో గుడియూత్తం, అంబూరు, వాణియంబాడి స్టేషనులలో ఆగదు.

నెం 4 రు "అప్" మెట్టుపాలియం మెయిలు 1 గంట 30 నిమిషములకు జోలూరుపేట వదలి 6 గంటల 50 నిమిషములకు మదరాసునకు చేరును. విరంచిపురము పోలింగరు, తిరువేలంగాడు, తిరువల్లూరు, ఆవడి, పెరంబూరు స్టేషనులలో ఆగదు.

ఇప్పటివలెనే నెం 11 రు డవుక్ బెంగుళూరు ఎక్స్ ప్రెస్ రైలు 13-0 గంటలకు మదరాసు నుండి బయలుదేరి ఆవడి, తిరువాలంగాడు, మిన్నల్, పోలింఘురు, తిరువలం, విరించిపురము స్టేషనులలో ఆగకుండా పోవును.

నెం 12 రు "అప్" బెంగుళూరు ఎక్స్ ప్రెస్ 6 గంటల 40 నిమిషములకు బెంగుళూరుసిటి నుండి బయలుదేరి 15 గంటల 30 నిమిషములకు మదరాసునకు వచ్చును. పలత్తూరు, తిరువలం, పోలింఘురు, మిన్నల్, ఆవడి స్టేషనులలో ఆగదు.

నెం 15 రు డవుక్ బెంగుళూరు ప్యాసెంజరు ఇప్పటివలెనే 7 గంటల 20 నిమిషములకు మదరాసునుండి బయలుదేరి, బేసిక్ బ్రిడ్జి, పెరంబూరు విల్లివాకం, అంబూరు, ఆవడి, తిన్ననూరు, సెవ్వాపేటరోడ్డు, త్యాకల్, దేవగొంది స్టేషనులలో ఆగదు.

నెం 16 రు "అప్" బెంగుళూరు ప్యాసెంజరు 7 గంటలకు బెంగుళూరు సిటినుండి బయలుదేరి 17 గంటల 55 నిమిషములకు మదరాసు చేరును. విన్నమంగళము, వళ్లూరు కావనూరు, లట్టేరి, తిరువలం, తలంగై, మిన్నల్, స్టేషనులలో ఆగదు.

నెం 35 రు డవుక్ అర్కోణం ప్యాసెంజరు 17 గంటల 30 నిమిషములకు మదరాసు నుండి బయలుదేరి 19 గంటల 20 నిమిషములకు అర్కోణం చేరును. ఈ రైలు జోలూరుపేటవరకు సయితము పోవును. అచటికి 23 గంటల 20 నిమిషములకు చేరును.

ఒక కొత్త "అప్" ప్యాసెంజరుబండి 7 గంటల 20 నిమిషములకు జోలూరుపేటనుండి బయలుదేరి 11 గంటల 15 నిమిషములకు అర్కోణము చేరునట్లు నియామకపరుపబడినది.

మదరాసునుండి 8 గంటలకు ఒకటియు, 12 గంటలకు మరియొకటియు బయలుదేరి తిరువల్లూరుకు పోవుటకు గాను నూతనముగా రెండు డవుక్ ప్యాసెంజరి బండ్లు నియామకపరుపబడినవి.

తిరువల్లూరునుండి 10 గంటల 15 నిమిషములకు ఒకటియు 14 గంటల 40 నిమిషములకు వేరొకటియు బయలుదేరి మదరాసునకు వచ్చునట్లు రెండు "అప్" ప్యాసెంజరు బండ్లు నూతనముగా నియామకపరచబడినవి.

రాణిపేట బ్రాంచి, కోలూరు గోల్లు ఫీల్డు స్టేషు రైల్వే లైనులలోని బండ్లకు వానికి సంబంధించి పెన్షనెనులలో ప్రయాణముచేయు బండ్లకు నిర్ణయించబడిన కాలములకు తగినట్లు మార్పులు చేయబడినవి.

నెం 1 డౌన్ కలకత్తా మెయిలు ఇకను బేసిక్ బ్రిడ్జి, నూపూరుపేట, కావలి, ఉలవపాడు, చీరాల, నూజివీడు, కొవ్వూరు స్టేషనులలో ఆగదు.

నెం 2 రు "అప్" కలకత్తా మెయిలు యలమంచిలి, కొవ్వూరు, నూజివీడు, చీరాల, ఉలవపాడు, నూపూరుపేట, పొన్నేరి స్టేషనులలో ఆగదు.

నెం 9 రు డవుక్ వాల్తేరు ప్యాసెంజరు 19 గంటల 35 నిమిషములకు మదరాసు బయలుదేరి 19 గంటల 15 నిమిషములకు వాల్తేరు చేరును. బేసిక్ బ్రిడ్జి, ఎల్లూరు, వెంకటాచలం, తలమంచి, లిల్లూరురోడ్డు, తెట్టు, కరవది, ఉప్పుకొండ్లూరు స్టేషనులలో ఆగదు. కాని కవరపేట, ఎలావూరు, పోలిరెడ్డిపాలెం, పెదపరియ స్టేషనులలో ఆగదు.

నెం 10 "అప్" వాల్తేరు ప్యాసెంజరు 19 గంటల 20 నిమిషములకు వాల్తేరునుండి బయలుదేరి 17 గంటల 20 నిమిషములకు మదరాసు చేరును. గువ్వాడ కసింకోట, దుగ్గాడ, బిక్కిపూలు, ద్వారపూడి, కడియం, ఉప్పుకొండ్లూరు, తెట్టు, తలమంచి, మింజూరు, ఎల్లూరు, తిరువల్లూరు, కొరుకుపేట, స్టేషనులలో ఆగదు. కాని అంపాపురము, పెద్దపరియ, పోలిరెడ్డిపాలెము, ఎలావూరు, కవరపేట స్టేషనులలో ఆగదు.

నెం 31 డవుక్ కాకినాడ ప్యాసెంజరు 7 గంటలకు మదరాసును వదలి 8 గంటల 55 నిమిషములకు కాకినాడ చేరును.

నెం 32 అప్ కాకినాడ ప్యాసెంజరు 6 గంటల 40 నిమిషములకు కాకినాడ వదలి 6 గంటల 35 నిమిషములకు మదరాసు చేరును.

నెం 33 డవుక్ వాల్తేరు మిక్సెడు రైలు 17 గంటల 25 నిమిషములకు రాజమహేంద్రవరము నుండి బయలుదేరి 4 గంటల 30 నిమిషములకు వాల్తేరు చేరును.

14 గంటలకు మదరాసు నుండి బయలుదేరి పొన్నేరికి పోవునట్లు ఒక ప్యాసెంజరుబండి నూతనముగా నియామక పరచబడియున్నది.

15-35 గంటలకు పొన్నేరినుండి బయలుదేరి రాయపురమునకు పోవునట్లు ఒక ప్యాసెంజరుబండి నూతనముగా నియామక పరచబడి యున్నది.

మద్రాసు, కాకినాడ, విశాఖపట్నం లోకలు బ్రయినులు తెనాలి రేపల్లెశాఖలు పెద్దబండితో కలిపి అక్కడి కక్కడకు తగినట్లుగా కాలముల మార్పులు చేయబడి యున్నది.

పెద్ద గాడిబండ్లు.

నెం 42 డౌన్ మిక్సెడు మెయిలు 7 గం. 15 నిమిషములకు గుంటకల్లునుండి బయలుదేరి బెజవాడకు 2 గం. 40 నిమిషములకు వచ్చును.

నెం 45 రు అప్ మిక్సెడు మెయిలు బెజవాడ నుండి 7 గంటల 20 నిమిషములకు బయలుదేరి గుంటకల్లుకు 5 గం. 20 నిమిషములకు చేరును.

నెం 41 రు అప్ మిక్సెడు బెజవాడనుండి 21 గం. 40 నిమిషములకు బయలుదేరి గుంటకల్లుకు 18 గం. 5 నిమిషములకు వచ్చి చేరును.

నెం 47 రు అప్ మిక్సెడు బెజవాడనుండి బయలుదేరి నరసరావుపేటకు 20 గంటల 20 నిమిషములకు వచ్చి చేరును.

(ద్వీని తరువాయి 3 వ పేజి చూడుము)

పాలములో పశువుల పెంటగట్టు.

పూర్వాచారపద్ధతి

రయితో తన పాలములో పశువుల పెంటగట్టుట వలన ప్రయోజనముని పాలములలో మైత్ర కానికాలములందు పెంట గట్టుటయేగాని తన పనివల్ల తన కెంతలాభము గలుగుచున్నదో అంతకన్న ఆపశువుల పెంటనే చక్కని పద్ధతులతో పాలమును బలపరచుట కేమైన మాగ్రములన్నవో లేవో, అదేదియు విచారించుటలేదు. మేమగతి న్యాయముగా ప్రతివారును ఒకే పూర్వపద్ధతిని వాడుచున్నారు. అది వ్యర్థమగుచున్న పద్ధతి మాత్రము గమనించుటలేదు. పాలములలో పశువులను గట్టి, ఆ పేడను చిమ్మివేయగా తప్పిపోయిన ఎరువు పెంటలను, ప్రాయ్యిలోనికి కూలిజనులు ఏరుకొని పోయెదరు. పశువుల కాపరి జిమ్మకుండ వదలిన పేడకడులు కొన్ని చదలు హరించివేయును. చిమ్మబడిన పంటలు, చేనుకు నీరు పెట్టిన పెంటనే, గట్టదరికి తెట్టగా చేరును. దుక్కియొక్క అడుగు భాగమున పడినది ఏ మాత్రమో చేనుయందు నిలచును గాని నూర్చుకొని పడినది సారముతోయూ పోయియున్న అదియు అంత ప్రయోజనముచేయును గాని, మొత్తముమీద ఇంగువ చట్టిన గుడ్డ వాసనలనుగట్టుగా కొద్ది నాణ్యము నిచ్చుచున్నది.

ఇకను వర్షాకాలమునందు ప్రోగుచేసి యుండెడి పేద పశువుల త్రొక్కెడి కసవు మొదలగు వాని సారము పక్ష ప్రవాహము పెంటను నూర్చుకొని పెంటను భూమియొక్క అడుగుభాగమునకును పోయి హితక్షేమము యేమాత్రమో యుండి అది మాత్రమే మనకు వర్తించుచున్నది.

నేను వైన చెప్పిన రెండు పద్ధతులయందును, మిక్కిలి సారవంతమైన మాత్రము చేరుటయే లేదు. అది వ్యర్థముగానే పోవుచున్నది. కాబట్టి రయితో తన చేతిలోనున్న ఎరువును పోగొట్టుకొని, గ్రామములు గోతులు పెట్టుటయందును, కంపెనీ ఎరువుల నిమిత్తము వైకము చెచ్చబెట్టుటయందును వ్యర్థ పుచ్చుచున్నాడు. అంతకన్న సర్వేశ్వరుడు రయితోకు ప్రసాదించిన అమూల్యమగు పశువుల ఎరువునే వృద్ధిపరచుట మంచిదని యీ దిగువపద్ధతులను మారయితో సోదరుల యెదుట బెట్టుచున్నాను.

[2-వ పేటి తరువాయి]

నెం 42 రు డౌను మిక్సెడు ట్రెయిసు ద్రోణాచలమునుండి ప్రాయాగికులను ఎక్కించుకొని 9 గంటల 52 నిలకు బయలుదేరి కర్నూలుకు 11 గంటల 52 నిమిషములకు వచ్చిచేరును. ఈ ప్రకారము గుంటకల్లు నుండి కర్నూలువరకు ఏకాయుగిగా ప్రయాణము చేయ వసతిగలుగును.

నెం 46 రు డౌను మిక్సెడు మెయిలు ద్రోణాచలమునుండి 5 గంటలకు బయలు 15 గంటల 20 నిమిషములకు బయలుదేరి కర్నూలుకు 7 గంటల 16 నిమిషములకు మారు 17 గంటల 36 నిమిషములకు చేరును.

నెం 41 రు డౌను మిక్సెడు మెయిలు కర్నూలు నుండి 6 గంటల 20 నిమిషములకు బయలుదేరి, ద్రోణాచలమునకు 9 గంటల 15 నిమిషములకు వచ్చును.

నెం 45 రు అప్ మిక్సెడు మెయిలు 17 గం. 45 నిమిషములకు మారు 12 గం. 25 నిమిషములకు బయలుదేరి ద్రోణాచలమునకు 20 గం. 40 నిమిషములకు బయలు 14 గం. 50 నిమిషములకు వచ్చిచేరును.

నెం 43 అప్ మిక్సెడు హోట్ గినుండి 20 గం. 35 నిమిషములకు బయలు 18 గం. 35 నిమిషములకు బయలుదేరి గడగుకు 9 గంటల 5 నిమిషములకు బయలు 8 గంటల 50 నిమిషములకు వచ్చిచేరును.

కాట్వాడి గూడూరు మీదనున్న బ్రయిచులు ఆయాచోటుల అవసరములను బట్టి అసలు సరాసరి పోవు బండితో కలయునట్లు వాటివాటి కాలములను మార్చడమయినది. ఇంకను వివరములు తెలియగోరు నెడల కంపెనీవారివలన ప్రకటింపబడిన కోచ్ టారిఫును టైమ్ టేబిలును అక్కడక్కడ స్టేషనులవద్ద కట్టబడియుండు మీటు టైము టేబిలులను చూచుకొనవలసి యున్నది.

ఎరువును వృద్ధిచేయు విధము.

మాగాని భూములు నానాట నీరగు స్థితికి వచ్చుచున్నవి. ఎరువువేయనిభూమి నిష్ఫలమగుచున్నది. వ్యవసాయపు ఖర్చులు నానాట పోవుచున్నది. గ్రామగ్రామమునందును గల సాటిస్థలములన్నియు అగాధములుగ త్రవ్వబడినవి. పొడి మట్టికి ప్రత్యామ్నాయముగ కొన్ని కంపెనీలు నూపర్ ఫాస్ఫేటు బెసిక్ సూపర్ ఫాస్ఫేటు మొదలగు ఎరువులను సరవరా చేయుచున్నవి. కొందరు ఆముదపు పిండి వేపపిండి ఎముకల పొడి కొమ్ముపొట్టు రొయ్యపొట్టు మొదలగు ఎరువులను ప్రయోగించుచున్నారు. ఇదంతయు భవవ్యయముతో గూడినది. భవ వ్యయమునకు తగిన ఫలితము సంభవించునదము. ఈక్రొత్త యెరువుల సంతాదనము “ఆకాశమునందలి మేఘములను నమ్మి చెరువులోని నీటిని వెళ్ళగొట్టుట.”

సర్వేశ్వరుడు ముఖ్యమగు ఎరువును మనకు నుండే ప్రసాదించియున్నాడు. దానిని వృద్ధిపరచుటకు మన మే మాత్రమును కృషిచేయుటలేదు. మీదు మిక్కిలి దానిని దుర్వ్యయము చేయుచున్నాము. దాని యుపయోగమును మనము తెలిసికొనియుండి సోదరులమై చేయనేరక యున్నాము. అది యే యెరువుని మీరు ప్రక్షించ నక్కరలేదు. మీ అందరి అనుభవములోనున్న పశువుల ఎరువే అయియున్నది. దాని వృద్ధినిగురించి వ్యవసాయశాఖవారు 3 మాగ్రములు నూచించినారు. 1. పొడిమన్న పద్ధతి. 2. బాన్ బ్యాప్టము. 3. జైరు పద్ధతి.

రెండుమాడు పద్ధతులకంటె, మొట్టమొదటి పద్ధతియే మన కెక్కువ లాభకారి. దాని నవలంబించుటవలన 10 పశువులు గలవాడు సంవత్సరమునకు ఖదునాలుగు వందల బండ్లయెరువును తయారు చేయవచ్చును. ఇది ప్రతివారికిని చాల ఆకర్షకముగ తోచవచ్చును. ఇందాశ్చర్య పడవలసిన విషయమేమియులేదు. ఈయెరువు తయారు చేయుటకు ఇతర దేశవస్తువు లేమియు అక్కరలేదు. యంత్రసామగ్రి అక్కరలేదు. భవ వ్యయ మంతకన్న లేదు. శ్రద్ధమాత్రము చాలును.

ఎరువు తయారుచేయు పద్ధతి.

పశువుల చావడి అడుగుభాగము అడుగున్నరలోతువుంచి దిమ్మిసా చేయించవలయును. పశువులమేతకు ప్రత్యేకముగా గాడి వుండవలయును. ప్రతిదినమును పేడను సావడి పెంట చిమ్మివేయవలయును. పశువులు వదలిపెట్టియు పశువుల మేతకు పనికిరానట్టియు కసవులను ఇంకను దొరకినయెడల పచ్చిఆకులు ఎండుఆకులు మొదలయినవాట్లను వాట్లవైన జల్లి తడవకుండా జాగ్రత్తపెట్టి వుంచబడిన ఇసుక గాని ఇసుకదొరకని స్థలములలో లేవడ మొదలగు పొడి మట్టినిగాని చావడివెడలుపున చల్లవలయును. ప్రతిదినమును రెండుపూటలు ఇట్లు చేయుచు వచ్చినయెడల ఇరువది దినములలో పేడ, మాత్రము, పొడిమట్టియు కసవును కలసి చావడిలో వున్న అడుగుమట్టును అడుగున్నరగాక భూమి మట్టమునకు అడుగున్నర మెరకగా యేర్పడును.

ఇట్లేర్పడినదంతయు, త్రవ్వి యెరువుతడవకుండ భద్రపరచుట కేర్పడిన చావడిలో జాగ్రత్తపెట్టవలయును. ఈఎరువునందు పశువుల పేడ, పేడకంటె, అనేకరెట్లు బలముకలిగినమాత్రము కసవు మట్టియు కలసి ఘనీభవించి నందున దీని ప్రయోజనమును గురించి మేముగా ప్రక్షింప నవసరములేదు.

పది పశువులుగలవాడు పది గజముల పొడవును 5 గజముల వెడలుపునుగల పశువుల చావడి వేయవలసి యుండును. అందొక గజము పశువుల మేత వేయుగాడి వదలవలసియుండును గాన దాని విశాలము మిగిలిన 40 గజములనుండియు 20 దినముల కొకసారి 80 బండ్లు అనగా నెలకు 120 బండ్ల యెరువును తీయవచ్చును ఇట్లు తీయుటవలన సాలానకు 1440 బండ్లు అంచనా వేయబడినది.

రెండు అరకలు గలవానికి 10 పశువులను 20 యరకముల భూమియు నుండవచ్చును. అతడు ప్రతి సంవత్సరమును య 1850 బండ్లును చొప్పున తన పాలమునకు తోలుకొనగా ఇంకను 400 బండ్లను నిలవ చేయవచ్చును. ఇంత యెరువును వేయుటకు 700 రూపాయలు పట్టును. ఇవి తయారుచేయుటకు యెరువుకు సాధ్యముగాని కష్టమేమియులేదు. కాని పంటచెరుకులు మాత్రము వేరుగా సంపాదించుకొన వలయును.

ఈ వైపద్ధతివలన పశువున కసహ్యముగాని అనాలోగ్యముగాని యెంతమాత్రము లేకపోగా, పశువునకు చలికాలమున రోమము విడుచుటలేక చాల ఆరోగ్యముగా నుండునని కనిపెట్టబడినది. వేసవికాలము రాత్రులయందొట్టి పాకలలో పెట్టగానుండును గాన, పాకలయందు విశాలమగు పండిల్ల వేసి రాత్రులయందు పండిళ్ళక్రింద ఇదేపద్ధతితో ఎరువును ప్రోగుచేయవచ్చును.

పాలములయందు పశువులనుగట్టి పెంటను వృద్ధిము చేయుటయు వర్ష కాలమునందు గోతులలో వేసి వృష్టివాహముచేతను నూర్చుకొనివల్లను, ఆ యెరువుయొక్క ప్రయోజనము పోగొట్టుటకంటెను, ఇది ప్రతియెరువునచేసి లాభము పొందుట శ్రేయస్కరము.

ప్రతిరయితోను యీ మాగ్రమును అవలంబించవలసిన అవసరముగూడ ఇదివరకే కలిగియున్నది. ప్రతిరయితోను దీనిని శ్రద్ధతో గమనించును గాక.

II

పశువుల ఎరువుతో పచ్చికల ఎరువును మిశ్రమముచేయు పద్ధతి.

ఇదివరకు పశువుల యెరువును వృద్ధిపరచుటకు వివరించి యున్నాను. అయితే పశువుల యెరువుతో పచ్చికలకు యెరువును మిశ్రమముచేయు పద్ధతిను చాల నుపయోగకరమగుటచే దానిని కూడ మీ యెదుట బెట్టుచున్నాను.

పచ్చికలయెరువు ప్రత్యక్షమైనదను సంగతి యెరుకుల కందరకును అనుభవమైన విషయమే అయినను మనకు సమయమున కది తెలుస్తోనుట సుకరముకాదు. కాలవల్ల తెలిచినచో ఆలస్యముగ నాటుటనువదలి, తనపాలమునందు, తాలుకరిలో పెసర, జనుము, బీలుగ మొదలగు మైదులనుపెంచి, పచ్చమైదులను భూమికి ఎరువుచేయు పద్ధతికి వ్యవసాయకు డెవడును ఇవ్వవడదు.

ఒకవేళ ఇవ్వవడినను, ముందొలకరిని వృక్షము లుండవలెను. అట్లున్నను; ఆగష్టుమాసము చివరభాగమునగాని మరి నాటుటకు వీలుండదు; అదిచాల లేతయునుసంగతి నిర్వివాదాంతము. వైరెప్పడును ముదురులాభము వ్యవసాయశాఖవారు క్రొత్తగా కనిపెట్టిన బీలుగను జనవరిమాసమున చల్లి దానిని తొలకరివర కుంచుటకు, కృష్ణా డెల్టావారికి మార్చివర కే నీరుండును గాబట్టి వేసవికాలమున ప్రత్యేక నేరదు. కాబట్టి పచ్చిఎరువుగా దాని నుపయోగపరచుటకును వీలులేదు.

గానుగఆకును యెరువుగా నుపయోగపరచుటకును, అది జూన్ నెలలోకంటె తరువాతి రోజులలో చాల ఎక్కువగా లభింపగలుగుటకు వీలుండును. ఏచెట్టు ఆకులయినను వర్షాకాలము కితాకాలములయందు లభించినట్లు జూన్ మాసములో నే లభించవలెనన్న లభింపనేరదు. కాబట్టి పచ్చియెరువును సర్వదా సేకరించి, భద్రపరచుటకు గొప్పయుపాయము పశువుల యెరువుతో మిశ్రమము చేయించి దానుటయే అయియున్నది. అందులకు నేనిదివరలో పశువుల పేడ, మాత్రము, పశువులత్రొక్కిడికసవు, మట్టి యీనాలుగును మిశ్రమ మగు పద్ధతిని వ్రాసితిని. ఇప్పుడు ఆకులయెరువునకూడ మిశ్రమ మగు పద్ధతిని వ్రాయుచున్నాను.

మాగానిచేల చుధ్యభాగమం దచ్చుచటను, గట్టుమట్టును, గానుగ వేప మొదలగుచెట్లకు పెంచవచ్చును. దొరతనమువారు పోరంబోప్రదేశములలో కూడ చెట్లను పెంచి, ఆ ఆకును యెరువుగా నుపయోగించుకొనునట్లును కంటిచెరుకులకు అవసరమైనపుడు, వారికి తెలియపరచి, చెట్లను కొట్టి ఉపయోగపరచినుటకును, సౌకర్యమును క్రొత్తగా నిచ్చి యున్నారు. కాబట్టి ప్రతివారును, చెట్లను పెంచి, ఆ ఆకును, సంవత్సరమంతయు అపుడప్పుడు సేకరించి పశువుల కొట్లములో పేడనుచిమ్మియు. ఆ వైన యీపచ్చి కాకులకు చిమ్మియు, వైస పొడిమట్టిని జల్లుచుండవచ్చును.

నేను వైసవరించిన పచ్చిఆకులే గాక, వర్షాకాలమందు జనుము, పెసర, మినుము, అలచంద మొదలగుమైదులను పెంచి, పశువుల వదలివేసిన భాగములను ఆకొట్టుములలో పడచవచ్చును.

మాగానిభూములయందు పెరుగు కలుపు చెల్లనంతయు అదేవిధముగ పరచవచ్చును.

పొడి వెరడులయందును డొంకలయందును బంజరు భూములయందును, పెరుగు, నేపాళీము, కంబ, జిల్లేళు, వెంపలి మొదలగు చెట్లయొక్క పచ్చికంపనంతయు అదేవిధముగ పరచవచ్చును.

బలమగు చొప్పుదంట్లు సంతము ఇట్టిపశువుల కొట్లమునందు పరచుటచేత నుగ్గునూదవై పేడ నుందు మిశ్రమము పోవును. అట్లనుటచేత మీరు నేపాళీము మొదలగు చిన్న చిన్న కొమ్మలను అట్లుపరచుచువచ్చినను, అవి చక్కగా ఆపశువుల యెరువునందు లీనమై, నేను ఇదివరలో వివరించియున్న పశువుల యెరువుకంటె, అనేకరెట్లు సాగవంతమై యుండును.

ఇది ప్రతిరయితోను సులభముగాను ఉత్సాహముగాను చేయదగిన పద్ధతి గానున్నది. రయితోలందగును భవవ్యయము లేనట్టియు, గ్రామములను అగాధములు చేయనవసరము లేనట్టియు, ఇతర దేశములకు డెబ్బుదోషిడిచేయ నవసరము లేనట్టియు భూములకు బలపంచి, రయితో సొంద దగినంత ఫలితమును పొందించునట్టియు యీ పద్ధతిని సాధ్యమయినంత త్వరలో నవలంబించి ఫలితమును పొందుదురు గాక. ఒకే వ్యవసాయకుడు.

రాజ్యోపు గోదావరిమండల మహాసభ

అనుభూతులనుండి విద్యాభివృద్ధి లోకానికి మార్పే (వాయువు నానా) —

రాజ్యోపు గోదావరిమండల సభ అనుభూతులలో సమావేశమైనది నిశ్చయమయినది. ఇక్కడి వారిలో ఆసక్తిగా జరుప బూసుకొన్నవారిలో అనేకులు విద్యావయోవిత్తములచేత సమర్థులగునను మన వారికి దేశసేవయందు సహజముగా గల ఆశక్తిచేత సభాప్రయత్నములు చురుకుగా జరుగుచున్నట్లు తోచుచున్నది.

మండలాధిపతులతో దులతూగు సంపదగల గ్రామచంద్రపురము రాజావారి దివ్యభవనములు విశాల వనములు ఇతర సహాయములును దేశసేవకు నడుముకట్టుకొని చాల వ్యవధియుండగా ఊరూరు తిరిగి జనులకు రాజభక్తిని రాజ్యభక్తిని సభవలని లాభములును బోధించియు చందాలు వసూలుచేసియు దుర్గిరాల మార్వప్రకారావుగారు కావించిన విశ్వప్రయత్నములును గ్రామచంద్రపురమునందు నిరుడు జరిగిన మహాసభ జయప్రదముగా సాగుటకు ముఖ్యసాధనములైనవి.

ఇక్కడ ఆ గ్రామములలోను, ఆ భవనములలోను, ఆ ప్రకారావుగారు లేరు. ఆయనములు లేవు; కనుక సభ యెట్లుజరుగునని సంశయము కలుగుచున్నది.

ఆహ్వానసంఘ మొకటిమాత్ర మిదిగో ఏర్పాటుయినది. ఆ సామాజికలలో ఎవరియం దే కార్యభార మునుపబడ్డో అందెవరెవరు ఏమేమి యత్నముచేసిరో చేయునన్నారో ఈ సరికిని జెలియబడుతున్నది. వెంటనే యేర్పాటులన్నియు చేయుటకు ఆహ్వానసంఘమువారిని హెచ్చరించుచున్నాము.

యావద్దేశమునకును, చెన్నపురి రాజధాని యావత్తుకును ఈగోదావరి మండలమందలి అన్ని ప్రదేశములకును సామాన్యముగా సంబంధించు విషయములనుగూర్చి ప్రభుత్వోత్తరీక్షేయలసిన ప్రార్థనములమాట యటుండగాను మురుగుకాలవలు మరమ్మతులు, నదీజలమునకు నీటిపన్ను కట్టగూడదనుట సహకారవిశ్వాససంఘములు మొదలుగా నీసరికి చర్చింపబడ్డ విషయము లటుండగా—

1. అంతర్వేది మొదలు బొబ్బిలింకవఱకున్న గ్రామములు రాజవోలుతాలూకాలో చేర్చవలసి యున్నవి. అందువలన కొన్ని గ్రామములవారికి శ్రమగుచున్న యిబ్బందులు వాయశక్యముగాదు. రాజవోలుకా స్వతంత్రపు డివిజనుగాను కొత్త పేట యొక స్వతంత్రపు డివిజనుగాను చేయబడవలసియున్నది.
2. అనుభూతుల రాజవోలుతాలూకాప్రజలు రాజమహేంద్రవరమునందలి సము కల్పేతరునధికారము క్రిందివారు రెవిన్యూ మేజిస్ట్రేటు విషయములలో రాజమహేంద్రవరము వెల్లి పనిచూచుకొని తిరిగి వచ్చుటకు వారము దినములు పట్టును. ఈ మాడుభండములకును అనుభూతులలో ఒక డిప్యూటీ 3. కల్పేతరు నేర్పరుపవలయును. అనుభూతులమునందొక సము కల్పేతరు నుంచవలయును.
4. అనుభూతులము తాలూకా, కార్యస్థానమునకు దక్షిణదిశయందలి చెరువు అసహ్యకరముగాను అనాకోగ్యకరముగాను ఉన్నది. కుమ్మరకాల్యమును మురుగుకాలువ కిరు ప్రక్కలను ఉన్నయెత్తైనగట్ల మన్నుతప్ప ఇది కప్పటకు మన్ను లేదు. బండ్ల మార్గములేదు. ఉన్నను బండ్లమార్గమునెత్తివీధిగాని ఆమన్ను తెచ్చుటకు అమితమితముగా వ్యయమగును. కాలనగట్లమార్గ ఇనుపపట్టువేసి బ్రాతీల మీదుగా మన్ను తెచ్చి చెరువు కప్పవలయును. అట్టియేర్పాటు చేసి ఆ చెరువుకప్పించుటకు స్థానికస్వపరిపాలనాసంఘమువారు గాని దొరతనమువారు గాని కోరబడవలయును. కప్పిన పిచ్చుట అడ్డము నిశేషములక్రింద ఆమర్చబడవచ్చును. దాని వ్యయము రాగలదు.
5. ఈ తాలూకాలో రాజమండలముండి గమనాగమములకు సుసాధనములు లేవు. మూడు కాలవలలోను పొంగనాద లేర్పాటు కావలయును. అట్టియేర్పాటు చేయుటకు వైగాగు కోరబడవలయును.
6. అనుభూతులమునకు పురసారాధిపతిసంఘము యేర్పాటు కావలయును.
7. ఒక వ్యవసాయప్రదేశమును, అధునము ఒక నేతపాతశాలయు అనుభూతులమున స్థాపించబడవలయును.
8. అనుభూతులములో అనువైనచోట్ల రెండుమూడు ప్రభుపాతశాలలు స్థాపించబడవలెను.

వరదల నిధి.

ఈ నగరములోని గిడ్డంగి వీధియందలి వ్యాపారస్థులు ఈక్రింద నుదహరించిన ప్రకారము రు 1018-0-0 లు వరదల వలన బాధితులగు వారలకు సహాయము చేయుటకు గాను వసూలుచేసి యుంచుచున్నారు. ఆయా ప్రాంతములలోని సంఘములు ఏయేపనులకుగాను సహాయమవసరమో తెలుపుచు వ్రాసినయెడల ఉచితముగా మొత్తము పంపబడును.

మ. రా. శ్రీ, పొత్తూరు అయ్యన్న శ్రేష్ఠిగారును, బి. పి. నరసింహయ్య శ్రేష్ఠి కంపెనీకిచేరిన బచ్చు వేంకటసుబ్బయ్య శ్రేష్ఠి గారును, కావలి లక్ష్మీనరసింహ శ్రేష్ఠిగారును ఈ వసూళ్లకు కార్యదర్శులుగా పనిచేయుచున్నారు. వారిలో ఉత్తరప్రత్యుత్తరములు జరుపవచ్చును.	
పొత్తూరు అయ్యన్న శ్రేష్ఠి కంపెనీ	100-0-0
బి. పి. నరసింహయ్య శ్రేష్ఠి కంపెనీ	50-0-0
కావలి లక్ష్మీనరసింహ శ్రేష్ఠి కంపెనీ	50-0-0
తాతా నాగయ్య శ్రేష్ఠి కంపెనీ	50-0-0
యే. ఆర్. వెంకటస్వామి శ్రేష్ఠి అండు సన్స్	50-0-0
పి. బి. సి. శేషచలం శ్రేష్ఠి కంపెనీ	50-0-0
బి. మునుసామి శ్రేష్ఠి కంపెనీ, బి. నారాయణసామి శ్రేష్ఠి కంపెనీ	25-0-0
యె. యె. బాలసుబ్రహ్మణ్య శ్రేష్ఠి	50-0-0
సి. మునుసామి శ్రేష్ఠి కంపెనీ	25-0-0
నంబూరు వెంకటరాం శ్రేష్ఠి కంపెనీ	25-0-0
యం. రామసామి శ్రేష్ఠి కంపెనీ	25-0-0
యే. నాథముని శ్రేష్ఠి అండు సన్స్	25-0-0
మాజేటి సుబ్బయ్య శ్రేష్ఠి కంపెనీ	25-0-0
వానా బాలసుందరం మొదలి	10-0-0
వి. రాం మొదలియూరు అండు సన్స్	10-0-0
వి. ఆర్. వైద్యనాథ మొదలి అండు సన్స్	10-0-0
అనుమల శ్రేష్ఠి వెంకటక్రిష్ణమూర్తి శ్రేష్ఠి కంపెనీ	20-0-0
టి. కుప్పసామి శ్రేష్ఠి కంపెనీ	10-0-0
పి. రామయ్య కంపెనీ	10-0-0
యం. అశ్వనీధర నారాయణ శ్రేష్ఠి కంపెనీ	30-0-0
యె. గురవయ్య అండు సన్స్	75-0-0
బిడ్డెల్ల రంగమన్న శ్రేష్ఠి	5-0-0
పి. వి. చెన్నరాయ శ్రేష్ఠి అండు సన్స్	30-0-0
యే. జె. విజయం అండు కంపెనీ	5-0-0
సి. పి. వెంకటసామి శ్రేష్ఠి కంపెనీ	25-0-0
సి. పి. నరసింహయ్య శ్రేష్ఠి కంపెనీ	25-0-0
యెమ్. సోమసుందరం శ్రేష్ఠి కంపెనీ	35-0-0
వి. సోమదరసామి శ్రేష్ఠి కంపెనీ	5-0-0
పే. నా. రీ. నా. రావన్న. మా. నా. రామనాథం శ్రేష్ఠి అండు సన్స్	25-0-0
యే. ఆర్. వి. కన్నయ్య శ్రేష్ఠి కంపెనీ	25-0-0
పూటూరు నారాయణ శ్రేష్ఠి	10-0-0
పి. చలమయ్య శ్రేష్ఠి అండు సన్	25-0-0
పానా. మా. నా. రామం శ్రేష్ఠి కంపెనీ	15-0-0
వై. పి. కె. వైద్య సుబ్బయ్య శ్రేష్ఠి కంపెనీ	20-0-0
యెమ్. ఆశ్వార్య శ్రేష్ఠి	5-0-0
తటవర్తి ముసలయ్య శ్రేష్ఠి	3-0-0
యం. రంగనాథం అండు కంపెనీ	2-0-0
వి. పులయ్య శ్రేష్ఠి కంపెనీ	3-0-0
యే. నా. కా. నా. అద్దనార శ్రేష్ఠి అది నారాయణ శ్రేష్ఠి	3-0-0
ఆవన్న మునుసామి శ్రేష్ఠి అండు సన్స్	2-0-0
జి. వెంకటరామంజం శ్రేష్ఠి బ్రదర్స్	10-0-0
యం. గాగులు సాయం అండు సన్స్	10-0-0
జొన్న లక్ష్మణ శ్రేష్ఠి	3-0-0
యం. రామంజం శ్రేష్ఠి	2-0-0

మొత్తం రూ 1018-0-0

కృష్ణాజిల్లా ఆగిరిపల్లియందు గత గురువారము వన సంతర్పణ జేయుటకు నిశ్చయించి, విస్తృతవేయించుడ వర్షము పట్టుకొని, భోజనముచేయుటకు వీలులేక పోయినదట! అక్కడ ఖర్చు వెట్టిన బియ్యమును, సామగ్రిని, వరదబాధితులకు పంపించినయెడల విశేషమైన ఫలము కలిగియుండుననియు, ఇప్పటికైనను గ్రామములోని, ఆహవాన్య నిధిలోనుండి, కొంతసామగ్రి వారికి పంపి పుణ్యము కట్టుకొనవలసినదనియు, నొకర్నొకరాయుచున్నారు.

22 వ తేదీని కైకలూరు సోమలు క్లబ్బునందు జరిగిన సభయందు అయ్యింకి వేంకటరమణయ్య పంతులుగారు గ్రంథాలయోద్యమమును గురించి యుపన్యసించిరి. కైకలూరునందు రాత్రిపాతశాలను ఏర్పచియు మాజీ లాంతరును తెప్పించి ప్రజలయందలి జ్ఞానమును వ్యాపింపజేయవలయు ననియు ఈ సభ్యులచెప్పి "సోమలు క్లబ్బు" అను పదమునకు ఇంగ్లీషు నందు మంచి యర్థము లేదనియు, క్లబ్బులలో సాధారణముగ పేకాటలతో కాలక్షేపము జరుగుచుండు ననియు, కావున ఆ పేరును మార్చవలసినదనియు కోరిరి.

నెల్లూరులోని ఆంధ్ర బాలసరస్వతీనిలయ ప్రథమ వార్షికోత్సవము 24-వ తేదీని, వెలగపూడి రామకృష్ణచౌదరి ఎం. ఏ. ఆనంద్, బి. ఎస్. సి. గారి యాధిపత్యముక్రింద జరిగినది. గ్రంథాలయోద్యమమును గురించియు వికనవ్యమును గురించియు కొంద యపవ్యసించిన తరువాత సభ ముగిసినది.

వాతావరణ స్థితి

1916 సం॥ నవంబరు 28-వ తేదీ

ప్రదేశములు.	సంబంధముగల 28 తేదీ, ఉదయము 8 గంటలకు వాయువీచిగల అంశములు	కడచిన 24 గంటల లభ్య, నీడను ఉష్ణోగ్రత		వర్ష పాతము.		
		అధికత 28 తేదీ	అల్పత 28 తేదీ	కడచిన 24 గంటలలో	8 వ ఏప్రిలు మొ.	వర్ష పాతము
గోపాలపురము	29.954	83.5	73.8	...	41.98	42.61
వాల్తేరు	29.926	83.4	73.4	...	39.51	34.08
కాకినాడ	29.948	82.6	72.7	...	49.71	36.70
బందరు	29.932	85.2	73.1	...	66.14	38.08
గుంటూరు	...	86.7	70.8	...	51.15	31.24
నెల్లూరు	29.908	83.6	72.1	...	42.53	29.79
మద్రాసు	29.887	86.3	73.4	0.05	42.35	41.16
కడలూరు
నాగపట్టణము
కొలంబూ	29.848	83.8	71.5	...	81.64	68.73
తిరువనంతపురము	29.860	84.5	72.2	...	57.94	57.94
కొచ్చికోట	29.850	89.7	74.7	...	116.67	108.59
కల్లికోట	29.865	84.7	72.7	...	114.90	114.56
మంగళూరు	29.872	87.8	72.4	...	122.41	126.34
బొంబాయి	29.913	84.2	75.2	...	86.05	71.67
హైదరాబాదు	29.950	81.8	66.9	...	56.38	30.04
అనంతపురము	...	85.1	63.8	...	29.81	19.97
బళ్లారి	29.916	86.5	64.7	...	27.62	19.41
కర్నూలు	29.940	88.0	67.2	...	41.33	26.06
కడప	29.924	89.1	70.3	...	43.06	29.85
బెంగళూరు	29.900	79.1	60.6	...	52.80	34.06
కొడైకనూరు	22.755	64.4	46.6	0.02	52.92	49.95
ఉదకమండలము	22.996	67.8	40.4	...	46.56	50.22
కోయంబత్తూరు	29.914	84.3	65.6	...	26.81	19.40
నెల్లూరు	29.926	83.0	66.6	...	54.44	39.43
నీలము	29.915	86.0	66.9	...	44.17	37.80
తిరుచనాపల్లి	29.901	88.1	71.9	...	26.39	28.21
పుదుకోట	29.897	8.48	7.00	...	34.15	30.15
మధుర	29.874	...	73.8	...	25.42	30.84
తిరునల్వేలి	0.11	16.52	20.07

బంగారోభాతమునందు వాయుభారము హెచ్చినది. బంగారోభాతమునందు మాత్రము అంత యెక్కువ కాలేదు. వాయువులు ఎప్పుటితీరుననే వీచుచున్నవి. బంగారోభాతమునకు తూర్పునను వాయుత్రివ్రత తగ్గుచున్నది. రాజధాని దక్షిణము నందు వాయుత్రివ్రత యెక్కువగుచున్నది. మధ్యమెత్తము నితులయందు మార్పు లభ్యమవును. పశ్చిమ తీరమునందును రాజధాని దక్షిణపు కొనను పగటియుష్ణము తక్కువగానున్నది. రాత్రియుష్ణమును సాధారణముగా నున్నది. మలబారునందు లేమే తగ్గుచున్నది. సింహళమునందును, చెన్నపురి తీరమునందును మేఘములు దట్టమగుచున్నది.

ఆర్. ఎల్. జోన్ను,
వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు, చెన్నపురి.

వికటభారతి

(0)

పెనుభూతాలు- పెనుప్రళయాలు- వరదలు- గాలివా నలు- ఘోరయుద్ధాలు- మహామారులు- మరీచీదేవతలు- అన్నీ వక్కమాటే దండెత్తినట్లుంది చూస్తే- గుండె పగిలిపోతోం దే- ప్రతికాశాసనం ఎప్పుడు విరుచుకొని వైసబడుతుందో- ఏవేళ ఏమాటకు సి. ఐ. డి కాఖవా చేయగలుగి తీసి చెవులు కొరుకు తా రో- ఆ కా శ వీ ధి ని డా గు లా డు తు న్న అధికారభద్రం ఏవేళ అమాంతంగా మీద పడుతుందో- హిం దూదేశ రక్షకాశాసనం ఏవేళ పుష్పం ఎవరిమీద విరుచుకొని పడుతుందో- అని ఆ సేతుపిమావల పర్యంతం- ఆశేషజనం- గుండె గూటుగూటు మంటూవుంటే కంటినిండా నిద్ర కడు పునిండా లిండిలేకుండా- హడలిపోతుండగా, అంతకన్నా పిల్లల పిడుగులలాగ- ఈవరదలు- తుపానులు- ఉప్పెనలు- మారులు- మహామారులు- వచ్చి- పండించుకున్నది కోసుకోనియ్యకుండా- వండుకున్నది తిననీయకుండా- కట్టుకొన్న యిట్లా కావరం చెయ్యనియ్యకుండా - హడలగొట్టి - చంపి- దంపి - నూర్చి - నుగ్గుచేసి దేశాన్ని నిర్ధానధానం చేశెన్నన్నాయి.

కలికాలం వచ్చింది. పాపాత్ములసంఖ్య హెచ్చింది. పుణ్యాత్ములు వెల్లిపోయారు. అనాచారం అధికమయింది. సవాచారం వదలిపోయింది, అనుచేతనే ఈమహా విషమము ఈలాగు ప్రజలను పీడించుకు తింటున్నాయని అమృత్యుత్వల్లి ఆసరు సంధ్యవేళ అలమారుగూడుదగ్గర అయికుల పల్లం ముందుబెట్టుకొని ముని పునమల మనమలకు ముచ్చట్లు చెపు తూ వుంటుంది. అయితే ఈ అవ్యవస్థ మాత్రం ఇంతకాలం ఈ పాపకాలంలో ఈమహాకలిలో మామ మచ్చిపూర్తలను ముగించి ఏలాగు బ్రతికివుండి- ఈమాటలు చెప్పడానికి- అనేది చాలా హాశ్వర్యమైనసంగతి.

ఇక్కడ ఏమైనున్న పనికిరావడంలేదు. ఏ జోతిమం పనికిరావడం లేదు- ఏప్రన్నా పనికిరావడంలేదు. ఈ ప్రశ్న బ్రహ్మభేద్యంగావుంది. ఏమంటారు. దుక్కలాంటివాడు పిడిరాయిలాంటివాడు. బలవస్తాడు. మంచియిచ్చి ఆరోగ్యం. పాఠశాలలో- మితభోజనం వస్తారాగులవట్టుపండితుడు- కలరా దేవతకు ప్రభుకబళి మై కనురెప్పపాటులో కళ్లు తేలవేళే వస్తాడు. రామరామ మనిపాతగట్టుకొని- పుల్లివిస్తరాఖలు నా కుకూ- తూముకాలుగట్టున పడుకుంటూ- ఆహారవియయం- అగ్ధాన్నం- ఆరోగ్యం- పాఠశాల- ఏమీలేకుండా- ఆవకాయ పే డు లాగ అంటుకుబోయి- అక్షింతలకాయలాగ ఎముకులపోతై- న్న ఆరవైళ్ల పిచ్చి మహలక్ష్మికి వెయ్యేళ్ళా ముద్దామం- కలరాదేవతలు- మహామారులు- వరదలు తుపానులు- దాని దగ్గి రక్షణ పోవు.

ఇది ఏమిచిత్రం చెప్పండి. ఇక్కడ మీ వైపు ఏ మన్నా పిల్ల పలుకుతుందేమో- చూడండి. స్వామ భవంచేత చెపుతాను. ఒకప్రాణ్లో ఇంట్లో- ఇరుగుపొరుగు నా- ఎదురిం ట్లోను- 10-20 మందికి కలరావచ్చింది. ఈరంతా కలరా వ్యా పించింది. ఇంటియజమాని అంతకు పూర్వమే గొప్ప జబ్బుపడి అప్పుడే భూమిమీద పాదంబెట్టాడు. ఇంట్లో ఇంత మందికి అతడే దిక్కు- తండ్రి- పెళ్లం- మాతరు ముగ్గురు పడ్డారు- రాత్రి చూచిపోయిన ఎదురింటిదా పిడి తెల్లాలేనికి కళ్లు తేలవేసింది. వచ్చే దిక్కులేదు, చూసేదిక్కులేదు- చేసేదిక్కు లేదు- మందిచ్చేమహారాజేలేకు. కాపరాబన్న వారంతా గడగడ లాడి లేచి చక్కాపోయినారు. దాసిదానికొడుకు- తనకూతు రుగలించిపోయారు. తండ్రిప్రాణం దక్కింది. బ్రతకడు బ్రతక దని ప్రతివాస్తు డాక్టరులు మంత్రసాములు అంతా అన్నా రే- ఆ పెళ్లం ఆఖరుకు బ్రతికింది. రాత్రియగ్ల- ఇంతయిందిసి- ఎత్తి- దింపి- జామయిచ్చి- నిల్లచ్చి- కేవిన- రోగపడి- లేచిన- యజమానికి చిటుక్కని చీమైనా కుట్టలేదు.

మొన్న తుపానుపట్టింది. ఈడెబ్బ చెన్నపట్నం ప్రభుత్వేరి కడయారు ఈ నాటుక బాగా తగిలిందిలేంటి. చెన్నపట్నం హాస్పిటల్ లైటుహతాను- హాలిపోయింది. అందులో ముగ్గు రున్నారు. వెళ్లవెళ్లవెళ్ల బువగానే వారు గబగబగబ ఒకరి మీద వకరుపడి ఇరతలికి వచ్చారు. అప్పటికి రాత్రి 11 గంట లయింది. అమాంతంగా కేరటంవచ్చింది. ముగ్గురిని లాగేసింది. ఆరాత్రి ఏమి రాత్రంటారు. కాళరాత్రి. పెనుప్రళయంగాలి- మహోరుహవాన- గాఢాంధకారం- కటిక చీకటి- మనిషి సంచారం

లేదు- పిల్ల పిల్ల పలికేదిక్కు- లేదు- నడిసముద్రంలో వాళ్లగలి ఏమ డుగుతారు. వాళ్లలో ఇద్దరుతత్వేనసాన్నిధ్యానికి వెల్లిపోయి నారు. వకడు మాత్రము తెల్లవార్లు ఆ సముద్రంలో కొట్టుక పోతూనేఉన్నాడు- దారిలో మొసలి కనపడంది. ఏమి అవస్థ- గుండెపగిలి చావవలసిందే గాని దిక్కేమైనవుందా. అట్లాటిది అతడు బ్రతికాడయ్యా బాబూ. తెలతెలవారుతుండగా రాయపురందగ్గర చేపలపడవలవాళ్లు కాపాడారు.

పిటిని బట్టి మనమేమి గ్రహిస్తామో చెప్పండి. శాసన సభలకు ఎన్నికల లాగ- మనము వెండికొడుకులను వెండికూ తుళ్లను ఎన్నుకొనే లాగు- పూర్వం బానిసవర్తకులు మనుష్యు లను ఎన్నుకొనే లాగు- కనాయి దుకాణంసాహెబు- మేకలను గొర్రెలను ఆవులను కండపట్టి లాగిచూచి ఎన్నికవేళలాగు- దైవమో - మారణదేవత- లేక 'నేచరు' శక్తియో- ఈ మర జాలలో గూడ- ఎన్నిక చేస్తూవుంటుంది గాని- వక దరినుంచి సర్దుకొనరావడంలేదని- స్పష్టంగా తెలుస్తోంది. దీనిపేరేవైశక్తి- ఇదే మానవశక్తి కందరానివిషయం- ఇందులోనే దైవసాక్షా త్కారం గోచరం అవుతూవుంటుంది. ఇందులోనే సాంస్కృతికము లకు- స్వాములవారలకు- గూడా మించిన మహాధికారం- మహా ప్రపంచ సాంస్కృతికత్వం- మహామహిమ- మహాచ్ఛక్తి- గో చరమై- ఆ! నాకేమనినీరంకుశపు రంకలువేళే- కోటాంబోతు లకుకూడా గుండెదడ కలుగుతుంది.

ఓంశాంతి- శాంతి- శాంతి- సర్వేజనాః సుఖినోభవం తు- సర్వరాజ- రాజరాజ- రాజాధిరాజ- సార్వభౌమ సార్వ భౌమ- ఈశ్వరేశ్వరేశ్వరో న్నమః- అనే భావం ఆమాం తంగా- దేవుడూ నహి గురువూ నహి- అనేవాళ్ల హృదయంలో గూడా- తొలకరి మెరుపులాగ- తళుక్కు- మనకుండాపోయి.

అంతే- చెప్పవలసిందంటే- అంతటికి జనక- పోషకం- నియామకం- పరిపాలకం- వినాశకం- అంతే- ఆద్యంతాలు అంతే- అంతారామయం- అంతాదైవేచ్ఛ- అంతా ఈశ్వర సంకల్పం- అదేమహాహాస్యం- తిరుమంత్రరాజం.

స్వరాజ్యసమితి ధర్మవరపు శాఖ.

హట్టి శంకరరావు బి. ఏ. గారివలన గొన్ని మాసముల క్రిందట నీశాఖ యొకటి చూ ధర్మవర గ్రామమున నెలకొల్పిం బడి గతదినమునక బ్రకాశించినది. 22 తేదీని నీశాఖాసమితి మాయూరకేటలో నొక బహిరంగ ప్రదేశమున గూడెను. అట్టితటి హట్టి శంకరరావుగారు దీని ముఖ్యోద్యోగములను దిన్న నిమాటలతో సభికులకు విసుప్తముగా వ్యక్తీకరించిరి. క్రింది ముఖ్యములైన తీర్మానములను సభ్యు లామోదించిరి.

ఆంధ్రదేశపు స్వరాజ్యసమితికి గాడిచెల్ల హరిసర్వోత్తమ రావుగారిని కార్యదర్శిగా నెన్నుకొనుట సమంజసము.

వీరారు మధ్యపగజాలలో జరుగనున్న మతవిషయక సభకు శ్రీమతి ఆనిదెనెంటమ్మగారిని అగ్రాసనాధిపురాలు గార బోకుండ నికాధించుచుం జేసిక యుత్తరువు న్యాయవిరు ధ్ధము; ఆకమము.

లోకమామ్యులగు బాలగంగాధర తిలకుగారి నిర్దో పిత్యమును వైసడల్చి బొంబయి యున్నతన్యాయస్థానము వారు నిష్పక్షపాతముగఁ దీర్చారించినందుల కీసభవారు సంతోషపూర్వకముగ తమయభిరందనములఁబెల్లించు న్నారు.

8-వ తేదీ మద్రాసు మొయుపత్రికలో లోకమామ్య తిలకుగారిని దూషించుచు నవభ్రంశముగ నసంబద్ధప్రలాప ములఁ గేరుచు వ్రాసిన విషపూరితమైన వ్యాసము జనులఁ గ్రోధావేశపరమకుల గా నొనర్చుచు ట్లుండుటచే నా పత్రికవై మద్రాసుప్రభుత్వమువారు తగినచర్య తీసికొనవలయును.

చాగాల బాలపుగాడు సభాధిపత్యము వహించి యుండిరి- ఒక విలేఖకుడు.

హోమురాలిలీకు, రాజమండ్రి:- 18 వ తేదీ సాయంత్రము పురమండరమున బ్రహ్మశ్రీ చిలకమర్తి లక్ష్మీ నరసింహముగారి యాధిపత్యముక్రింద హోమురాలు లీకు యాబదిమంది సభ్యులతో స్థాపించబడినది. ప్రప్రథమమున యా బదిమంది సభ్యులు గూడుట కుభ మాచకము. సభ్యులు గల రెనియు, నలుగురుతో బాటు తాముమాడ నొకసభనుగూర్చిని మనియు సంకల్పింకొందక దేశోపకారాధము పీఠపాటుపడుచు గాక. హోమురాలిలీకు కరసత్రముల నాంధ్రీకరించియు ప్రజలకు హోమురాలు లీకు ఉద్దేశములను బోధించియు, తదితరమగు కార్యములను చేసియు పాటుపడుదురు గాక. —మా విలేఖకుడు.

న్యాయస్థాన వార్తలు

(0)

జార్జిటాను పోలీసు కోర్టు.
(0)
ఖాకీ బహద్దూర్ బజ్జిల్లా సాహేబుగారు.

పోర్టువేషను గడవిడ

[నిన్నటిదినము తరువాయి]

ప్రాసిక్యూషనునకు వ్యతిరేకముగా భారతీయులు నిర్దోషు లైనటుల 34 గురు సాక్షుల వాజ్మూలమును శ్యామా రావుగారు కోర్టువారికి దాఖలుచేసిరి. శ్యామారావుగారు విల్లునుకంపెనీ దుభాషి, వేంకటరామానుజులు నాయుడుగా రిని పరీక్షించిరి. ఇతడు కృష్ణారావుగారి ప్రవర్తనము మిక్కిలి మంచిదైనటుల తెలిపెను.

ఆంగ్లో ఇండియనులమీది కేసు.

సాయంకాలము ఆంగ్లో ఇండియనుల మీది కేసువిచారింప బడెను. బార్తను న్యాయజుంట్టు గ్రాంటుగారు పి. డబ్లియు. పాట్రిడ్జిగారి సలహాపై నాంగ్లో ఇండియనుల పక్షమున వా దించిరి.

కేసు విచారణారంభమగుటకు పూర్వము రిచ్చార్డుగారు పుట్టుకవలన బ్రిటిషువాడనియు, వానిమీది కేసును విచారిం చుటకు జూరీని కోరకున్నను కేసు తీర్పుమీద అపీలు చేసికొనుట కధికార మున్నదని బార్తనుగారు తెలియజేసిరి.

టికెట్టు పరీక్షకు మూత్రపుగారు మొదట విచారింప బడెను. ఆ దిరమున రిచ్చార్డుగారు కేటువద్దనుండ వాని కుమా రుని కేకలువిని వాని విడిపించబోయి ఒకమారు చేయి విసరెనేగాని అది యెవరికిని తగులలేదనియు రిచ్చార్డుగారి చేతిలో నేమియులేదనియు చెప్పెను. సాక్షి శ్యామారావు ప్రాసిక్యూటింగు ఇన్స్పెక్టరులచే క్రాసు విచారింపబడి తాను రిచ్చార్డుగారికింద పనిచేయుచున్నటులను, ఆంగ్లో ఇండి యనుల చేతులలో తానేకట్టుజూపలేనటులను, భారతీయులు మాత్రమే కట్టల బట్టుకొని యుండినటులను చెప్పెను. చాంటరు, టింబ్రేలు, రిచ్చార్డు (కుట్టువాడు) గారల వాజ్మూ లములు కోర్టులో డిఫెన్సువరపున దాఖలు చేయబడెను.

పిమ్మట బార్తనుగారు తమ వాదనలో ఆంగ్లో యిండి యను లందఱును గలసి ఈమట్ట పర్ష లేదని కోర్టువారు భా వించుచున్నటుల తాము నమ్ముచున్నామనియు అటులైన రిచ్చార్డుగా రాత్వసంరక్షణాధిమే భారతీయుల గొట్టియుం డుట తప్పు గా నేరదనియు, భారతీయులు చెప్పనటుల ఇరుప గుదియతోనే రెండవముద్దామ కొట్టియుండిన వేంకటరెడ్డి కింక పెద్దదెబ్బ తగులవలసి ముందుననియు చెప్పెను.

తక్కినవారి తరపున మాగ్నాకుమ న్యాయజుంట్టుగ్రాం టుగారు తుద కీకేసు సమాప్తిక వచ్చినందులకు కోర్టువారిని కేసులో సంబంధము గలిగియుండిన తక్కినవారిని అధికం దించుచున్నటులన, కేసంతటికిని న్యాయఇండియా కరపత్రిమే మూలమనియు, ఆంగ్లో ఇండియనులుగాని, భారతీయులుగాని ఇందు విశేషముగ మామకాన్ఫర్సు గారనియు జెప్పెను.

శ్యామారావుగారు భారతీయుల తరపున మాట్లాడుచు భారతీయులలో నెవ్వరును క్షిప్రము గారని వాదించెను.

ప్రాసిక్యూటింగు ఇన్స్పెక్టరుగారు గడవిడ జరిగినటుల వ్యక్తమయ్యెననియు, ముద్దామూలుతిరిగి ఎట్టి కళ్లాలమును జేసుకుండునటుల కఠినమైన శిక్ష విధింపవలసి యున్నదనియు ప్రాసిక్యూటింగు ఇన్స్పెక్టరుగారు వాదించిరి. ఈ నెల 30 వ తేదీనితీర్పు జెప్పెదమనీ న్యాయాధికారి గారు నెల విచ్చిరి.

ఏలూరులోని వైశ్యసేవాసంఘపు ప్రారంభోత్సవము శనివారమునాడు జరిగినది. నంబూరి వేంకటగోపాలరావు సభా ధిపత్యము వహించిరి. అగ్రాసనాధిపతి ఆత్మార్థి లక్ష్మీచర సింహ సోమయాజులుగారి జీవితచారిత్రము గురించియు, సంఘ దురాచారములను గురించియు, మవస్థనించిన తరువాత సేవాసంఘమునకు భవనమును కట్టించెదమని, తొత్తే గంగ రాజుగారు వాగ్దానముచేసిరి.

ఒంగోలుతాలూకా రుద్రవరమునం దిటీవల జరిగిన సభయందు కొందరు ఆంధ్రపత్రికల యుపయోగము గురిం చియు గ్రంథాలయోద్యమము గురించియు ఆంధ్రోద్యమమును గురించియు మవస్థనించిరి. సభకు 200 మంది వచ్చిరి.

విషయానుక్రమణిక.

పాలములో పశువుల పెంటగట్టు	3
రాబోవునోదావరి మండలచూడనిది, వరదనిధి	4
వికటభారతి, వ్యాయాసానవాక్యము	5
ప్రధానవ్యాసము	
సర్ కృష్ణగుప్తగారు మన పరిస్థితి	6
గ్రీకు విషచుష్టితి	7
విరోచా మహాసంగ్రామము	
విశేషతంత్రీవాక్యము	8
దేశీయ తంత్రీవాక్యము	9
త్రువివ్యాధానీకత	10
ఇంగ్లీషు తంత్రీవాక్యము	11.12.13
ఆలయములు-అర్చకులు	14

ఆంధ్ర పత్రిక

1916 సం॥ నవంబరు నెల 28 వ తేది

మంగళవారము.

సర్ కృష్ణగుప్తగారు

మన పరిస్థితి

నిన్నటి దినము 'ఆంగ్లరాజ్యాంగ సభలో' హైందవ ప్రశంస'యను శీర్షిక క్రింద ముఖ్యవ్యాసము వ్రాయుచు ఆంగ్లభూమియందు దింకను మన యెడల తగినయంత తీవ్రసంచలనము కలుగలేదని వాకొనితిమి. మన పక్షమున ఇండియా కార్యదర్శిగారి సభయందు 1907 వ సంవత్సరము మొదలు కడపటి మార్చి మాసమువరకు సభ్యుడుగానుండి నేడు మాతృభూమికి మరలివచ్చియుండు సర్ కృష్ణగుప్తగారు నుడువు వాక్యములును ఈ విషయమునే బలపరచుచున్నవి. హైందవ భూమి కొంతటి శ్రద్ధ కనుపరచవలయునో అంతటి శ్రద్ధను ఆంగ్లభూమివారు కనుబరచుట లేదనియు అధినివేశముల యెడల కానవచ్చు శ్రద్ధయైనను మనయెడల లేదనియు వారు స్పష్టముగా తెలియజేయుచున్నారు. మన ముఖ్యమంత్రిగారు లేడి బ్యాంకును స్థానమున నుపన్యసించినప్పుడు హైందవభూమిని గురించి యొక్కమాటయైన చెప్పులేదని ఆంగ్లభూమియందలి హైందవులలోను ఈ దేశములోని హైందవులలోను అసంతృప్తి పుట్టినదట! ఇందులో విచారిత మేమియును లేదు. భోనరులా గారు యుద్ధానంతరము బ్రిటిషు సామ్రాజ్య రాజ్యాంగము పునర్నిర్మితమున నని చెప్పుచు ఆ పునర్నిర్మాణమున హైందవభూమి హక్కులును ఆచారములగు నని చెప్పుచు గాని మన కీయబడు స్వాతంత్ర్యము లెంతవరకు నుండునో గుప్తగారు చెప్పుజాలరట! అనగా విశేషముగా నుండబో వేమోయను సనుమానమువారి మానసమున నున్నదనుట స్పష్టము. సర్ కృష్ణగుప్తగారు స్వపరిపాలనాదర్శము సంపూర్ణముగా నంగీకరించువారు 'మా మురూలు' అను పదమునకు ఆంగ్లభూమిలో ఐదిష్ సమస్యమూలకముగా కొంత యుచుచి కలిగినది. కావున స్వపరిపాలనకు ప్రత్యామ్నాయముగా సావధము నుపయోగింపకుండుట తప్పదుని గుప్తగారి సలహా. సర్ కృష్ణగుప్తగారు ఎన్నడోగాని స్వపరిపాలన మనకు రావలయునను సర్ సింహగారిని టి వారి తెగకు చేరజేసు. స్వాతంత్ర్యాలిచ్చుటయే స్వాతంత్ర్యమునకు అర్హతను కలిగించుట యనునట్టి నిశ్చల దృక్పథము

లలో చేరినవారు. స్వపరిపాలన స్వాతంత్ర్యములను జవాబు దారీలను ప్రజలకు నేర్పి సుశిక్షితుల నొనర్చుట ప్రభుత్వమువారి కర్తవ్యములు. ఆంగ్లభూమిలో నీ విషయ మాలోచనయందు లేకపోలేదట! ఆంగ్లలు ఆదర్శము విషయమున తీర్మానమునకు రాక యుండలేదట! కాని ఏ పద్ధతిని స్వపరిపాలనకు హైందవుల జేర్చవలయునా యను విషయమున నింకను వారికిమనఃస్థిమితము చేకూరలేదట! అందువలన సర్ కృష్ణగుప్తగారు మనలను మేల్కొల్పుచున్నారు. తగిన యంత్రద్రవ్య మిచ్చి తగిన యందరు బుద్ధిమంతుల నేర్పి మనస్థితిగతులను ఆశయాదర్శములను ఆంగ్ల ప్రజల యెదుట నిడుటకుగాను పంపిపనిచేయింపవలసినదని గుప్తగారు మనల నుద్బోధించుచున్నారు. అగునది నాలుగు సంవత్సరముల ముసలివాడు మనదేశములో మనసాదరులకు అందుబాటుననుండు సర్వోత్తమ పదవులయందుండినవాడు మన దేశమున నుత్తమ సంచలనము చూపజ్జిన ఎనిమిది తొమ్మిది సంవత్సరములుగా ఆంగ్లభూమియందుండి నునయెడల నచ్చట కానవచ్చిన శ్రద్ధాభిప్రాయముల గమనించినవాడు, అందులోను ఇండియా కార్యదర్శి కార్యసభయందుండి ప్రభుత్వనిర్వాహకులకు లోలోపల జరుగు నుత్తరప్రత్యుత్తరంబుల నొక కొంతయైన నెరిగినవాడు నగు ఈ వ్యక్త నాయకుని వాక్యములును హైందవభూమిలో నేమూలనో ఏ విశేషానుభవంబును లేక సామాన్య ప్రతిదిన జీవితంబును భరించుచుండు సాధారణ పౌరులనందగినవారి వాక్యములును నొక్కటి యగుట శుభకాలసూచకంబుగాక మరియేమి కాగలదు. సర్ కృష్ణగుప్తగారు స్వపరిపాలనాదర్శపక్షమును గురించి చెప్పుచో ఆయాదర్శము సముచిత నిష్ఠితకాలంబున చేరదగు నని నూచించిరి. నిజముగా ప్రజలు స్వపరిపాలనా కార్యనిర్వహణదక్షులు కావలసి యున్నచో కొంత యుపక్రమప్రయత్నము వారిపక్షమున నవసరమనియు తెలియజేసిరి. ఈ వాక్యములకు పెడగ్రహముచేయుట సాధ్యము. మొటనే గుప్తగారు స్వపరిపాలనకొరలేదు. ఎన్నడో కావలయు ననినారు. నిష్ఠితచితకాలము నిస నొత్తియైనను కానచ్చును. అందులకేమి. గుప్తగారి శాంతిమును సె భాసంగుము. అని కొందరు స్వపరిపాలన పక్షమున నెల్లుగాని స్థితియందుండు వారు వ్యాఖ్యానముచేయ నారంభించినారు. ఇది యెంతయు విచారితము. గుప్తగారి యర్థము నిజముగా మరి యేమియు కాజాలదు. స్వపరిపాలనా సంపూర్ణత్వమున కిట్టి యిట్టి మార్గములు అవలంబించు చున్నార మని ప్రభుత్వమువారు స్పష్టముగా జెప్పి ఆ మార్గ ప్రయాణము పరిమితకాలముగో చేయవలసినదనియు ఆ మార్గప్రయాణమునకు నిశ్చితమగు కాలమున హైందవులు దినది నాభివృద్ధిగా స్వపరిపాలనను గడించుచు తదర్హితా సంపూర్ణ నందనలసినదనియు సర్ కృష్ణగుప్తగారు గుప్తగారి భిప్రాయపడుచున్నారనుట స్పష్టము. హైందవభూమిలోని స్వపరిపాలనావాదుల కోరిక గూడ నింతకంటె విచారితంబని కాని విభిన్నంబని కాని సూచించుట యేమాత్రము సరియో మేము చెప్పుజాలము. మహా నిర్మాణము నేడే ప్రారంభించినను పూర్తియగుటకు కాలము పట్టక మానదు. ఈ యర్థముననే కాని మరియొక యర్థమున కృష్ణగుప్తగారు గుప్తగారు వాక్యముల నంగీకరించుట పొసగజాలదు.

పాట్నా విశ్వవిద్యాలయము

పాట్నా విశ్వవిద్యాలయము బిల్లు సమాజముగానే విశేష చర్యను పురికొల్పినది. ఆ బిల్లును విమర్శించు నుద్దేశము తోడనే బీహారు ప్రజానాయకులు ప్రత్యేకముగా రాష్ట్రీయసమావేశమును గూర్చినారు. ఆ సమావేశము కడచిన ఆదివారము నాడు బంకిపురమున జేరినది. రాయ్ బహదూరు పూర్ణేంద్ర నారాయణ సింహగారు అధ్యక్షత వహించిరి. విశ్వవిద్యాలయ మనగా ఉదారవిద్యా ప్రవీణులను, ఉదార వికాస పరిపూర్ణులను సిద్ధము చేయు సంస్థగా నుండవలయును. ఈ కొత్త విశ్వవిద్యాలయము అట్టి సంస్థగా కనుపించలేదు. పదునైదురూపాయల గుమాస్తాలను సిద్ధము చేయుటకు ప్రభుత్వము వా రేర్పరచిన శీతా యముగా నున్నది. ఇవి సింహగారి వాక్యములు. ఇది పాట్నా విశ్వవిద్యాలయ సభాంగ నిర్ణయపద్ధతుల విమర్శచే వారు తేల్చిన సారాంశము. బీహారు పరగణా 83,000 చదరపు మైళ్ల విస్తీర్ణము కలది. ఇది రమారమి ఆంధ్రదేశపు విస్తీర్ణమునకు గమనింపదగినది. ఇంతటి విస్తీర్ణము కల రాష్ట్రమునకు సర్వానుకూలములకు నొడవవలయు నని విశ్వవిద్యాలయము కోరబడినది. కాని విశ్వవిద్యాలయపు బిల్లు ఏవిధముగా నీయానుకూల్యముల కలిగింపదలచినదో గమనింపుము. ఏడు కళాశాలలకంటె నెక్కువగా ఈ విశ్వవిద్యాలయము అంగీకరింపదట! విశ్వవిద్యాలయమునకు లోబడి ఇ జనరింగు కళాశాలగాని, వైద్య కళాశాలగాని, శ్రీ కళాశాలగాని, వ్యవసాయ కళాశాలగాని, వ్యాపార కళాశాలగాని యుండబోదట! ఇట్టి విశ్వవిద్యాలయము, రాష్ట్రముతటికిని పనికిరాని విశ్వవిద్యాలయము, ముఖ్యవిజ్ఞాన శాఖలనైనను నేర్పింపని విశ్వవిద్యాలయము ఉన్న నేమి లేకున్న నేమి? ప్రసాదించిన నేమి? ప్రసాదింపకున్న నేమి? లేకుండుటయే లెస్స? ప్రసాదింప కుండుటయే బాగు? అని గా. రాయ్ బహదూరు పూర్ణేంద్ర నారాయణ సింహగారు హృదయ పరితాపమున వాక్రుచ్చుట ఉదార విశ్వవిద్యాలయమును ప్రసాదింప నష్టములేనిచో ప్రభుత్వమువారికి ప్రజలు విశ్వవిద్యాలయమే నలదని నివేదించుకొనవలసినది నిరాశమై కోరుట ఎట్టి వారికిని నీ విషయమున శ్రద్ధను బుట్టించక యుండజాలవు. ఈ విషయమున నిదివరలో నెవ్వరు బిల్లునకు కారణభూతులై యుండినను నికముందు దాని పరిణామమును నడుపవలసిన వారు గా॥ సర్ శంకరన్నాయకుగారు. కావున వారు తమ సహజోదార్థమును వికృతము పడవియందు తమకు సాధ్యమగు నంతవరకు వ్యాయ మొనర్ప బ్రయత్నింతురు గాక యని కోరవలసి యున్నాము. బీహారు విశ్వవిద్యాలయ మిక ముందు రానుండు విశ్వవిద్యాలయముల నిర్మాణమునకు నిదగ్గుము కానచ్చును గావునను అట్లు రానుండు విశ్వవిద్యాలయములలో ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయంబును నచిరకాలములో చేరగలదని నమ్ముచున్నాము కావునను బీహారు సాదరుల యెడల మనకు గల ప్రేమడిమై మాత్రమే గాక విశ్వవిద్యాలయముల స్వాతంత్ర్యములపై దృష్టిమూలకముగనే గాక కొంతవరకు స్వలాభాపేక్షముపై గూడ ఈ బిల్లు సందర్భమున గట్టిగా మన యసమ్మతిని తెలుపవలసి యున్నామనుట స్పష్టము. దేశీయు లీవిషయాంబును గమనింతురు గాక యని కోరుచున్నాము.

గ్రీసు స్థితి

నేటికి గ్రీసు కొంచె మించుమించుగా యుద్ధ మునానికి దిగినది. సలూనికాలో వేర్పడిన జాతీయ ప్రభుత్వమువారు బల్గేరియా మీదను జర్మని మీదను యుద్ధము ప్రకటించినారు. మిత్రమండలివారు ఈ జాతీయ ప్రభుత్వమునే గ్రీసులో నిప్పుడు నిజముగా ప్రభుత్వమని పరిగణించుటను జేసి గ్రీసు యుద్ధములోనికి ప్రవేశించినదనియే యంగీకరించినారు. రాజుగారి ప్రభుత్వమువారు ఇంకను నెంతో కాలము యుద్ధములోనికి దిగక యుడుటకు వీలులేదు. ఫ్రెంచి నౌకానాయకుడు గ్రీసు రాజుగారికి తుది సందేశ ముపేయన్నాడు. ఆ సందేశమునకు డిసెంబరు నెల మొదటి తేదీలోపుగా సరియగు ప్రత్యుత్తర మిచ్చి తీరవలసిన దని నాడు. లేకున్న యుద్ధము ప్రకటితమగుననుట యందులో గర్భిత్వమై యున్నది. గ్రీకు రాజున కిప్పుడు ముందుకు పోయిన నుయ్య వెనుకకు కదలిన గొయ్యి యను పరిస్థితి యేర్పడియున్నది. మిత్రమండలి కోరిక కోరిక లీ డేప్టినచో గ్రీసుకు సంబంధించిన నైనిక సామగ్రి విశేష భాగము చెయివిడిచి పోవును. ఇది రాజుగారి పక్షమున నుండు గ్రీకులకు గిట్టునట్లు కానరాదు. రాజుగారే యుత్తరు విచ్చినను వారి పక్షి ప్రజ మిత్రమండలి యెడల నుముఖు లగునట్లు లేదట! తిరుగ బడక మానదట. తన స్వల్ప ప్రజ సంఖ్య తిలచి రాజు మిత్రమండలికి వ్యతిరేకముగ ప్రవర్తించినచో గ్రీసికి తనకు దక్క నుపాయము క్రానరాదు. ఏ పదివేల భటులనో సమయించి మిత్రమండలియు గ్రీకు జాతీయపక్షమును తన్ను పడభ్రష్టు నొనర్చు ననుట సిక్కిము. ప్రస్తుతము మిత్రమండలి ఎక్కువ వ్యవధి ఇచ్చుననుటయు కల్ల. రుమేనియాపై జర్మనులు కలిగించుచుండు నొత్తిడిని తగ్గించుటకు మిత్రమండలి గ్రీసులో విజృంభించుటయే సాధనము. ఇదివరకు విజృంభించుటను జేసియే ఇప్పుటికి రుమేనియా సర్వీయా పోలాడులనలె పూర్ణముగా శత్రువశము గాక శత్రువులయొక్క మొదటి వేడిమిని నభ్యంతర పెట్టగలిగినది రుమేనియా కికిను బలము కలిగి చుటకున తమ స్వదేశమును క్రమముగా స్వాధీన పరచుకొన నారంభించియుండు సర్వీయావారి కార్యక్రమము నింకను వడిగ సాగించుటకును మిత్రమండలివారు గ్రీసు సమస్యను సత్వరముగ దీర్చవలసి యున్నారు. అచిరకాలముననే తిరుగ నుటకును సూచన లున్నవి. మేలగుగాక!

ఒక మాతన వ్యాయోగము

పంజాబులో నిష్పక్షాధిక చిత్రవ్యాయోగము నడచుచున్నది. సిప్లాలో కొంతభూమిని సంపాదించి అధికారులకు ఇండ్లు కట్టి ఇయ్యవలయునని ఆ స్థానిక ప్రభుత్వమువారు తలపెట్టినారు. అట్లే ఇండియా ప్రభుత్వమువారు తావును సంపాదించ నాలోచించినారు. మొదట నెంతో ఆందోళన కలుగ లేదుగాని ఈ రెండవ యాలోచన ప్రకటితమగు నప్పటికి పట్టణములోని మంచుమంచి పట్టులు పోవునేమో యని ప్రజలు తమ హక్కుల నిలువబెట్టుకొన జూచుచున్నారు. భూముల సంపాదన కల్తెకు నెదురు ఆక్షేపణలు దాఖలు చేసినారు. అధికారుల కిండ్లు గట్టుట ప్రహసితో కార్యములలో చేరదు. కాననము ప్రహసితో కార్యములకే ప్రభుత్వమువారు భూమిని మున్నగువాని ఇతరుల నుండి సంపాదించ వచ్చునని తెలుపుచున్నది. కాబట్టి మాభూములు మే మియ్యము అని వాదించుచున్నారు. విశేషాందోళన సాగుచున్నదట! అధికారుల ఇండ్ల సమస్య ఎల్లడలను కలదు గావున ఈ యభియోగ ఫలమును దేశ మంతయు కనిపెట్టి యుండు ననుటకు సందేహము లేదు.

స్థానిక వార్తలు

(0)

స్వపరిపాలనా సంఘము:— పంజాబువారి స్వచ్ఛంద సహాయకు లందఱును కేవలదినము సాయంకాలము 5 గంటలకు బారత్తి యువజన మండలమున నొకసభ జేసెదరు.

ఉద్యోగ సమాచారములు!—మదరాసు దొర తనము వారి ముఖ్యకార్యదర్శిగా పనిచేయుచున్న అయ్యసెట్ డేవిడ్సును సి. ఎస్. ఐ., ఐ. సి. ఎస్. గారికి మెడికలు సర్టిఫికేటు లేకుండగనే ఒక సంవత్సరము ప్రేమిలేజి, ఫ్లో నెలపు లీయబడినది.

తత్వజ్ఞాన సభ, మద్రాసు బ్రాంచి:—యా సభ వారితరపున పేములంగడులవద్ద మూర్తిసందులలో 1 వ నెంబరుయంటిలో రేపు సాయంకాలము 6 గంటలకు రిటైర్డ్ స్టడెంట్ రాజేశ్రీ జి. శ్రీనివాస రావుగారు గృహస్థశ్రమ ధర్మము విషయమై తెనుగు భాషయందు ఉపన్యసింతురు.

మదరాసు ఉపాధ్యాయ సంఘము:— గణిత శాస్త్ర విషయక కాఖలవారు 29 వ తేదీ బుధవారము సాయంకాలము 5-50 గంటలకు పి. లక్ష్మీనరసుగారి యాజమాన్యము క్రింద నొకసభ జేసెదరు. ఎం. సి. ఎస్. అనంతవద్దనాథరావు గారు, “బోధనాచాతురిని” గూర్చి ఉపన్యసింతురు.

రంగూను మెయిలుస్టేషను:—రంగూనుకు బోవలయు మెయిలుస్టేషను రివివరలో ప్రకటించినటుల నవంబరు 27 వ తేదీని గాక డిశంబరు 1 వ తేదీ సాయంకాలము 5 గంటలకు బయలుదేరును. రంగూనునకు బోవలసిన రిజిస్టరీజన సరములేని వస్తువులను సాయంకాలము 3-30 గంటల వరకును, రిజిస్టరీ కావలసిన వస్తువులను 3 గంటల వరకును, బంగీలను 1-30 గంటల వరకును, ఆదినమున టపాలో పేనువచ్చును.

మదరాసు కాంగ్రెసుకమిటీ:— నిన్నటి దినము సాయంకాలము మదరాసు కాంగ్రెసు కమిటీవారును, మహాజన సభ్యులును, మహాజన సభామండలమున సమావేశమై ఈ క్రింది తీర్మానమును జేసిరి. తిలకు మహాయోని అపీలును గూర్చి మదరాసు మెయిలుపత్రిక ప్రకటించిన వ్యాసము మిగుల దూష్యమైనదే యయ్యు దానిని గూర్చి తామింకే ప్రమేయమును గలిగించు కొనుట యనవలసినది యభిప్రాయ పడుచున్నారు.

గార్డీయను ప్రెస్సువారి డైరీ పుస్తకము:— ఈ పుస్తకము మా కార్యక్రమమును జేరినది. ఇందు తెలుగు ద్రవిడభాషలయందు పూర్ణముగ వివరింపబడిన పంచాంగ ప్రకాశములుండుటయే గాక ఉద్యోగ స్థలము, కర్తవ్యములకు వైద్యులకు మొదలగువారి కందఱికిని అన్ని విషయాలకు వృత్తాంతములును మాతృముగను విశేషముగను తెలుపబడినవి. ఇందు చెన్నపురి రాజధానియొక్కయు చెన్నపురియొక్కయు ముఖ్య యుద్యోగ స్థలపేర్లు, ముఖ్య కార్యాలయము లన్నియు తెలుపబడినవి. 28, 29, 31 దినములకుల చిక్కుమాసములందు ఎన్నెన్నిదినముల కెంతెంతసామ్య నీయవలసియుండునదియు మొదలగు చిక్కులెక్కల తిల వివరముగ వ్రాయబడినవి. పోస్టాఫీసు వివరము లన్నియునిం దుదహరింప బడినవి. ఈడయరిపుస్తక మనేక విధముల ప్రతివారికినిముఖ్యముగా తెలుగు ద్రవిడభాషల వారికి మిగుల సుపయోగకారిగ నుండుననుటకు సందేహము లేదు. పుస్తకము ఒహురమ్యముగ నున్నను వ్రాసికొనుట కనేక కాగితములున్నను వెల సులభముగనే యున్నది. ఒక్కొక్కపుస్తకము వెల 8 అణాలు. వలయువారలు గార్డీయను ప్రెస్సు, నెకండులైను బీచి, మదరాసు అని వ్రాసికొనిన పుస్తకముల బడయగలరు.

తిరుపతి వార్తలు

గత ఆదివారమునాడు శ్రీ తిరుపతి వేంకటేశ్వరస్వామి వారి గరుడోత్సవము అతి వైభవముతో జరిగినది. ఇది ఉత్సవదినములలో నారవదినము. దీనికి గద్వాల రాజుగారు విచ్చేసిరి. వారికి గౌరవ పూర్వకముగ స్వాగత మొసంగబడెను. స్వామివారికి పట్టిక ఛత్రము ఎంతయో మాసి కిక్కిలమై నల్లగానుండెను. చూచినవారది సుమారుక శతాబ్దము నుండి యైన ఉపయోగింపబడు చుండెనని చెప్పగలరు. ఇదియే ఉత్సవపుసౌరును కొంతపజ్జు భంగపజ్జుచెను.

తుపాను

పురుచ్చేరిలో 275 కెళములు తుపాను.

తుపానునడి పురుచ్చేరికి పూర్వంగా వీలిన ట్టున్నది. 22 వ తేదీ రాత్రి 7 గంటలకు పురుచ్చేరిలో తుపాను గాలి తీవ్రమైనది. ఆనాడు దయముచుండియు గాలి బలముగా వీలసాగినది. 23 వ తేదీ యువయువకులను వివరితపుగాలితో కంభిచ్చి జీగా వృక్షము తురిగినది. తీగలు తెగినవి. స్థంభములు కూలినవి. చెన్నపురినుండి మెయిలుబండి రాలేదు. తంతివాద్ద లాగిపోయినవి. చాల చెట్టును ఇండ్లను కూలినవి. ఎల్లప్పుడినీ స్థానమునకు చాల నష్టముకలిగినది. ఒక యంత్రకాల వైకష్ట్య ఎగిరిపోయినది. గాయములు తగిలినవారు చాలరుండి వైద్యులకు తీసుకొనిరాబడిరి. చాలరుండి చనిపోయిరి. చుట్టుపట్లగూడ ప్రాణనష్ట మధికముగ కలిగినట్లు తెలియుచున్నది. ఉద్యాన వనమునకు విశేష మగు నష్టము కలిగినది. భూకంపము చాలసారు లా రాత్రికలిగినది. దొరతనము వారు క్రొత్తగా కట్టించిన సారాబట్టి నేల మట్టుమైనది. రాలే బ్రదర్సువారి పెద్ద గోదాముకు చాలనష్టము కలిగినది. పురుచ్చేరికి 2 మైళ్ళలో నున్న ముత్యాలపేట గ్రామము లోని ఇండ్లన్నియు కూలిపోయినవి. 28 వ తేదీకి గాయములు తగిలిన వారును చనిపోయిన వారును 148 కురు లెక్క జేరినది. వాల్తపచ్చినది. పశువు లపరిమితముగా చని పోయినవి. కొబ్బరి తోటలకును అరటి తోటలకును అత్యధికమగు నష్టము కలిగినది. రెండు కోజుల టపా 24 వ తేదీకి రాలేదు. ధీదలస్థితి దుగ్గరముగానున్నది.

పురుచ్చేరిలోను చుట్టుపట్లను, చెట్లక్రిందను గోడలక్రిందను పడి చనిపోయినవారిని ప్రెవెంటియగా 275 కెళములు 25 వ తేదీ ఉదయమునకు లెక్కకు వచ్చినవి. నాటున ఎంత నష్టము జరిగినదో వివరముగా తెలియలేదు. చనిపోయిన వారిలో చాలరుండి శ్రీ బాలకృష్ణులు. దురవస్థ పాలైనవారికి దొరతనమువారును ప్రజలునుగూడ సహాయముచేయుట కేర్పాటు చేసిరి. పల్లె సంఘమువారు, పడిపోయిన ఇండ్లను మరల కట్టుకొను వారికి తోడ్పడుటకు తమ నిధిలోనుండి రు 10000 లను వ్యయ పరచుటకు తీర్మానించిరి.

గోదయరు యంత్రకాలకు 7 లక్షల రూపాయల విలువగల సామగ్రిలు నష్టమైనవి. విద్యుద్దీపములు వెలిగించుటకు వీలులేదు. నెమినరీకి చాల నష్టము కలిగినందున శిథిలములను మూసివేసిరి. పెద్ద బొటలలో బండ్లుపోవుటకు 26 వ తేదీని వీలుజేసిరి. చెన్నపురినుండి తపాలు 26 వ తేదీ యువయువనే వచ్చినది. 22 మొదలు ఇంతవరకును తపాలే లేవు. తంతివాద్ద లింకను వచ్చుటలేదు.

ఈనెల 25 వ తేదీని పురుచ్చేరి కాననసభ్యులు గవర్నరుగారి ఆధ్యక్షతక్రింద సమావేశమైరి. ప్రజలకు తోడ్పడవలెనని గవర్నరుగారు హెచ్చరించి కాననసభవారు 1½ లక్షలును కాంక్షనుచేసిరి. పన్నులు ముజరాయిచ్చుటకును, ఇండ్లను కట్టించుటకును, పట్టణమునకును రామత్తు చేయించుటకును, నిశ్చయించిరి. 100 కి 20 వంతున పన్ను చేయుటకు మ్యూనిసిపలు వారు తీర్మానించిన తీర్మానము నిలిపి వేయబడినది. తుపాను నష్టము పురుచ్చేరికే విస్తారముగ తగిలినది గాని దక్షిణమున నున్న కడలూరు నాగపట్టణములలోను దక్షిణపు పట్టణములలోను అంతవిస్తారముగ నష్టము కలుగలేదని నిన్నను 27 వ తేదీ చెన్నపురి ప్రెసిడెన్సీ పోస్టాఫీసుగారికి తంతివాద్దలు వచ్చినవి.

ప్రాధెనరు రామమూర్తిగారు

ఇండియన్ హరక్యులెస్ అనగా భారతీయ భీముడు అని ప్రసిద్ధిజెందిన కోడి రామమూర్తిగారు నవీనచయత్కార విద్యాప్రవీణులగు నూర్సర షో చెన్నపురికి విచ్చేసెదరు. శ్రీ పెంట్లగారు ప్రభుప్రభుగార్ల ఆదరణక్రింద 1916 సం॥ డిశంబరు 6 వ తారీఖునుండియు రెండు వారములు చెన్నపురి ఎస్టేనేషనును ప్రదర్శన విచ్చేదరు. ఆనాడు శ్రీవారలు కూడ దయచేయుదురు. ఆనాటి సొమ్ము మద్రాసు యుద్ధనిధి కియ్యబడును. ఇకను నీకు ఈ ప్రాంతముల తమ ప్రదర్శనమును జరుపరు. టీక్కెట్లు, మద్రాసు వెప్పు అంశుకో, వారివద్ద దొరకును. 605

ఐరోపా మహా సంగ్రామము

అడ్డరేలు పోర్చుగీసు రాజుగారి కంత్వలేఖ నంపుట

ఆట్లు ప్రాపాలసులనుండి రుమేనియనులు వెనుకకు పోవుట

ఈజిప్టురంగము-క్రొత్తమార్పులు జరుగ నుండుట

మిత్రమండలి యుద్ధోపకరణములు-అమెరికానుండి రావలసిన ఆవశ్యకత లేకుండుట.

(రైటరు ఏ జెన్సీ.)

ఇంగ్లాండు

మెసపోటేమియా విచారణసంఘము.

లండను, నవంబరు 27:—సాక్ష్యమిచ్చుటకు సి. సి. మెక్లొడుగారు పిలువబడిరి.

మిత్రమండలివారి ముందుసామగ్రి.

లండను, నవంబరు 25:—న్యూమార్కెట్లో ప్రకటించు పబ్లికేషన్లు “ట్రైబ్యూన్” పత్రిక యిట్లు ప్రకటించుచున్నది. ముందుసామగ్రి కొరతగా లేకపోవడం అమెరికాతో చేసి కొనిన 120 లక్షల సానుల కాంట్రాక్టును కొట్టివేసికొనిరి. మిత్రమండలివారు ఇకముందు అమెరికావై నాధారపడరు.

బ్రిటిష్ స్ట్రీమరులు ముంచబడుట.

లండను, నవంబరు 27 — “జెన్సీ” “ఎంలిక్” వెర్షన్స్ అను బ్రిటిష్ స్ట్రీమరులు ముంచబడినవి తెలియచున్నది.

జలాంతర్గాముల పునర్విజ్ఞాపణము.

లండను, నవంబరు 27:—జలాంతర్గాముల పునర్విజ్ఞాపణమును గూర్చి అధికారులు చాల శ్రద్ధతో నాలుగవించుచున్నారు. జరుపజలసిన చర్యనంతకు జరుపుచున్నారని పాస్ మెంటు ప్రజలసభలో ఆస్పిక్తుగారు చెప్పిరి.

పశ్చిమతీరముపై దాడి.

లండను, నవంబరు 26:—డీల్ ఫురమునందలి ప్రజలు గత గురువారమునాడు అగ్రరాత్రులను సముద్రతీరమునందు ఫిరంగిగుండలబాణముల వినబడినందున మేల్కొనిరి. బయటికి వచ్చిచూడగా 15 మైళ్లు ఉత్తరమున అగ్నిగోళములను జూచిరి. ఫిరంగులు త్వరత్వరగా కాల్చినట్లుచూడబడినది. జర్మనులు ఒక చిన్న నౌకను కొంచెము ప్రమాదము గలిగించిరి. నావికులలో నెవ్వరినినీ దెబ్బలు తగులలేదు.

విచ్చిక సేవకులు.

లండను, నవంబరు 27:—ఆంగ్లదేశమునందు విచ్చిక సేవకులుగా వచ్చువారికి ప్రభుత్వమువారు కొంత భృతినిచ్చెదరని తెలియచున్నది.

ఫ్రాన్సు

బ్రిటిష్ వారి ప్రకటనము.

లండను, నవంబరు 27:—లాబెస్సీగర్ల ఫిరంగులు హెచ్చుగా కాల్చబడినవి.

పరాసువారి ప్రకటనము

పారిస్, నవంబరు 27:—సోము డోహంటు ప్రాంతములలో మాత్రము మామూలుప్రకారము ఫిరంగులు కాల్చబడినవి. పరాసు వైమానికులు వైజుకోరు పెర్నా రంగములలో గుండలవదలి నష్టమును కలిగించిరి.

విశేషములు లేవు.

పారిస్, నవంబరు 26:—పశ్చిమ రంగమునందు విశేషము లేమియులేవని ఈజిప్టుపై ప్రకటించిరి.

ఫిరంగియుద్ధము

లండను, నవంబరు 27:—నిన్నటిరాత్రి పరాసు వారి టెక్స్టైల్ ప్రకటించిరి. సోమునది ఎల్లెక్ట్రోక్ ప్రవృత్తిగ్రామము లయొద్ద తీవ్రముగా ఫిరంగియుద్ధము జరిగినది. పారిస్ రంగమునందు పున అగ్నివర్షము ఆదినిది తూర్పున శత్రుప్రయత్నమును భగ్నముచేసెను.

రష్యా

బోల్షియా ఆఖాతము.

రష్యనుల సర్వాధిక్యము.

లండను, నవంబరు 25:—“టిడెనింగ్” పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:—బ్రిటిష్ స్ట్రీమరులు ఫిన్ లండునుండి ఇంగ్లాండుకు పోవుచు ఇక్కడికి వచ్చుచున్నవి. విశేష కాలము కాలము ప్రాంతములు బ్రిటిష్ నౌకల రాకపోకలనాటంకపజుచుండెను. బోల్షియా ఆఖాతమునందు జర్మనుడిస్త్రాయరులు పరాధవింపబడినవెనుక రష్యనులు ఆఖాతములో జర్మనువులగును లేకుండజేసిరి.

రష్యా రంగము.

లండను, నవంబరు 26:—రష్యా రంగము నందు విశేషము లేమియులేవు.

ఇటలీ

ఇటలీవారి ప్రకటనము.

లండను, నవంబరు 27:—ట్రెంటిన్లో వర్షము విపరీతముగా కురిసినది. కార్నియా రంగమున డాగనో, బటు-చిరాజో లోయలలో శత్రువులు తీవ్రముగా ఫిరంగులను కాల్చిరి.

బాల్కను

యుద్ధము ప్రకటించుట

లండను, నవంబరు 26:—సెలోనికాలోని జాతీయ పరిపాలకులు బల్గేరియాపై యుద్ధము ప్రకటించిరి.

జర్మనీపై యుద్ధము ప్రకటించుట.

ఏథెన్స్, నవంబరు 26:—గ్రీసు ప్రస్తుత స్థితిలందు బల్గేరియాపై యుద్ధము ప్రకటించినదనియే యనుకొన వలెను. మిత్రమండలి వారంగీకరించిన జాతీయ ప్రభుత్వమువారు బల్గేరియాపై యుద్ధము ప్రకటించిరి. జర్మనీదేశము తమ నౌకలను నిరంతరము ముంచుచున్నందున వెనెజుల్ కక్షవారు జర్మనీపై నైనను యుద్ధము ప్రకటించిరి.

గ్రీసు సేనలు.

లండను, నవంబరు 27:—గ్రీసు సేనలు వెనెజులను పక్షమువారిని మిక్కిలి భయపెట్టుచున్నవిగాని మిత్రమండలివారి రహస్యముగా జాగ్రత్త నంతకు పుచ్చుకొనుచున్నారని ఏథెన్సునుండి తెలిపినది.

రష్యావారి ప్రకటనము.

లండను, నవంబరు 27:—వాలాషియా పశ్చిమప్రాంతమున వెనుక కొడుగుచున్న రుమేనియా సేనలకు ఫలపరిచయ మధికముగా నుండుటచే వారు శత్రువులను నిరోధించుచున్నారు. శత్రువులు జుమ్బియాద్ద డాన్యూబునదిని దాటివలెనని, రుమేనియాదీలకు మధ్య నిచితప్రదేశముల వాక్రమించిరి.

రుమేనియావారి ప్రకటనము.

లండను, నవంబరు 27:—మేము ఆట్లు ప్రాపాలసులనుండి కొంచెము తూర్పుగా నొదిగితిమి. స్పొర్టికాప్రాంతమున తీవ్రముగా పోరు జరుగుచున్నది.

బ్రిటిష్ విమానములు బుఖారెస్టు చేరుట

లండను, నవంబరు 26:—మరికొన్ని బ్రిటిష్ విమానములలో, వైమానికులు కొండలు చాలదూరము వాయుమండలమునం దెగిరి బుఖారెస్టునందు దిగెను.

సెర్వియావారి ప్రకటనము.

లండను నవంబరు 27:—సెర్వా ప్రాంతమున సెర్వియావారు బల్గేరియావారిలో చాలచుండిన హతముచేసి యొడిచిరి. మొనాస్టిరు కుత్తరమున నిరుపిడులవారును తీవ్రముగా ఫిరంగులను కాల్చిరి. మాకు పశ్చిమమున ధోవోపర్వతప్రాంతమున ఇటలీవారు ముందునకు వెళ్లిరి.

అంత్యసందేశము పంపుట.

ఏథెన్స్, నవంబరు 25:—గ్రీసు ప్రభుత్వమువారు త్వరలో ఫిరంగులను, తుపాకులను, రివోల్వరులను, ఫిరంగిముందును తమ పరము చేయనియెడల డిసెంబరు 1 వ తేది నుండి తగిన చర్య తీసికొనవలసినదని ఎడ్మిర్ల ఫోర్మెటు గారు గ్రీసుప్రభుత్వము వారికి అంత్యసందేశమును బంపిరి.

జర్మనీ

నిర్బంధ సేవ బిల్లు

ఆంస్టర్డామ్, నవంబరు 25:—రీస్ స్టాక్ సభ సమావేశమైనది. నిర్బంధ నిబలియను సేవబిల్లును ఈనెల 29 వ తేదీన మొదటిపర్యాయము సభలో చదువవలయునని అధ్యక్షుడు చెప్పెను. ఆదినము రెండవపర్యాయములు బిల్లును చదివించినవలయునని జనరల్ గ్రోనర్ చెప్పెను. దీనిపై సాంఘిక కక్షవారికిని ఇతరులకును పోరు జరిగెను. బిల్లు సందర్భమున ఇంకెవ్వరును నోరెత్తకుండ చేయుటకే బిల్లును రెండుపర్యాయములును ఒకదినమే చదివించుటకు నూచింపబడినదని హార్లేడ్ బోక్ అను సాంఘికవాది యనెను. ఆక్షేపణ లెంతవచ్చినను తుట్టుకుదకు బిల్లును ప్రవేశపెట్టిరి.

ఇంకొక తంతివాద.

లిబరల్ కక్షవారు, కక్షసర్వేటిపు కక్షవారులు జాతీయ వాదులతో తగవులాడిరి. నిన్నటిదినము బిల్లుసందర్భమున చర్చ జరిగినప్పుడు ఒకరు ప్రతి పట్టణమునందును ఒక్కొక్క వార్తా పత్రికకంటె ఎక్కువ పత్రిక లుండగూడదని రాసింపవలయునని నూచించిరి. ప్రభుత్వమువారి కట్టి శక్తిమేలేదనియు, యుద్ధమును తృప్తికరముగా సాగించు వార్తా పత్రికలే మంచిమామూలినయు డాక్టరు హార్లేడ్ గారు చెప్పిరి.

జర్మనీనుండి పరాసువారిని తిరిగిపంపుట

ఆంస్టర్డామ్, నవంబరు 26:—“నార్ డ్యూప్” ఆల్బిక్ టీటుంగు” అను జర్మనుపత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది. “ఫ్రాన్సునుండి రప్పించబడినవారు జర్మనీయందుండింకను ఉండు నెడల కష్టము గలుగును గాన 1000 మంది పరాసువారిని స్వదేశమునకు పంపుదురు.

కెయిజరు కుమారులు.

లండను, నవంబరు 25:—“కోరియర్-డీ-ఇటాలియా” అను పత్రిక యిట్లు వ్రాయుచున్నది:—కెయిజరు కుమారుల సందడిని సైనిక సేన నుండి తప్పించిరి. క్యేప్ట కుమారుడు పోట్సుడాం వద్ద జర్మను వాజ్మయమును జదువుచున్నాడు.

ఆస్ట్రీయా

ఆస్ట్రీయా చక్రవర్తి

లండను, నవంబరు 27:—పోలండులోవలెనే దక్షిణ భాగమునందు స్థావులనుగూడ నిర్బంధమున సేనలో చేర్చుటకు హంగరీకిని క్రొత్తరాజ్యమును క్రొటియా స్లావోనియా డాల్మేటియాలును రాజుగా చార్లసుచక్రవర్తిగారికి బుడాపెష్టులో త్వరలో పట్టాభిషేకము చేయుదురు. క్రొటియా స్లావోనియా డాల్మేటియాలు మగ్యారుల పరిశీలనముక్రిందనే యుండునని ట్రెయ్యుపత్రికకు తెలియవచ్చినది.

క్రొత్తజర్మను రాయబారి.

లండను, నవంబరు 25:—వోడెల్ ప్రభువును వియన్నాయందు జర్మనురాయబారిగా నియమించిరి.

కెనడా

కెనడాదేశీయులకు బ్రిటిష్ వారి యభినందనములు

ఒటావా, నవంబరు 27:—డెవక్ మైర్ ప్రభువుగారు కనేడియన్ సంఘమందిరమునందు విందారగించి బ్రిటిష్ ప్రజలయొద్దనుండి కెనడావారికి అభినందనములను దెచ్చితిమనియు “కనేడియన్ సైనికులు బ్రిటిష్ వారితో” గలసి ఒకపంక్తియందే యుద్ధము సలుపుట తమకు గర్వమును గలిగించుచున్నదనియు బ్రిటిష్ వారి తరపున డెవక్ మైర్ ప్రభువుగారు చెప్పిరి.

దేశీయతంత్రీవార్తలు

(-)

[మా విలేఖకుల యొద్దనుండి]

శ్రీశ్రీ

రాజప్రతినిధిగారికి వచ్చిన యుద్ధవార్త.

శ్రీశ్రీ, నవంబరు 26:— 24వ తేదీగల ఈక్రింది తంత్రీ వార్త హిందూదేశ కార్యదర్శిగారి యొద్దనుండి రాజప్రతినిధి గారికి వచ్చినది.

ఆంగ్లరంగము.

బ్రిటిషు విమానములు శత్రుస్థానములపై సెగిరి వానిని సరికిరించి అత్యుత్సాహముతో సురక్షితముగా తిరిగివచ్చినవి. 12 బ్రిటిషు విమానములు 20 జర్మను విమానములతో పోరు సలిపి వానిని పొడిచి తలెత్తు. ఒక దానిని ధ్వంసము చేసితిమి. తక్కిన విమానములన్నిటిని పొడిచితిమి. మన విమానములన్నియు సురక్షితముగా తిరిగివచ్చినవి.

పరాసురంగము.

పరాసురంగమునందు విశేషములులేవు.

ఇటలీరంగము.

ఇటలీరంగమునందు తీవ్రమగు కిరంగియుద్ధము జరిగినది.

రష్యారంగము.

రష్యారంగమునం దెన్నదగిన యుద్ధములే జరుగలేదు.

రొమేనియా రంగము.

జర్మనులు ఒకసారి పట్టుకొంటి మనియు, ఆస్ట్రియనులు క్రెయోవాను దాటి ముందుకుపోయి ఓట్టినదిని తేరి తిమనియు ప్రకటించుకొనిరి. జర్మనులు డాన్యుబునది ననేక స్థానములందు దాటితిమనియు చెప్పుచున్నారు.

డొబ్రూజా రంగమునం దంతటను రష్యను రొమేనియనులు విజృంభించి ముందుకు సాగుచున్నారు.

బాల్కనురంగము.

క్రోవోగావచ్చిన జర్మనుసేనలతో సెర్వియనులు తీవ్రముగా పోరు సలుపుచున్నారు. మొన్నాళ్లకు తుర్తమున వారు చాలదూరము ముందుకు వచ్చి ప్రతియుద్ధములను గెల్చుచు చేసిరి.

ఇటలీవారు మొన్నాళ్లకు పశ్చిమమున ముందుకువచ్చి నిడ్డోపోలిక్ అనన్యము నాక్రమించుకొనిరి.

ఈజిప్టు

మక్కాయాత్ర.

కెయిరో, నవంబరు 25:—“తైముర్”నం దిట్లు వ్రాయబడినది:—ఈజిప్టునుండి మక్కాకుపోయిన యాత్రికులందఱును అత్యుత్సాహముతో సురక్షితముగా తిరిగివచ్చిరి. పూర్వము తురుష్కులకాలముననున్న పుష్కంఠము దోపిడుగులతో చాలా ములుమున్నగు నవి యేమియు లేక యాత్ర జయప్రదముగా జరిగినదని వారు చెప్పుచున్నారు. పనిత్రమగు తివాసి మున్నగునవి యన్నియును యాత్రికులతో నూయజునుండి ఆంగ్లనౌకయందు జడ్డాకు తీసికొనిపోబడెను. నౌకయందలి వారందఱును మహమ్మదీయులు. వీరిలో 12 మంది మాత్రము యాత్ర ముగించినవ్విరి.

ఈజిప్టు రంగము

అలహాబాదు, నవంబరు 26:—“పయూనిరు” పత్రికకు కెయిరో విలేఖకు దిట్లు వ్రాసెను:—బ్రిటిషువారు ఇంచుమించుగా ఒకగంవత్సరము ఈజిప్టుయెడఁగిలో సేనానియను ఫలవంత ప్రదేశము నాక్రమించుకొని క్రమముగా డాక్టాబారియా యను స్థలములను ఆక్రమించుకొనిరి. ఒంటెదళమును, కొన్ని సాయుధములగు మోటరులును ఈ యుద్ధమునందు విశేషముగా తోడ్పడెను. ఈసేనలు భాగ్నానుండి పుశావతుల యుద్ధము సలిపెను. మనకేమియు నష్టము గలుగలేదు. మన సేనలు శత్రువులపై ఆకస్మికముగా బడెను. ఫరా ప్రయను స్థలమును పట్టుకొనుటయే ఇప్పుడు మనముఖ్యాశయము. తూర్పు సిరేరంగమునందు పరిస్థితులందు మార్పులేమియు లేవు. వేగు దళమువారి కే ఆక్రమణకై వ్యల్పయుద్ధములు జరిగెను. బిరెట్ ఎడ్డు అను స్థలమును, నతపటచుకొనుటయు, ఎక్ అరిష్కర్ల మనసేనల పరాక్రమమును శత్రువులకు పోట్లపెట్టే శక్తివూడికి పోవుటకు భయమును గలిగించెను. క్రైస్తవులలోపల విశేష పరిస్థితు లీరంగమున పొడచూపవచ్చును.

విచారణ జరిగింపుగోరుట.

స్టాక్ హోం, నవంబరు 26:—“ఆగ్డర్” అను స్వీడెనువారి స్త్రీమరును ముందుటను గూర్చి విచారణ జరిగింపవలెనని స్వీడెను ప్రభుత్వమువారు జర్మనీకి వ్రాసిరి.

II

శ్రీశ్రీ, నవంబరు 27:— 25వ తేదీగల ఈక్రింది తంత్రీ వార్త హిందూదేశ కార్యదర్శిగారి యొద్దనుండి రాజప్రతినిధి గారికి వచ్చినది.

ఆంగ్ల, పరాసు, ఇటలీరంగములు

ఆంగ్ల, పరాసు, ఇటలీరంగములందు కాలమాన వైపరీత్యములచే కిరంగియుద్ధము తప్ప ఇతరమేమియులేదు.

రష్యారంగము.

రష్యారంగమునం దంతటను తీవ్రమగు కిరంగియుద్ధము జరిగినది.

రొమేనియా రంగము.

రొమేనియా రంగమునందు మార్పులేదు. కాన్స్టాన్టినోపుల్ తుర్తమున 5 మైళ్ల దూరముననున్న టూటర్ పాలక్ అను గ్రామమును, 15 మైళ్ల దూరముననున్న టూటర్ అను గ్రామమును మిత్రమండలివారు వశపఱచుకొనిరి.

బాల్కనురంగము

శత్రువులకు విశేషముగు సేనాసహాయము వచ్చినది. వారు మొన్నాళ్లకు తుర్తమున తీవ్రముగ యుద్ధము సలుపుచున్నారు. కాని పరాసువారు పోలియో అను గ్రామమును, సెర్వియనులు పేలివ్ అను గ్రామమును ఆక్రమించుకొనిరి. ఇటలీవారు వ్రెస్సానరస్సుకు పశ్చిమమున విజృంభించుచున్నారు.

ఆంగ్లవిమానములు

ఆంగ్లవిమానములు జీబ్రల్టరునందలి కాకాళాలమీదను డిప్టోయరులమీదను బొంబులను వర్షించెను.

ఫరీద్కోట్ రాజుగారు

ఫరీద్కోట్ రాజుగారి పట్టాభిషేకోత్సవ సందర్భమున రాజుగారు యుద్ధరంగమున పనిచేయుటకు 2 మోటరు ఆంబులెన్సుబండ్లను, యుద్ధవ్యయములకు 10 నేల రూపాయలను, మైనిటల సౌకర్యనిధికి 5 నేల రూపాయల నొసంగుచునని చెప్పిరి.

దక్షిణ హిందూస్థానము.

మైసూరు మహారాజువారు

యువరాజు గారు.

దెంగుళూరు, నవంబరు 28:—ఇటీవల కొన్ని దినముల నుండి మహారాజు వారు జ్వరముచేతను యువరాజు గారు అస్వస్థులచేతను చికిత్సనందుచుండిరి. ఇప్పుడు వారి రియవరైని గూడ నాకోగ్యము కలుగుచున్నదని తెలియ వచ్చినది.

బొంబాయి

సర్ కల్లవగుప్రగారు

బొంబాయి, నవంబరు 27:—హిందూదేశ సేవకసంఘ సదనమున గుప్తగా రిటుల నుడివిరి. సక్రమ రాజకీయ కార్య నిర్వహణమునకు ప్రధానశక్తి యువజనము. అట్టివారిలో రాజకీయకార్య నిమగ్నులగు పెద్దవారు కలసి పనిచేయుచున్నట్లగువడదు. పెద్దవారవలంబించిన విధానము తాజేతినడకవలె కనబడినను యువజనులు విసుగుచెందక యుత్సాహముతో పెద్దల ననుసరింపవలెను. పెద్దలు యువజనులను తమ వెంట గొనిపోవలెను; కాని పరిత్యజించుట పాడిగాదని నుడివి బ్రిటిషు కాంగ్రెసుకమిటీలో సర్ విలియం వెబ్బర్నూ గారు చేయుచున్న పనిని గుప్తగారు చాల జ్ఞాపించిరి. వెబ్బర్నూ గారికి ధనలోపముకన్న సహాయులలోపమే హెచ్చుగా నున్నది. ఇండియాదేశ విషయక సురుస్థులను బ్రిటిషు ప్రజలయెదుట నుంచుటకు మనము వక్రలకు ఇంగ్లాండు దేశమునకు పంపవలెను. ఇంగ్లాండులో సభిక వ్యాప్తిగల పత్రికలలో మనము ముఖ్యవిషయములనుగూర్చి ప్రధానవ్యాసములను వ్రాయించవలెను. మనలో శ్రేష్ఠులగు వారు కొందరు ఇంగ్లాండుదేశమునకు పోయి ఆంగ్లోశనము చేయవలెను. మనకు స్వాగత్యగయును సకమత్త్యయు నను నీ రెండును ముఖ్యముగా కావలసియున్నవి. జాతీయత మతమువై నాధారపడవలెనని కొందరునుచుచుగారిని ఆది సరిగాదు. మన దేశమున సనేకమతములున్నవి. ఎవరియతము నారిది. ఒకమానవులకును వారిదేవులకును సంబంధించినది మతము. కాన మతమువై జాతీయత ఆధారపడవలెనని మనదేశమున చాల గందరగోళము జరుగును. మనము హిందువుల మైనను, మహమ్మదీయుల మైనను, క్రైస్తవులమైనను, వాణ్ణులమైనను, కావచ్చునుగాని మనమందరమును భారతీయులము. భరతఖండము మనకు మాతృదేశము గాన మన మేకగర్భ జనితులమగు పోదరుల మను వైకమత్త్యభావముతో మనము పని

చేయుచున్న మనకు రాజకీయస్వాతంత్ర్యము లభింపజాలదు. అట్టి యైకమత్త్యము మనము చూపకున్నచో స్వరాజ్య ప్రధానము నాలసించుటకు పాలకుల కవకాశము కలిగించిన వారమగుదుము. కాన మనమెట్టి స్వరాజ్యమును గోరినను ఏకముఖముగా వైకకంత్త్యముగా కోరవలెననుట ముఖ్యావసరము. ఇంగ్లాండులో నావేళ కెవరు మన కనుకూలముగ మాటాడిన వారినై నాధారపడుట సరిలేదు. వారి యభిప్రాయములు స్థిరముగ నుండక పోవుట మన కనగ్గకముగాన మనకు విశ్వసనీయమగు నొక భారతీయ కక్ష ఇంగ్లాండుదేశమున స్థిరముగా నేర్పడవలెను. ఇద్దరు భారతీయులైన ఇంగ్లాండులో స్థిరావాస మేర్పరచుకొనవలెను. ఒక్కభారతీయునికైన పార్లమెంటులో ప్రవేశముకలిగినచో నతడెంత పనియైన చేయగలుగును. ఈ పనినంతను సక్రమముగ నిర్వహింపవలెనని జాతీయనిధి ఏర్పరుప బడవలెను. ఈ నిధి ఇండియాలోనే ప్రత్యేక మొకసంఘమువారి పరిపాలనమున నుండవచ్చును. ప్రస్తుతము ఇంగ్లాండుదేశమున “ఇండియా” వారపత్రిక చేయగలిగినంత సేన చేయుచున్నది. ఆపత్రిక ఇండియా ఇంగ్లాండు దేశములలో ఇండియాదేశమును గూర్చిన విషయముల నన్నిటిని సమకూర్చుచున్నది. దానిని నిలిపివేయగూడదు. కాని ఇంగ్లాండులో నెక్కువవ్యాప్తిగల పత్రికల ప్రాప్తును బడసి ఇండియావిషయములను బ్రిటిషుప్రజలకు స్పష్టముగ తెలుపవలెనని గుప్తగారు నుడివిరి.

పంజాబు

ఆర్యసమాజ వార్షికోత్సవము.

లాహోరు, నవంబరు 27:—ఆర్యసమాజము 2 శతాబ్దములవారము 39వవార్షికోత్సవమును ఈనెల24వతేదీనచటప్రారంభించిరి. అవిశేషితో ముగిసినవి. కళాశాలాసంఘ వార్షికోత్సవసభయందు దయానంద కళాశాలా సంఘాధ్యక్షులగు లాలా హంసరాజుగారు ఆకళాశాల కాలక్రమమున దయానందవిశ్వవిద్యాలయ మగునని నుడివిరి. వారు భవనహాయమునకొకగా 59000 రూపాయలు రొక్కము వసూలైనది. 29,000 రూపాయలు వాగ్దానము చేయబడెను. వావావాలకమాజ వార్షికోత్సవముగూడ జయప్రదముగ జరిగినదిగాని వారు భవనహాయము నిపుడు కోరలేదు. ఏప్రులనెలలో హరిద్వాసమున జరుగు గురుకులవార్షికోత్సవసభయందున నడుగదలచిరి.

బందిపోటు.

లాహోరు, నవంబరు 27:—గుజరాత్వాలా నగరమున పెద్దచౌకుయొద్దనున్న లక్ష్మీదాసుగారి సామ్రాజ్య శుక్రవారము నాడు రాత్రి బందిపోటుదారులు చొరబడిరి. ఆచటనున్న బీటు కనిపియు కేకలునేసెను. ఆతనికి సహాయమువచ్చు లోపల నే దొంగ లతడు స్పృహతీతపై పడిపోవునట్లుగ కొట్టిరి. తరువాత వారు సామ్రాజ్య పూర్తిగా నోచుకొని యొకబండిలో వేసికొని కొంత దూరమువరకు తీసికొనిపోయి ఆచట నా బండిని వదలివేసిరి. పోలీసువారు విచారణ ప్రారంభించిరి.

పంజాబు మోస్తాములీగు సభ.

లాహోరు, నవంబరు 27:—ఈసభ నిన్ను ప్రారంభమైనది. సేతునూడ జరిగినది. ముగలమాకుల లాభముల విషయమై పంజాబు సంఘము తక్కిన రాష్ట్రీయ సంఘములతో కలసి పనిచేయవలెను. అఖిలభారతమునలమానుల సంఘాధికారసభ్యుల నియోజనము సాంప్రదాయ విరుద్ధముగ నున్నదిగాన దానిని సరిచేయవలెను. సామ్రాజ్యాధికారుల స్వపరిపాలన మొనంగబడవలెను. ఇండియాపంత్రిసంఘము ఆధినికేముల సంఘములతో సమానస్థితికి రావలెను. సామ్రాజ్య రాష్ట్రీయ సభల సభ్యులసంఖ్య ముసలమాను ప్రతినిధులసంఖ్యకు క్రింగము కలుగకుండ హెచ్చింపబడవలెను. జిల్లా బోర్డులు మూర్ఖినిపాటికీబిల్లు ముసలమానులకు ప్రత్యేక నియోజన మేర్పడవలెను. సామ్రాజ్యసేవలో భారతీయులకు ఉచితవకాశము కలుగవలెను. వారిని సేనలో చేర్చుకొనవలెను. వారికి సేనలో కమిషనుల నియ్యవలెను. పంజాబు సింగు వేళములను కలిపి, పంజాబును రిక్కులేమను రాష్ట్రీయ చేయవలెను. కార్యనిర్వాహక వ్యాయదిచారితాధికారములను విడలియవలెను. సాధ్యమగుసంతృప్త్యలో పుత్రికాశాసనమును తొలగింపవలెను. విశ్వవిద్యాలయ సెనెటు సంఘములలోను అన్ని రాష్ట్రీయుల కార్యనిర్వాహక సంఘములలోను మహమ్మదీయ ప్రతినిధుల సంఖ్యను హెచ్చింపవలెనని వారు తీర్మానించిరి.

స్త్రివిద్యాదాసనత.

ఈ కాలమున గొందఱు, స్త్రీవిద్యాప్రశంస, వచ్చినపు డెల్లన; స్త్రీలకును విద్యాభ్యాస మవసరమనియు, అందువలన భాగమున కనేక లాభములు గలవనియు; పూర్వులు దీని యందుగల లాభములను గుఱెఱుగక యేవో కొన్ని మాన భంగకరములు, నష్టములు గలుగునని శంకించి, దీని నిషేధించి రనియు; స్త్రీవిద్యానుండియూ దగిన యాత్మమే యున్న యెడల స్త్రీలును బురుషులవలెనే యిప్పటికి సర్వలాభ గౌరవములను బొందుగలుగుటకు నర్హులై గలిగియుండుననియు; ఇట్టిభావము స్త్రీలకును; స్త్రీలవలన బురుషులకును, సంభవించుటకు బూర్వకముఖ్యకారకులనియు; అనేకవిధముల బూర్వుల కారోపించబడిన బుద్ధిహీనతను, ఉపన్యాసముల చేతను, పత్రికాముఖమునను, నేనోళ్ల ఘోషించుచున్నారు.

పూర్వులు, కాస్త్రజన్యజ్ఞానమువలనను, అనుభవజన్య జ్ఞానమువలనను, లోకోపకారక విషయములను జక్కఁగా బరిశీలించి, ఆయా పుస్తకములు లోకుల కావరణీయములగు నట్లు చేయఁబూని, “కాలక్రమమున, విద్యలు, విజ్ఞానములు, విద్యాధిగతులు; తాము చేయఁబూనిన కార్యపోషణకుఁ దగు నట్లు కలుగుట దుర్లభ”మని యెంచి, పాదురులైనను నాయా పద్ధతుల నవలంబించక తీరని నిబంధనలతోఁ గొన్ని యాచార ధూషకములైన విధులను గల్పించిరి. కాని; ఆయా విధుల పోషణకు నిషేధములను వివరించు విశేష విధులలో స్త్రీలకు విద్యాభ్యాసము దగదను నర్థమిచ్చు విధిమాత్ర మెచ్చటను జెప్పఁబడి యుండలేదు.

మనము లోకమున నేనిషయమును దెలిసికొనఁదలంచి నను, అధిక ధన వ్యయప్రయాసలతోఁ బనిలేకుండఁగ నే లోకానుభవమునబట్టి విధులముగా దెలిసికొనఁ గలుగుదు మనుట నిర్వివాచాంశము.

పూర్వులు స్త్రీవిద్యను నిషేధించిరని యూహించు వారిలో “గతానుగతికోలోకో నాకోకః పారమార్థికః” అను నట్లొకరి వెనుక నొకరు మిథ్యావాదతత్వములు గాక పరమార్థ బుద్ధిగలిగి వినానించువాడెవరై? “పూర్వులచే గ్రహించఁ బడిన కులధర్మము తెచ్చి? నతధర్మములెచ్చి? కాలభేదమున నేరేధధర్మము తెట్టి వ్యభిచయములను గలిగియుండెను? ప్రస్తుత మతాచారముల నుం దభిరుచిగల నవవాగరికులు, పూర్వుల యందును, పూర్వాచారముల యందును జూపుచున్న విభాస మెంత? అల్పవలదా ఈకమును, ఫలవిహీనములనగు మార్పులను దేవకములు గలుగుచుండ, నధికప్రయోజనకారి యగు స్త్రీవిద్యమాత్రము పూర్వులయాజ్ఞ కనుగుదాటక యథాస్థితియందుంట్లకుఁ గారణమేమి?” అనియోచించిన గొంత నెఱుకొనను యధార్థజ్ఞానము బడయఁగలదు.

అదిగాక స్త్రీవిద్యాపోషకుల నేకులగల యీ కాలమునందును, ఉపన్యాస ధర్మములు, పత్రికా పర్యటనములువచ్చు దీనిని గూర్చి స్త్రీలయందుఁగాని, పురుషులయందుఁగాని, తగిన యత్నోత్సాహము లుదయించినట్లు చూపట్టును. ఎట్లన, బిడ్డలుగల శ్రీకుంతుల గృహముల యందును, నిరుపేదల కుటీరములయందును, నాబిడ్డలకు నాల్గు సంవత్సరముల యీడు రాఁగానే మగపిల్లవాడైనయెడలఁ దొలఁగు లుండఁగాఁ దల్లలేముందుగాఁ దమ పురుషులను పోషించుచు, అయిదో యేడెప్పు డొస్తుంది? అయిదో నెల ఎప్పుడొస్తుంది? అయిదో యేడెప్పుడొస్తుంది? సగ్గువియ్యం ఎప్పుడు తెస్తారు? పంకులుగారికి బంచల చానెపుడు తెస్తారు? అని పోరుపెట్టును! అందువలనను నది బుద్ధిమంతురాలై, యల్లరిచేయక, యిరుగు పొరుగిండ్ల కేఁగక, తల్లికి జీవును, చేటు, మొదలగున వందించుచు; జెప్పినమాట వినుచున్నయెడల బహిష్కరింపఁగాని, విద్యాప్రశంసగాని, లేక; అల్లరిపిల్లగానుండి నయాన, భయానక, జంటికి కెంటికి చెప్పినట్లు వివర, మాటకు మాటనెరింగుటకు సిద్ధపడిన యెడలఁ బంతులుగారి భయమువల్ల బుద్ధితెచ్చుకొని పనిపాటలు చేయుటకుఁ బనికిరచ్చునని; “ఈయల్లరి పినుగుయండను బట్టి అయినా పడవేస్తూ” అని గోలపెట్టుచు నీవిధముగాఁ జేయుచు విద్యాభ్యాసముగాని; ఆ మగపిల్లలకుఁజేయు విద్యాభ్యాసమువంటి యభ్యాస మింకను గానరాదు.

కాబట్టి, స్త్రీవిద్య యభివృద్ధి జెందకుండుటకుఁ బూర్వులు ముఖ్యకారకులనుట సమంజసముగాను; దీనికిఁబ్రకృతి భిన్నములైన, బ్రహ్మచర్యమువల్లను, గూడ నాహ్వానింపఁగాఁ బ్రయోజనము లేకుండుట ముఖ్యకారణముగా నూహింపవలసియున్నది.

ఇంకఁ బ్రకృతిధర్మము, ప్రపంచధర్మము, స్త్రీవిద్యాభ్యాసాభావమున నెట్లు సహకారములగుకో విరుద్ధింపవలసియున్నది. స్త్రీలకుఁ బురుషులకంటె నిర్దియముల యందును, నిర్దియ వ్యాపారముల యందును; ఆహారమునందును, నాహారవిజ్ఞానము నందును; భోగేచ్ఛయందును, భోగమునందును;

అంతరంగిక వృత్తులయందును, బాహ్యవృత్తుల యందును, గలభేదము, స్థూలదృష్టిచేఁ గొన్నియు, సూక్ష్మదృష్టిచేఁ గొన్నియు. నెల్లప్పుడును గోచరించుచునే యున్నవిగా! ఇట్లే ప్రతిజంతువును, దా ననుభవించుచున్న పదార్థములను, ననుభవించుటయో; ఆయా పదార్థసామయిక నిర్దియ పోషణము గలిగించుకొనుచుంట్లయో; ఆయా నిర్దియములకు ననుకూల నగు భోగేచ్ఛయు, భోగానుభవము, గలిగియుంట్లయో; విషువనిష్కలగల నిర్దియములలో, నొకయిర్దియము యొక్క యధిక పరిశ్రమవలన దక్కిన నిర్దియములకు బలక్షణిత గలుగుచుంట్లయూ కూడ, నెల్లరు, ననుభవజన్య జ్ఞానమువల్ల నే గెఱుఁగిన విషయమై యున్నది.

కొందఱు మతమున మనస్సునదికూడ నొక నిర్దియమే యగుటచేత, బాహ్యనిర్దియ వృత్తులకును నాధార స్థానములు లక్షగలసిపెట్టు, ఈ నిర్దియమునకును నాధార స్థానము గలుగకలయును గదా! అదియే మేధస్సుకలకును

నతి సత్వోదయ పోషణమునకును, రక్తమే యధారమనియు; ఒకయిర్దియముయొక్క యధిక పరిశ్రమ, తక్కిన నిర్దియముల బలక్షయమునకుఁ గారణమగుననియు, నిదన అనే చెప్పియుంటిని గదా!

మనము లోకముననే జాతిపదార్థజ్ఞానమును బొందవలసియున్నను; ప్రకృతిధర్మమునగ్రహించుచుఁ బ్రపంచధర్మమునగ్రహింపవలయునుగాని, కేవలము ప్రపంచధర్మమునే పురస్కరించుకొని వ్యవహరింపఁ గూడదు; అట్లని ప్రకృతిధర్మమునే ప్రధానముగాఁ జూచి, ప్రపంచధర్మమును విడుచుటయు ధర్మముగాదు. ఏవిషయమును బురస్కరించుకొని, యేపదార్థమును విరుద్ధింపవలసివచ్చినను; ఆపదార్థములలో, నేగుణముచేతఁ గాని, యత్యున్నతస్థితియందున్న పదార్థములను గురించియు, నశ్వల్పస్థితియందున్న పదార్థములను గురించియు, విచారించక; సర్వసామాన్య స్థితియందున్న పదార్థములనే విచారణకుఁ జేవలయును; కావున స్త్రీవిద్యను గురించి మాట్లాడునపుడును, స్త్రీలలోఁ బ్రకృతిధర్మమున కనుగుణముగా, బ్రపంచధర్మములయందుఁ బ్రవృత్తియగుచున్న స్త్రీల విషయమే తేసికొనవలయును; కాని, యేయభ్యాసములవల్లఁ గాని, యే యభ్యంతరములవల్లఁ గాని, యన్యధానుచరించుచున్న వారి ప్రశంసకు నెంతమాత్రమును బోఁగూడదు.

స్త్రీపురుషులు, భోగేచ్ఛయందును భోగమునందును, సమావచర్యం గలవారే యున్నను; భోగహేతుక ఫలసిద్ధియందు, నొకటి రెండు విధముల భేదమును బొందువారుగా నున్నారు. వానిలో స్త్రీలుముఖ్యముగా, గర్భధారణ, శిశుత్వాదవః, శిశు పోషణము, మొదలగు విషయములయందు దధికముగా, సమస్తేంద్రియ పోషణమునకును, నాధారమగు శోణితమును వ్యయపుచ్చవలసినవారుగా నున్నారు. అయినను; “స్త్రీకాండీగుణ మాహరః” అనునాశ్వాత్మీ ననుసరించి, మరల రక్షాభివృద్ధి నొందరా! అనికొందఱు శంకింతురు. అందుకు ‘కామశాస్త్రగుణసృష్టికా’ అనునాశ్వాత్మీయే సమత్తరము గాఁగలగు.

మనస్సును నిర్దియము, జ్ఞానేంద్రియముల జ్ఞానధారణముగల నిర్దియముగాని; కర్మేంద్రియముగాదుగదా! ఈ హేతువునబట్టి, స్త్రీలు యావనారంభ మగునంతకును బురుషులకంటె విద్యాభ్యాస మొనర్పఁ గలుగుదురు; కాని, పిమ్మట జ్ఞానధారణమునకు సర్వశక్తిగలవారగుటకు మేధస్సుయొక్క బలము చాలియుండదు. కావుననే; యావనారంభమునంతకు బాలుగు, బాలికలు, సమానవిద్యాభ్యాసము గలవారై, యంతటితో విద్యాభ్యాసము ముగించుచుండునట్టి బాలికాబాలకులను బరిక్షించినచో వ్యవహరమునందును, జ్ఞానధారణమునందును, సాధ్యశక్తియు గలుగుటలేదు; ఒక రిద్దటి యందు సాధ్యశక్తియు సిద్ధించినను, నట్టివారు ప్రకృతిధర్మమునకు బాహ్యములుగానే కనఁబడదురు.

ఇంకఁ బ్రపంచ ధర్మము ననుసరించినను; పతిసేవ, శిశుపోషణము, గృహకృత్య నిర్వహణము, మానకౌర్యధారణము, బురుగుతుత్త్యము, మొదలగు విషయములు గలుగుటచే రాజకీయ నియోగములయందుఁగాని, తదితర పాము ప్రయత్నముల యందుఁగాని; ప్రవర్తింతుటకును, దగిన నేతనములందుటకును; పుష్ట్యాదిగాఁ గ్రుగునను నందవలసిన ఫలసిద్ధిలే కలిగినచో, సంవత్సరమునకు మూడునాలుగు మాసములయినను, బహుశాస్త్రలగుటకు నవకాశముండు నట్లుహించుట కెవని నీకుండగా. అయినను; అనేకపరిశ్రమల కారధూమకగు విద్యాభ్యాసమున నొక యుద్యోగమునకే పాటిండుటయు నుచితము గాదన్నయెడల, నితరపరమాధారభూతత్వ మిప్పుడాంగభావకు వలె మనవేదకాస్త్రములకును గలుగకలసియుండును, కాబట్టి “విద్యానిత్యకే; ధనమూ విదంజతి” అనునాశ్వాత్మీ ననుసరించి, ధనప్రయోజనముకేరి పరిశ్రమలకు లోకమునఁ బ్రవృత్తిచేతుంట్లయే స్త్రీవిద్యా నిసనమునకును గారణమును దెల్పుచున్నది.

మఱియు, బాహ్యస్త్రీ గ్రంథకర్తృత్వ విషయముకంటె, స్త్రీవిద్యా పరిపోషకులకు నుత్సాహజనక మగుచున్నది. అదియును, నైలక్షణములకేలక్ష్య మగుచున్నది. కాని, పూర్వులయపచారహేతు బోధకులకుఁ బ్రోద్బలముగాఁ గనఁబడదు. ఎట్లున? ఎవరిచే నెన్నివిధముల బోగడఁబడుచున్నను; జేతభావలలో నొకటియగు తెలుగు భాషయందును, మొల్లరా మాయణము, రాధికా సాంత్వనము, వేంకటాచల మాహాత్మ్యము, అనుమూఁగు గ్రంథములు మాత్రమే యాంధ్రలోకమున కంతకును నాధార పడియున్నవి. ఈగ్రంథ నిర్మాతలయినను, బ్రాకృతిక ప్రాపంచిక ధృవీకృత లక్షణ యుక్తలుగాఁ గనఁబడుచున్నారు. గాని, సంసారధర్మలక్షణ సంయుక్తలుగాఁ గనఁ బడరు. ఈగ్రంథములయినను; పురుషులచేరచింపఁబడి యున్నట్లు పూర్వయుగముల నుండియు రాజపత్నులయందుఁ గాని, మునిపత్నులయందుఁ గాని, యితరచోగినులయందుఁ గాని, యిట్లుగ్రంథరచనా ధత్తులవారు గలుగమిం జేసి, పిదపకాలమున వీరిచేస్వతంత్రముగరచింపఁ బడిన వుంటును సాహస మలవడకున్నది.

ఇప్పుడు నేను స్త్రీవిద్యా వికసనము గలుగకుండుటకును నుద్దేశించి, యిట్లు వ్రాసితినిని, చదువరులు నన్ను స్త్రీవిద్యా లెసహిష్టునిగా నెఱుంగని శంకించుచున్నారు. అయినను, యధార్థజ్ఞానముగల మహానుభావులు దీనియందుగల యధార్థమునుగూడ గ్రహింతురని నమ్ముచున్నాను.

కందాళ సుబ్బారాయుడు.
ప్రధానాం ప్రోపాధ్యాయుడు. బోర్డు ప్రెస్సాల్లు
అమలాపురము.

ఒక దొంగతనము.

లాహోరు, నవంబరు 27: — 21 వ తేదీరాత్రి 10 గంటలకు జట్టారద్దనున్న జుమాద్ గొరనిక అను గ్రామమునందు గొప్ప దొంగతనము జరిగెను. దొంగలు 20 మంది పతానులు. వారు డూలాసింగు అను నొకనియింటిపైబడి ఇంటిలోపొచ్చి ఇంటివారిని బెడరించి ధనపున్నెట్టై తాళమునిమ్మని కోరిరి. ఇంటిలోనివారు కేకలు వేయగా గ్రామస్థులు వచ్చిరి. పైద పోరుజరిగెను. గ్రామస్థులలో నొకడును, దొంగలలో నొకడును మరణించిరి. దొంగలు పాటిపోయిరి. కాని ముగ్గురు పట్టుపడిరి. పోలీసువారువచ్చి వారిని తీసికొని పోయిరి. 10 వేల రూపాయలవఱకు నష్టముగలిగినదని తెలియుచున్నది.

పంజాబు ప్రభుత్వమువారి యుత్తరువు

సింలా, నవంబరు 27.—పంజాబు ప్రభుత్వమువారు ఇటీవల వారణాసియందు లె॥ గవర్నరుగారి భవనము చెంతనున్న నాలుగుఇండ్లను ప్రభుత్వోన్యోగుల నివాసముగా తీసికొనుటకు తురువుచేసిరి. మొదట ఈ ఉత్తరువు సుదృఢమున ఆక్షేపణ లేమియు రాలేదు. క్రమముగా ఆయిడ్ల యజమానురాలితరపున ఒక న్యాయవాది ఆక్షేపణను దాఖలుచేసెను.

పంజాబు మ్యూనిసిపాలిటీలు.

పంజాబు మ్యూనిసిపాలిటీలలో శత్రుదేశీయులను ఎప్పు కొనువారిలో నుండియు ఎన్నుకొనబడువారిలో నుండియు తొలగించిరి.

గుంటూరుజిల్లా కలెక్టరుపదవి నభిష్ఠించుచున్న ఆలెన్ డేవిస్ గారు, ప్రజలయొడ మిక్కిలి సానుభూతిగల వారు. వందచే బాధనొందుచున్న అప్పికట్లప్రాంతముల పశువులకు మేత మిక్కిలి యవసరముగ నున్నది. ఒంగవోలునుండి రెండువందల రూపాయల నిలువగల చొప్పున నా ప్రాంతములకు బంపయత్నింపగా, రయిల్వేవారు నేగనుకు ఇరువదియైదు రూపయలవంతున చాణికినిమ్మలయు నని కోరిరట. ఈ కార్యము ప్రజోపయోగమయినను, చాణికిని కోరకుండ సాయమునైనను రయిల్వేవారు చేయలేకపోవుట విచారకరము. ఈ సంగతి తెలిసి గుంటూరు జిల్లా సంఘము తరపున అగ్రాసనాధిపతి యగు కొండా వేంకటప్పయ్య పంతులు గారును, కార్పెడర్పి యగు కాళిదాసు పంతులుగారును, కలెక్టరుగారిని దర్శింపగరయుచు చాణికినంతయు తాము ధరించెదమని దొరతనము వారితరపున వాదన మిచ్చిరి. ఇదిగాక ప్రజోపయోగ మగు పలు విషయముల గూర్చి సానుభూతి గనుబర్పిరి. అధికారులు అనధికారులతో నిలువ పోడ్డుకు చున్నయెడల ప్రజాక్షేమమునకు గొంత యుండదు. జిల్లాసంఘమువారు వరదబాధకులకు గృహనిర్మాణము కొరకై కొంతవరకు సాయము జేయ నుద్దేశించినారు. ఇదివరకు ఖర్చుపడిన ధనము గాక సుమారయిదువందల రూపయలు వీరియొద్ద నిలువయున్నటుల దెలియుచున్నది:—దేశాభిమాని.

THE GREAT WAR.

Admiral Fournet's Ultimatum to Greece.

Rumanian Retirement From Alt and Torpolos.

DEVELOPMENTS EXPECTED ON EGYPTIAN FRONT.

Allies Munitions: American Supply not Necessary.

[Reuter's Agency.]

SALONIKA FRONT.

Ultimatum Presented.

LONDON, November 27. ATHENS. Admiral Fournet has presented an ultimatum to Greece demanding the surrender of artillery, and stating that otherwise he will be obliged to take suitable measures on December 1st.

Greece at War With Bulgaria.

LONDON, November 27. The Provisional Government at Salonika has declared war on Bulgaria.

Nationalists Declare War On Germany.

ATHENS. Greece is regarded as being virtually in a state of war with Bulgaria, as the Provisional Government which the Allies regard as the "de facto" Government has declared war on Bulgaria. The Venezuelists have also declared war on Germany, because she torpedoed ships carrying Nationalist forces.

Intimidation Used.

Against Venezuelists.

LONDON, November 27. A Telegram from Athens states that the Greek military are extremely intimidating the Venezuelists, but the Allies are taking all precautions.

Sanguinary Losses on Cerna Front.

LONDON, November 26. The Serbians repulsed the Bulgarian counter-attack on the Cerna front with sanguinary losses. There has been violent reciprocal artillery firing north of Monastir. The Italians continue to advance in the hilly region of Divoce on our left wing.

RUMANIAN FRONT.

Rumanians Retire from Alt.

LONDON, November 27. The Rumanian Communique says: We have retired from Alt and Torpolos a little eastward. Violent engagements are occurring in the direction of Smardicase.

Germans Occupy New Positions.

LONDON, November 27. The Russian communique says: Retiring Rumanian detachments are utilizing the natural features of the country in resisting the enemy's advance in west Wallachia. After crossing the Danube at Zimnitsa, the enemy occupied positions on the river Vise between Valoni and Rusendawade.

British Aeroplanes Reach Bukharest.

LONDON, November 27. Reuter learns that more British aeroplanes and pilots have reached Bukharest after long flights.

Nothing to report.

LONDON, November 26. A Russian communique states that there is nothing important to report.

EGYPTIAN FRONT.

The Fighting on Egyptian Fronts.

Important Developments Possible.

BANKIPORE, November 26. The "Pioneer's" Cairo correspondent writes:—After having been for a little under a year in occupation of the Senussi, the oasis of Dakila and Bahria have now been reoccupied by the British troops. The occupying column which were assisted by the Imperial Camel corps and a section of armoured cars operated from Kharga and Shusha. Their movements were so rapid that the enemy was completely surprised and we suffered no casualties whatsoever. It only remains now for us to reoccupy the oasis of Farafra for all important points in the western desert to be in our possession. On the eastern (Sinai front) the situation is practically unchanged. There have been isolated encounters between patrols out on reconnaissance, but that is all. Our occupation of Bir-el-Edd and the attention paid by our flying corps to El Arish and other points seem effectively to have discouraged the Turks from air raids on Fort Said and on the canal zone. Important developments may be recorded on this front between now and Christmas.

BRITISH FRONT.

LONDON, November 26. The British communique says: Our artillery was active at Labasse.

FRENCH FRONT.

The Usual Cannonade.

LONDON, November 27. PARIS. This afternoon's communique reports usual cannonade on the Somme and in Douaumont sector and calm elsewhere. French aeroplane successfully bombed the aerodromes at Guizaucourt and Matigny.

Lively Artillery Firing.

An Attack Repulsed.

LONDON, November 27. Last night's communique reported that on the Somme there had been fairly lively reciprocal artillery firing in the Ablaincourt-Pressoir sector. Our barrage of machine-gun fire repulsed an attack in the Champagne east of the Aube river.

ITALIAN FRONT.

Italian Positions Bombarded.

LONDON, November 27. The Italian official announcement reports torrential rains in Trentino. The enemy on the Carnia front violently bombarded our positions in Degano and Chiarzo valleys.

SEA WARFARE.

The Drifter's Thrilling Experiences.

Splendid Heroism of one of the Crew.

LONDON, November 27. The experiences of the drifter in the Ramsgate raid make thrilling reading. According to correspondents, the drifter saw the German destroyer loom up in the darkness not two hundred yards away. The drifter was about to hail it when a shot whizzed overhead. The little boat was no match for the destroyer and her only chance was to turn and make for home. This she did followed by a succession of shells which, however, were directed too high. A light in the mist must have afforded a target at which the German fire was aimed. One of the crew of the drifter displayed splendid heroism. He seized a piece of packing with the intention of covering the lamp. He was on his way to carry out his intention when another shot carried the mizzen away, entirely stove the ship's boat in and bored a hole in the cook-house roof, finally exploding overboard. When the light disappeared the enemy evidently thought they had sunk the vessel and the drifter was not further molested. She returned to her post showing little signs of her adventure.

British Steamers Sunk.

LONDON, November 26. The British steamers "Jerseyman" and "Emlynverne" are reported sunk.

GREAT BRITAIN.

Allies Munition Supply.

Now Independent of America.

LAHORE, November 27. LONDON, November 26.—The New York "Tribune" states that Great Britain has cancelled a munition contract for £12,000,000. The Allies are no longer dependent on American supplies.

RENEWED SUBMARINING.

Engaging Government's Attention.

LONDON, November 27. Replying to a question in the Commons, Mr. Asquith assured the House that renewed submarining was engaging the unremitting attention of the authorities and all possible steps were being taken to deal with it.

Attempted Raid on South Coast.

Seen from Deal.

LONDON, November 27. The inhabitants of Deal were awakened at midnight on Thursday by heavy firing and rushed on to the front where they saw flashes estimated fifteen miles northward. The firing was very rapid and brief. The Germans damaged a drifter which entered a channel past under own steam with a hole in her water-tank. The crew were unhurt.

Grant to Volunteers.

LONDON, November 27. It is understood that the Government will make a capitation grant to all volunteers in Britain.

TELEGRAMS.

Mr. C. C. Meleod has been invited to appear before the Mesopotamia commission.

CANADA.

Britain's Message to Canadians.

LONDON, November 27. OTTAWA.—The Duke of Devonshire entertained to luncheon at the Canadian Club said:—He brought a message from the people of Britain that they were proud and grateful to work shoulder to shoulder with the Canadians in the great task which both had undertaken.

GERMANY.

Kaiser's Sons Retired.

Crown Prince Studies Literature.

LAHORE, November 26. LONDON, November 26.—The "Corriere d'Italia" Berne correspondent says:—The Kaiser's sons have been withdrawn from military service. The Crown Prince is at Potsdam occupied in literary studies. "C. & M. Gazette."

German Labour Levy.

Reichstag Adopts Compulsory Civilian

Service Bill.

LONDON, November 26. AMSTERDAM.—The Reichstag has been opened. The President proposed that the Compulsory Civilian Service Bill should be read the first time on the 29th instant, and General Groener (Centre) moved that the second reading of the Bill be taken the same day. This evoked a storm from both the socialist groups. Herr Ledebour characterising the motion as an attempt to stifle discussion on the Bill, which delivered the workers to the exploitation of slave drivers, but the motion was adopted.

Liberals and Conservatives protested against the attempt of the Socialists to delay the passage of the Bill which was an heroic effort towards final victory. During the discussion of the measure in the committee on the previous day, a noteworthy suggestion was made to restrict the publication of newspapers to one in each town. Dr. Reiffersich, however, denied that such was the intention of the Government declaring that the Government recognised the importance of newspapers in the carrying on of the war.

French Refugees Repatriated.

LONDON, November 27. AMSTERDAM.—The official German organ "Norddeutsche Allgemeine Zeitung" says that a thousand French refugees are being repatriated, distress preventing them to remain in Germany.

New German Ambassador.

LONDON, November 27. Count Wedel has been appointed German Ambassador in Vienna.

AUSTRIA.

New Emperor to be crowned.

At Budapest.

LONDON, November 27. The "Times" understands that Emperor Charles will shortly be crowned at Budapest as King of Hungary and of the New Kingdom of Croatia, Slavonia and Dalmatia which will be under the control of the Magyars obviously aiming at the forcible conscription of the southern Slavs just as in Poland.

RUSSIA.

Russians Supreme in Gulf of Botnia.

Shipping Traffic Resumed.

LAHORE, November 27. LONDON, November 26.—The "Huddling" says.—British steamers are arriving from Finland on their way to England. For a long time submarines prevented their departure. Since the defeat of the German destroyers in the Gulf of Bothnia, the Russians are apparently anxious to keep the Gulf clear of the Germans. ("C. & M. Gazette cable.")

SWEDEN.

An Enquiry Demanded.

LONDON, November 27. STOCKHOLM.—The Government has requested Germany to enquire into the sinking of the Swedish steamer "Arthur" reserving the right to claim reparation.

EGYPT.

The Pilgrimage to Mecca.

Pilgrims Favourably Impressed

With Present Regime.

LONDON, November 27. CAIRO.—A message to the "Times" says that Egyptian pilgrims have reached home from Mecca. They were greatly impressed by the perfect safety in which the journey was performed contrasting with the turbulence, robbery and extortion of the Turkish regime. The Holy Carpet mahals and escort were conveyed for the first time from Suez to Jeddah in one of His Majesty's ships. The crew were all Mahomedans and twelve of them made the pilgrimage.

Greek Volunteers Leave Cairo.

ALLAHABAD, November 27. The "Pioneer's" Cairo correspondent says: The first batch of Greek Volunteers is leaving Cairo on Saturday and will link up with the Alexandria contingent at embarkment for Salonika next week. M. Stent, the Greek Consul-General at Alexandria, who declares himself in favour of M. Venezelos, has been superseded and is now working openly on behalf of the Nationalist Government.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(BY WIRE.)

DELHI.

War Cable to the Viceroy.

I

DELHI, November 26.

The following telegram, dated the 24th instant, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:

Bau weather continues and only artillery activity is reported from the British, French and Italian fronts. There was a cannonade and fusillade along the whole Russian front.

The situation in Rumania is unchanged. The villages of Tassaul and Tatarpaz, fifteen and five miles north of Constantza, have been occupied by the Allies. The enemy (considerably reinforced) are making a desperate resistance north of Monastir, but the French carried the village of Dobrimir and the Serbians Farelove while the Italians are advancing on the west of Lake Prespa.

British naval aeroplanes attacked and damaged the air-craft sheds and destroyers at Zeebrugge.

Houses For Officials.

Protest Against Panjab

Government's Proposal.

SIMLA, November 27.

A notification of the Punjab Government recently announced that the Provincial Government intended to acquire four houses in the vicinity of Barnes Court, the Lieutenant-Governor's official residence, in order that they should be used as residences for Government officials. When the notification was first issued, it did not attract much attention, but during the past few weeks there have been reports that the Government of India is also contemplating steps which may very seriously affect the interests of all house-owners in the station. The four houses in question are Forest Hill, Grant Lodge, Southwood, and Mansfield Lodge. To-day before the Land Acquisition Collector legal objections were raised by counsel against the acquisition of these properties on behalf of the owner, Mrs. Powell and also for the Administrator-General of Bengal, the latter of whom is a trustee for a portion of the property. The plea was put forward by the counsel that the Government was incompetent to acquire these houses in this manner, as the purpose for which the acquisition was intended, namely to provide residences for public officials, was not a public purpose, within the meaning of the Act. The Collector's view was that he could not take notice of this objection, but the parties concerned could raise the point later on if they so desired. The case is arousing the keenest interest in Simla and there are rumours that it will be fought out on the question of principle regardless of cost, as it is recognised as a test case vitally affecting properties of every description in the station. The owner claimed that the property in question was worth nearly two and a quarter lakhs and referred to several recent sales ranging from twenty to fifty years purchase.

CALCUTTA.

Early Bengal History.

CALCUTTA, November 26.

At a meeting of the Chaitanya library last night in the presence of the Hon'ble Nawab Sir Shamsul Huda, the Hon'ble Mr. Cumming, the Hon'ble Mr. Hornell and Mr. Justice Newbould, the Hon'ble Mr. Mohan read an interesting paper on the early history of Bengal. He dwelt with the reign of Pali Kings of Bengal who reigned about two hundred years from the beginning of the month to the end of the tenth century A. D. During this period three principal dynasties occupied the stage of northern and central India—Pratihoras of Rajasthan who made Kanauj their capital, the Rashtrakutas of Deccan and the Palas of Bengal. There were two other minor dynasties, the Mahas of Cedi and the Chandela of Bundelkhand. There was frequent warfare between the Pratihoras and the Palas and Dharmapala conquered Kanauj and a considerable portion of northern India. His successor Devapala conquered Orissa and Assam. After his death, the territory ruled by Bengal Palas was much reduced probably owing to attacks of Pratihara and Chandela enemies from the west and of the Mongolian tribes from north-east. There is evidence that a dynasty of Mongolian converts to Hinduism was established in the tenth century in northern Bengal.

BOMBAY.

Tata Hydro-Electric Co.,
Annual Meeting.

BOMBAY, November 27.

The seventeenth ordinary general meeting of the shareholders of the Tata Hydro-Electric Power Supply Company, Ltd., was held this evening; Sir Dorab Tata, Chairman of the Board of Directors presiding. The Chairman in moving the adoption of the report said that he was glad that the supply of power was generally satisfactory to their consumers. The equipment of all the mills intended to be served with power from the first installation of the generating plant may now be said to be nearly complete and they were regularly supplied. They were pushing forward as much as possible the equipment of those mills, which were to receive power from the second installation, but some unavoidable delay was being experienced owing to certain restrictions placed on the manufacturers by the British Munition Department. On the completion of the equipment the average consumption of electric energy in Bombay supplied by them will approximately be 40,000 electric horse-power. The report was formally adopted.

A resolution was next passed authorising payment of a dividend in respect of the half year ending the 30th June 1916 on 722 preference shares allotted up to 30th June 1916 at the rate of 7 per cent. per annum after deducting income-tax, and on 9349 ordinary shares allotted up to the 30th June at the rate of 5 per cent. per annum, was passed.

TELEGRAMS.

Mr. Narotam Morarjee and the Hon'ble Samaldas retiring, directors, were re-elected.

An extraordinary general meeting of the Tata Hydro-Electric Power Supply Co., was subsequently held when a resolution authorising that the capital of the company be increased to three crores of rupees by the creation of ten thousand new shares of rupees one thousand each, which was passed some time ago was confirmed.

Co-operation of Older Men Necessary.

BOMBAY, November 27.

Speaking at the Servants of India Society's Home on Sunday Sir Krishna Gupta said:—He did not think elder men among the political workers in this country sufficiently co-operated with the younger men who supplied the motive force in carrying organised political work. He advised the younger generation to follow the guidance of elders cheerfully although they might have to put up with what might seem to them a tardy process. He especially advised older men that they must not neglect younger men, but must take them up with them. Sir Krishna eulogised the services of Sir William Wedderburn on the British Congress Committee in England. The latter, he said, lacked more men than money. To place Indian problems before the British public they must have speakers sent out to England. They must have leading articles on vital questions written in largely circulated journals in England. "We want," he said, "some of our best men to go to England and agitate. Two main things wanted were sacrifice and unity. Some people said that nationalism must be founded on religion. 'I entirely deny it,' said Sir Gupta. In India where there were many religions, if religion were to be the basis of nationalism, then it would be a hopeless task. To his mind religion was a matter between the individual and his God. They must all make up their minds that India was their Mother Country, be they Mahomedans, Hindus, Christians, and unite on this point, or they would be giving room for the powers that be to postpone the granting of their demands. 'I am quite convinced,' he added, "that whatever ideal of self-government we present to the British Government, we must present it as a demand of an united India. It was essential to get in England a definite Indian party upon whom they could lay a regular claim without having to depend upon the caprices of individuals. At least two Indians must settle down. Even one Indian in Parliament could do a great deal. For all this organised work a national fund would be very necessary."

UNITED PROVINCES.

United Provinces.

Opening of the New High Court.

ALLAHABAD, November 26.

Their Excellencies the Viceroy and Lady Chelmsford, the Hon'ble Joan and the Hon'ble Anne Thesiger and staff arrived by special train at Allahabad this morning. The arrival was private. The Viceroy's party was received at the station by His Honour Sir James Meaton and other officials and proceeded, by motor to Government House where they breakfasted with Sir James and Lady Meaton. After breakfast, Their Excellencies and party drove in state along Alfred Park, Thornhill and Hastings Road to the new High Court building. The streets were lined with troops and crowds of people had assembled on the way. At the eastern main door His Excellency the Viceroy accompanied by the Lieutenant Governor was met by Sir Henry Richards, the Chief Justice and the Judges of the High Court in full robes. The Chief Justice presented His Excellency with the key with which he opened the main door of the building. His Excellency accompanied by the Chief Justice and followed by the Lieutenant-Governor and Puisne Judges proceeded through the central hall out of the western door to the grounds where a large and distinguished gathering of the principal civil and military officers in full uniform, members of the bar in their robes, and the leading residents of the district awaited them. The Manchester Regiment formed the Guard of Honour and the band of Hants from Fyzabad played the National Anthem. After inspecting the Guard of Honour His Excellency took his seat on the "dais" under a magnificent "shamiana" in the shape of a quadrangle. The arrival was announced by a salute of thirty-one guns. Lady Chelmsford, Lady Meaton, Nawab of Rampur, Maharaja of Balarampur and the Kunwar Sahab of Benares occupied seats on the dais.

THE ADDRESS.

The Chief Justice then read an address in which His Lordship gave the history of the construction of the building from the laying of the foundation-stone in 1911 by Sir John Stanley, beginning with the actual construction two and half years ago to its completion last month. His Lordship said that the High Court was established in 1866 and it could point to fifty years of tried and approved work and claimed that some celebration of this their jubilee year was meet and proper. The Chief Justice pointed out how the accommodation in the old building was found to be utterly inadequate on account of the rapid increase of work. In conclusion, the Chief Justice said that His Excellency's presence would nerve and strengthen them to continue their duty in administering the law, without distinction of class or race to the best of their ability.

Viceroy's Reply.

His Excellency replying said: I am particularly glad to have had this opportunity of being associated with the opening of your new court to-day, but my pleasure is tempered with the regret that on my first visit to such an important city as Allahabad my time is so limited that I have had to confine myself to the special object of this day's ceremony. Allahabad, as the capital of the province, as the seat of an important University, has special claims, and I should like to express the hope that on some future occasion, not far distant, I shall again be able to visit the city and make myself better acquainted with its institutions and its people. To-day the ceremony cannot but be of interest to myself. I am, I believe, the first Viceroy who has been a member of the English Bar and I am grateful to the Bar of Allahabad for having joined with the Bench in the address of welcome. Your Chief Justice has referred to the bar as an integral part of the court itself. This co-operation is in consonance with the highest traditions of the English courts. The Bench

TELEGRAMS.

and the Bar have a joint responsibility in the administration of justice and one can augur from the harmony which clearly prevails between the Bench and the Bar in Allahabad that the administration of Justice has run smoothly and well. Indeed it is pleasing for me to learn of the harmony which exists between the Bench in Allahabad and all branches of Government whether of equal or subordinate status. Your tribute to the assistance afforded by His Honour the Lieutenant-Governor indicates the happy relations existing between the Bench and the Executive Government, based on goodwill and the mutual recognition of the respective spheres of work. Your generous tribute to the valuable assistance afforded to you by the Subordinate Courts is evidence of a minimum of friction and delay in the disposal of justice on which I would like to offer you my heartiest congratulations. For India has of late been subjected to the severe criticism of the highest judicial authorities at home for the dilatoriness of her judicial proceedings. I turn now to the special object of our gathering to-day.

YOUR NEW COURT.

I congratulate you most heartily on its completion and I trust that you will find that it substantially alleviates the conditions under which you have to perform your work. The efficient performance of your duties is a matter of prime importance and of the greatest public concern and I recognise the duty of the Government to ensure, so far as lies within its power, that its Courts of Justice should be accommodated in buildings of a suitable character. You allude in your address to the discoloration condition under which the court labours and carried on during a large portion of the year. I have been now two years in this country and from personal experience I can appreciate the drawbacks to which you refer and I am impressed by the very moderate terms in which you allude to them. But I cannot overlook the fact that there is one on your bench who has served His Majesty the King-Emperor in India for longer period than the life of the Allahabad High Court and who has found the climate so congenial that during his period of service he has only been able to clear himself away from work for one day. I cannot help thinking that

SIR GEORGE KNOX

or his record has exercised a moderating influence on this portion of your address. It only remains for me to endorse what has been said with reference to the Executive Engineer, Rai Bahadur Hari Krishna Pant, his staff and the contractors who have worked under him. They have had exceptional difficulties to overcome and they certainly have claim on our gratitude for the expeditious manner in which they have carried through this undertaking. I should also, from what I have seen, like to offer the architect my felicitations. I understand that the design has already had the compliment of being borrowed in its entirety for the new High Court at Bankipore. He has proved, so I learn, for its extension without sacrifice of symmetry or architectural unity so that we have every reason to hope that it will provide for the judicial needs of the province for many years to come. I cannot conclude without adverting to the wonderful fact that here in the midst of a

World-Wide War.

when Kingdoms and Empires are crumbling, we in India are inaugurating the completion of a building in which justice is to be administered, practically begun, built and completed during the great upheaval. Truly, fiat justitia ruat cœlum! If the British Empire stands for anything, it stands for Justice and it is largely due to this conviction that India has felt ready and proud to throw in her lot with the rest of the Empire.

After replying, His Excellency was again conducted to the building by the Chief Justice followed by His Honour the Lieutenant-Governor, the Nawab of Rampur, and the Puisne Judges. Mr. Lishnan, consulting architect to the Government, Rai Bahadur Hari Krishna Pant, Executive Engineer, Messrs Sarju Prasad and Nazimuddin, Chief contractors who were responsible for the design and construction of the building were introduced to His Excellency by the Chief Justice in the main hall and the party then made a tour round the building, after which the Viceroy's party left by motor for the railway station. The principal features of the

New Building

are that the cooling of the whole building is done by a system of exhaust ventilation operated by electrically driven fans at certain points in the roof. Six court rooms have specially designed electric intercommunicating and space between the ceiling and the roof also has mechanical exhaust ventilation. These cooling arrangements are said to be the first of their kind in India. The general character of the building is Eastern. So are all materials of which it is composed. The Royal coat of Arms over the eastern entrance was modelled in Sir J. J. School of Art, Bombay. The marble is from the Makishna quarries of Rajasthan and the structural iron-work of the dome was prepared and erected by Messrs. Balmer Lawrie and Co. of Calcutta. The furniture and fittings are by Messrs. Chanthim, Chinese joiners. The cost of the building was over fifteen lakhs.

Indian National Congress.

The New President.

LUCKNOW, November 27.

Yesterday the Reception Committee of the Indian National Congress met at Kaiserbag Baradari, to elect a chairman in succession to the late Pandit Bishan Narayan Dar and the Hon'ble Mr. Jagat Narayan was unanimously elected.

It is definitely settled that the Congress should sit on the 26th 28th and 29th December and the Subject Committee will meet on the 27th. Over 650 members on the Reception Committee have been enrolled till now. The delegates from Madras, Bengal and Bombay will be accommodated in houses.

In response to the request of the leading Congressmen, arrangement has been made to publish the Presidential address of the Hon'ble Mr. A. C. Mazumdar in Hindi and Urdu.

A bill to amend the law relating to Local Self-Government in the Central Provinces and also a bill to amend the law relating to Sanitation and to make better provision for the public management of villages in the Central Provinces are under the consideration of the Government of India.

TELEGRAMS.

Coal Requisitions.

ALLAHABAD, November 27.
It is understood that the arrangements under which the Government of India is requisitioning certain quantities of coal is working smoothly and satisfactorily. There is no foundation whatever for the rumours which have been widely circulated that the Government intends to requisition the whole output and to adopt other drastic measures in regard to coal supply. — (Pioneer)

SOUTH INDIA.

The Representative Assembly.

PUDUCHOTAI, November 27.
The session of the Assembly takes place on the 15th proximo. The following are some more questions that have been addressed to the Durbar: —

Mr. P. V. Raguatha Iyer, B. A., B. L., has asked whether the Durbar would be pleased to issue life sanads to resident legal practitioners on payment of a consolidated sum of Rs. 250 for practising in the Chief Court and the second Appellate Court; Rs. 150 for other 1st grade pleaders and Rs. 100 for 2nd grade pleaders not entitled to appear in the 2nd Appeal Court. He has also asked whether the Durbar would make free elementary education compulsory in the State. Another question of his was whether the Durbar would issue orders that the Hindu students in the various state-aided Christian schools be exempted from compulsory attendance to, and study of religious instruction imparted on Christian lines.

Mr. S. Subramania Iyer, B. A., B. L., asks (1) whether the Durbar will be pleased to modify all existing rules relating to the grant of irrigation tanks for private repair so as to ensure greater facilities for the grant thereof, (2) whether the Durbar will be pleased to modify by legislation, the application of the Succession Certificate Act by the Chief Court so as to enable guardians of minor heirs to collect debts by process of court, furnishing security only at the time the debts are actually collected and drawn from court, (3) whether the attention of the Durbar has been drawn to the prevalence of small-pox of a virulent type in the town and whether it will be pleased to appoint a commission for the investigation of the causes of such outbreak and its persistence and take such effective measures to improve the sanitation of the town as may be suggested by the commission.

Mr. A. Venugopal Naidu asks whether the Durbar will be pleased to allow the members of the Representative Assembly to discuss the annual budget every year.

PUNJAB.

Mr. Shafi's Action
Counter Demonstration.

LAHORE, November 27.
While Mr. Shafi's conference at Lahore was being held behind closed doors, a largely attended meeting of Muslims was held in protest outside. Resolutions were passed condemning the unconstitutional manner in which Mr. Shafi had been elected President of the Moslem Conference and reiterating the unshakable confidence of the Muslims of the Punjab in the All-India Moslem League, whose aims and policy were being promoted in a manner conducive to the progress and welfare of the Muslims of India. Telegrams were received from principal towns in the Punjab expressing disapproval of Mr. Shafi's action.

The Punjab Moslem League Conference.

Resolutions on Self-Government Passed.

LAHORE, November 27.
At the second day's sitting of the Punjab Moslem League Conference a resolution was passed authorising the Punjab Moslem League to co-operate with the other provincial leagues in safeguarding Muslim interests and in view of the alleged unconstitutional election of the office-bearers of the All-India Moslem League to place the latter body on a constitutional basis. Resolutions were also passed in favour of self-government under the Crown, bringing of the Secretary of State's Council in conformity with the Colonial Councils, the expansion of the Imperial and Provincial Legislative Councils with due regard to Mahomedan interests, separate electorates for Mahomedans on District and Municipal boards, giving due share to Indians in the Imperial Service of the Crown, enlistment of Indians in the army and the granting of commissions, the annexation of the Punjab with Sind, making Punjab a regulated province, separation of the judicial and executive functions, withdrawal of the Press Act as soon as circumstances permitted, increase of Mahomedan members in the University senate and Executive Councils for all provinces.

Anniversary of Arya Samaj.
Rs. 59,000 Collected on the Spot.

LAHORE, November 27.
The thirty-ninth anniversary of the two sections of the Arya Samaj which was held here since 24th instant was concluded to-day at the celebration of the college section. Lala Hansraj, President of the D. A. V. College Committee expressed a hope that in time the college would develop and expand into the Dayanand University. In response to his appeal for funds Rs. 59,000 in cash and Rs. 29,000 in promised donations were raised. The Wadhawali Samaj celebrations were equally successful through the promoters thereof reserved their appeal for funds to the Gurukul anniversary near Haridwar in April next.

A Daring Dacoity.

LAHORE, November 27.
A daring dacoity is reported to have been committed on Friday night in Gujranwala city near the big chawk. The shop of Lakshmi Das, cloth merchant, being broken into the policeman who was present on his beat, raised an alarm and before any one could come to his help, he was attacked by the thieves and beaten till he became unconscious. The shop was then swept clean of its

TELEGRAMS.

contents which were carried away in a hackney carriage. The robbers left the carriage after proceeding a short distance. A vigorous police investigation has been started.

A Dacoity.

LAHORE, November 27.
A daring dacoity took place on the 21st instant at 10 P. M. at the village of Jamrot Goranika near Jatta Upper Jhelum Canal bridge on the outskirts of the British territory in the Maharaja of Kashmir's dominions. The raiders were Pathans who had been working on the canal works and were well acquainted with the monied men of the neighbouring villages. In this instance they picked out the house of one Doola Shah. The Pathans were 20 or so in number and entered the house with lit torches and began to belabour the inmates of the house, including men, women and children, and demanded the keys of the safe which they proceeded to ransack. An alarm being raised, they fired a few shots from pistols with which they fired to frighten the villagers who repaired to the place at once. A general fracas took place. The result was that one of the villagers was shot dead on the spot and one raider was killed. The remaining dacoits took to their heels, but three men were overtaken having been badly hurt in the affray and were secured and bound with pugris. A report was at once made to the police, who immediately arrived on the spot and took three wounded raiders into custody. It is stated that the booty carried off at this dacoity was worth Rs. 10,000.

MYSORE.

The Maharajah of Mysore.
Ill With Fever But Recovering.

BANGALORE, November 27.
His Highness the Maharaja of Mysore was laid up with an attack of fever for a few days past in Mysore, and the latest information shows that his health is improving and there is no cause for any anxiety. His Highness the Maharajah was also unable to get out due to indisposition for some days and it is now understood that he has regained good health.

BRIEF TELEGRAMS.

The return of persons killed in Burma by wild animals in 1915 shows 7 by elephants, 40 by tigers, 8 by leopards, 6 by bears, 5 by other animals and 1558 by snakes, total of 1624 compared with 1879 of the previous year.

During the investiture ceremony of the Raja of Faridkot in his speech at the State Banquet, His Highness expressed a desire to present two motor ambulance cars for the use of the wounded soldiers, to place Rs. 10,000 at the disposal of the Lieutenant-Governor for the purposes of the war and to present Rs. 5,000 to Lady O'Dwyer's comforts for Troops Fund.

Under the Punjab Municipal Act 1911 and the Punjab District Boards Act 1880 the Lieutenant-Governor has made rules for the exclusion of aliens from the electorate and membership of Municipal Committees and notified areas and district and local boards in the Punjab. The rules provide that no person other than a British subject of a State in India shall be qualified to be a member or to be a candidate for election as a member of any of the above committees or boards.

There was no business done in the Cotton market on Saturday, Sunday and Monday in Bombay. Speculative sellers, seeing the rates rising rapidly every day, had tried to cover their earlier sales, but could not do so as bullish feeling predominated. Ruin stares hundreds in the face and in order to avert a disaster a general meeting of cotton brokers' association was held on Monday evening under the presidency of Mr. P. Chrystal when it was unanimously decided that an extraordinary general meeting of all shippers, Japanese traders, European firms mill-owners, native traders and brokers and up-country traders should be called on the 30th November and that until the final decision of that meeting, rates should be fixed as follows:—Bengal good Rs. 350, Bengal fine Rs. 362, Akola fine Rs. 420, Broach good Rs. 450, Khanderi fine Rs. 400 and Broach fine Rs. 462. The meeting will try to find a way out of the present impasse which while relieving the bazar will not inflict serious injury on other branches of the trade.

Latest Telegrams.

LONDON, November 27.
In the Commons to-day Mr. Hope announced that it was understood that Germany had accepted the British proposal to repatriate British and German prisoners of war in Switzerland, if they were totally unfit for military service.

The Serbian official statement says:—French and Serbians have carried by assault Hill 1050 which is a most important strategical point. German troops "defiled" who were defending the hill had been instructed to hold it at all costs. Several counter-attacks were launched irrespective of losses, but were repulsed.

The Admiralty says:—The following incident is interesting as showing what occurs when Germans depart from their ordinary practice of sinking all ships encountered. A Submarine on the 13th instant placed a prize crew on board a Norwegian steamship "Order" Newport for Gibraltar, and proceeded with their usual piracy with regard to other ships. The "Order" subsequently departed for Germany, but was recaptured by a British warship, despite attempts to blow her up and brought to a British port. The Prize crew were made prisoners.

LONDON, November 27.
General Haig last night reported that our artillery dispersed the enemy infantry westward of Puisseux. Last Night's Paris Communique stated that no events of importance had occurred.

TELEGRAMS.

LONDON, November 27.
AMSTERDAM. A message to "Times" says that the German correspondent telegraphing from Falkenhayn's headquarters, admits that Rumanians succeeded in rescuing all their artillery from Craiova including heavy guns. The special correspondent of the "Vossische Zeitung" on the Rumanian front reports that further advance of Germans beyond Alt may be delayed owing to condition of roads.

AMSTERDAM. — In consequence of frequent smuggling of "Food for Belgium" to Germany, Belgian customs Officers and civilians searched trains at the frontier and confiscated cart-loads of pigs and bacon. Germans on the other side of the entanglements stoned Belgians and German sentries intervened. One smuggler was killed and many Belgians were wounded.

The Press Bureau announces that hostile airships crossed the north-eastern coast last night and bombs are reported to have been dropped at several places in northern countries. No reports as to casualties or damage have been received.

సంయుక్త పరిగణాల ముఖ్య న్యాయ సాసము.

రాజప్రతినిధిగారు తెలుసుట.

అలహాబాదు, నవంబరు 27:—రాజప్రతినిధిగారు వారి సలహా, మజిలీదారును స్పెషలు బండిలో ఈ ఉదయము అలహాబాదులో దిగి. నీ కేసును ముఖ్య న్యాయ వారి సలహా వారి నెదుర్కొని తమ మందరమునకు దిసికొని పోయి విందు లాసంగిరి. భోజన మైన వెనుక వారందఱును నూతన హైకోర్టు మందిరమునకు మోటుబండిలో వెళ్లిరి.

హైకోర్టు వద్ద ముఖ్య న్యాయమూర్తియును, ఇతర న్యాయమూర్తులను రాజప్రతినిధిగారి నెదుర్కొనిరి. ముఖ్య న్యాయమూర్తిగారు ముఖ్య న్యాయవైఖ్యమును రాజప్రతినిధిగారి కొనంగిరి. వారు తెలుపు తెలుసుకొని పరివారము వెనుక రా సభామంటపమునకు జనిరి. రెజిమెంటు భటులు బ్యాండు వాయిచిరి. కేసును ప్రభుత్వము, మెట్టకొనలయు రాంపూరు నవాబుగారును, బలరాంపూరు మహారాజుగారును, వారణాసి కన్వేర్ సాహెబుగారును రాజప్రతినిధిగారితో ఉన్న తాసనముల నధిష్టించిరి.

అనంతరము ముఖ్య న్యాయమూర్తిగారు ప్రీవారికి విజ్ఞాపనము నొసంగి దానియందు హైకోర్టు భవన నిర్మాణమును గూర్చిన చరిత్రమును సవివరముగా చెప్పిరి.

రాజప్రతినిధిగారి ప్రత్యుత్తరము.

రాజప్రతినిధిగారు ప్రత్యుత్తరము చెప్పి తమకు సన్మాన మొనర్చుటకు న్యాయశాఖ వారందఱును కేసులు తమ కలి సంహారమును గలిగించినదని నుడిచిరి. అనంతరము వారు న్యాయస్థానమును గురించి ప్రశంసించి భవన నిర్మాణమునకు పాటుపడిన, ఎగ్జిక్యూటివ్ ఇంజనీరుగారిని, వారి సహచరులను కొనియాడిరి.

ఉపన్యాసము ముగిసిన వెనుక వారును, న్యాయమూర్తులును రాజప్రతినిధిగారికి మందరపు అంతర్భాగములను సమీక్షించిరి. అనంతరము వారందఱును తమ తమ విడుదలకు జోయిరి.

మధ్య రాష్ట్రములు.

మధ్య రాష్ట్రములందు స్థానిక స్వపరిపాలన శాసనమును పురాతన శాసనమును సవరించుటకు గూర్చియు గ్రామముల యందు స్వపరిపాలనాక సౌకర్యముల నేర్పజుటకు గూర్చియు హిందూ దేశ ప్రభుత్వమువారు యోచించుచున్నారు.

రైలుబండ్లు డికోనుట.

రంగూను, నవంబరు 27:—క్రిందటివారమున జిల్లా యొద్ద రాత్రి 11-40 గంటలవేళ మిక్సెడు పానెంజుబండి నిలచియుండగా సిక్కులు తేకుండగానే ఎదుటి ప్రక్కనుండి మర యొక బండి స్టేషనుకు వచ్చిపడినది. రెండుబండ్ల ముందుచక్రములు తగులుకొనినవి. నిల్చుబడియున్న ఇంజను వెనుకనున్న 5 భారీ తొట్టెలు ప్లాటు ఫారమువీధి పూర్తిగా పడిపోయి అచటి కర్రపని యంతయు నేలగులిసినది. ఆరవ తొట్టె పై గట్టువీధి బడినది. దానివెనుక కలపతో నిండిన తొట్టె, యుండుటచే నది ప్రయాణికుల బండ్లకు డక్క తగులకుండ నాసినది. ప్రయాణికుల కపాసుములేరుగాని నష్టము చాల కలిగినది. డికోనుటకు గల కారణమునుగూర్చి విచారణ జరుగుచున్నది.

బర్మాలో అడవిమృగములవలన హతమైనవారు.

రంగూను, నవంబరు 28.—1915 లో ఏనుగులవలన 7 గురును, పేద పులులవలన 40 మందియు, చిరుకప్పలులవలన 8 గురును, ఎలుగు బంట్లవలన 6 గురు, ఇతర జంతువులవలన 5 గురును, పాములవలన 1558 గురును, మొత్తము 1624 గురు చనిపోయిరి. 1914 లో 1879 మంది చనిపోయిరి.

ఆలయములు-అర్చకులు

ఆదాయములు.

విశ్వావిద్యార్థులై సర్వ విధముల స్వగ్రామములయందు
 యే నడ తొల్లింటి చూపుట, నాగరికులగు శిల్పి కళా
 చతురులగు చేశాభిమాన తత్పరులగు ఆధ్యాత్మిక జ్ఞానసు
 ంధులగు నొకప్పుడెలయించిన దిద్దెవలయు నిర్మాణప్ర
 యత్నమే. ఈనవీనక మాంధ్రమైనపిమ్మట దత్తార్చమున
 గొలదిలమునుండియుమాత్ర మేరునవారు భక్తియనెనుతొని
 నెడింగి యందు రాష్ట్రముగా విగ్రహముల బూజింప దొర
 కొని కొలదిగనో గొప్పగనో తమతమ భక్తిని గనబఱుపజొ
 చ్చిరి. కాలము గడచుచుండ నాగరకర హెచ్చుచుండ లోక
 ము నానావిధ పరిణామ దశల నందుచుండ జనుల భావనాప్ర
 పంచముల నవీనోద్దేశములు తిరుగాడుచుండ మాధ్య విశ్వాస
 పంచముల నిచ్చితి నొందుచుండ నాధునికులలో జాలమంది
 నేరల సాత్వికాహారలై సుఖ మాగావలంబులై స్వాత్మనే
 గుర్తిస్త నిర్ణయబహుమనా నిరతులై నిత్యసంతృప్తి గాంచ
 గలిగిరి. కొన్ని శతాబ్దముల క్రితము మనభూమి తేటికిన్ని
 కదావత్తులగు నుండినో తెల్పుటకు నేటికిని మన కట్టెడుట
 కథి లాకృతి బాడగట్టుచు నేనదా నిర్మాణములు కాజోలు
 నని గ్రమింపజేయుచు చిత్రవిచిత్ర చతుర్తాగ్ర శిల్పములచే
 విరాజిల్లుచు నుండు గోపురములు ప్రహరీకుడ్యములు నుండవ
 యులు ధ్వజస్తంభములు స్తూపములు వేదికలు రమ్యహార్యము
 లు నూచనలు. శిల్పవిద్యా విశారదులగు నాచార్య శ్రీభారతప్ర
 పంచమున నిట్టియన్నిట నిర్మాణముల గల్గించి నిరంతరము నెల
 కొల్పి గడంకుటకు సుదాహరణములగు రాజులు శక్తిమంతు
 లగు చక్రవర్తులు సమర్థులగు నమాత్యపుంగవులు గారయియు.
 పూర్వులు సహారాజు లిట్లభిమానించి ప్రోత్సహించియుండుట
 చేతనే యప్పుడే యుత్సృష్ట నిర్మాణోత్సరము సుకరము
 జడనేటి యిప్పటి జనుల సత్కార్యర్యాసలోకన హృదయుల
 గావించుచుండుట. సహారాజులే యననేల? కొండోకాలము
 గాటి సామాన్యులగు హాళెగాండ్లు సయిత మీయాలయ
 నిర్మాణ విషయమున నపారభక్తిగౌరవముల నుంచి వానిని
 ముక్తాబిధి బోపింపగడంగి యుండి రనుటకు శిలాఫలకములే
 సాక్ష్యములు. సాదృశ్యముగా మాప్రాంతమునందలి యొక కాస
 గము నిం దుదాహరించెదను. గత ప్రమాదీననామ సంవత్సర
 ఆశ్వయుజబహుళ చతుర్థియగు భానువారము 19-10-18న నేను
 కారణంతరములచే మా యూరికి సమీపముననుండు మల్లప్ప
 నాయనివద్ద (మల్లెనపల్లె) కుం బోవుట తటస్థించెను. అట్టితరి
 నాకు గ్రామమునందలి పురాతన కట్టెడుగు శ్రీ లక్ష్మీస్థనీం
 హాలమును దాని యెదుటనుండు శిలాఫలకమును జూచితిని.
 ఆ ఫలకమున బ్రాతకన్నడి యక్షరములతో జెక్కబడి
 యుండిన క్రింది యంశమును సావధానముగా బఠించితిని.

“శ్రీ రామానుజాయనమః. స్వస్తిశ్రీ జయాభ్యుదయ
 శాలివాహన శకవర్షంబులగు న-బ, ౧౮౫౫ అగు న-బ, నిజ
 య సంవత్సర కాస్తీక శు ౧౨ యిలు శ్రీమద్రాజాధిరాజ
 గాన పరమేశ్వర శ్రీ వీరప్రతాప శ్రీ ఆచ్యుతరాయ మహా
 రాయలు వజ్రసింహాసనానాథుం డయి పృథ్వీసామ్రాజ్య
 ము నేయుచుండగాను శ్రీమత్ మహానుండలేశ సలకరాజు
 చిన్ తిరుమలయ్య దేవ మహారాయలు యథావిధి వృద్ధాన
 ద్వానక పుణ్యకాలమందు భర్తృవరం పొలంబోను ప్రత్యక్షమై
 నేంచాయ కవధించిన మండి నరసింహాదేవరకు ఆరగింపు
 ఆచ్యుతరాయ మహారాయలు తమకు నాయక రానకుం పా
 లింప నవధించిన భర్తృవరం పాలెంబోన కవపాలంచేసి కట్టిం
 చిన పుష్పనాయని పల్లెను భర్తృవరం చెరువునడిమి తూము
 కాల్యున హారెంతయునకు నీరున్న నీరు మదిర్చిన కాల్యకింద
 ను పండిన పరిణిడిన్ని తమ లండ్రడి సలక రాజుగారికిన్ని తమ
 శిల్పి తిప్పాజమ్మగారికిన్ని పుణ్యంగాను సహింజోడక దాన
 భూమికముగాను శ్రీ నరసింహస్వామిగాను ఆచంద్రాగ్రము
 గాను గారపోసి యిచ్చిమి”.

ఈ శాసనమునకు పరిమళమచ్చున నాలయ మేడున్నర
 అనుగుల నిడివియు, పొట్టిన్నర అనుగుల యెత్తును, ము
 క్తాంబుగు నుండమును గల, బలమైన శిలచేర గట్టబడి,
 హంపి నిమిషాక్షుమనందలి యాలయముల బోలియున్నది.
 ఒక భక్తుడు నెలవీసి, యం బాలయమును నిర్మించి,
 విగ్రహప్రతిష్ఠ చేయించి, సమారాధనలు జరిపి, మాన్యముల
 నెప్పించి, యెంతో కృషిప్రయాసల కోల్పి, పాటుపడుట
 యెందుట? నామప్రతిష్ఠ గదా? మన యర్చకులలో నీ
 కిలకముం బూలించు వారెందలా? వర్తమానకాలమున దేవాల

యములయందలి విగ్రహ ప్రభావములకన్న పూజారుల మహి
 మయే హెచ్చిపోయినది. మా గ్రామమునకు బేటలో గన్య
 కా పరమేశ్వరీ యాలయ మున్నది. 1906, 1907 సం॥ రముల
 నుధ్యయం పీఠాలయమున ‘రంగయ్య’ యను పేరుగల బ్రా
 హ్మణుఁ డర్చకుడుగా నుండెను. రంగయ్యగారు దేవికి
 నిత్యాభిషేక క్రియల నెంత చక్కగా నెఱవేర్చి యలంక
 రించుచుండినో గాని వారి యర్చనా విధానముఁ గూర్చి
 చాటువుగాఁ కొన్ని వాక్యములు బయలుదేరినవి.

ఇటీవల నొక విశేషకుడు వ్రాసినట్లు భక్తు లిచ్చిన మా
 న్యములను ధనవంతులు వడ్డి భోగ్యముల కుందుకొని వానిని
 న్యాయస్థానముల కెక్కించి యందు వేలము పొడించి కొనకు
 తామే యాక్రమించుకొని యనుభవించుచున్నారనుట వాస్త
 వము. కాని యి నాములను ధనవంతులు లాగుకొని భర్తృకర్తల
 కీర్తిని నశింపజేయుచున్నారని ధనవంతుల దెగడుట. సమం
 జసముకాదు. ఏలననిన నిందులకుఁ బునాది పురుషులు పూజా
 రులై యున్నారు. ఆరాధన లభిస్తుండు లగుచున్నవి. ఆదా
 యము లగుంటుచున్నవి. దత్తత్రేయములు నానాటఁ దటి
 గిపోవుచున్నవి. తొలుత కై నేతలకై యేర్పఱచిన తొడవుల
 లోఁ బ్రకృత మెన్ని నిలిచియుండెనో యది యర్చకులకే తె
 లియరాదు. ప్రకృత మంతటను వెలయుచుండెను ప్రాచీనా
 లయములలోఁ బెక్కింటియందలి యిట్టిలోట్టును సరిపుచ్చు
 వారే లేనందున నవి గల్గివుండు తెంటల తునికపట్టులై మూల్గు
 చుండ నింకను నూతనాలయముల సంఖ్య పెరుగుచునేయున్న
 ది. ధనము వేలకొలది వెచ్చింపఁబడుచు నేయున్నది. పలుక
 రించువారు లేమిఁ జివర కిదియన్నియు నుత్తమమై తుక్కల
 తును గొక్కురాజులకును జిబ్బటిలకును వాసస్థానములై వెను
 కటివాని నమనంపకతీరదని మడుపుటలో దప్ప కలుగఁజో
 దు. ఇట్టి క్షయదానములకై ధనము నిరర్థకముగాఁ జిందినై
 చుట కంటెను దిక్కులేని విడ్డల విద్యాభివృద్ధికై వినియోగిం
 చుట యెంతయును శ్రేయోదాయకముకాదా?

శ్రీ॥ ఆం.

గొడుగుల కర్రలు

గొడుగులనిమిత్తము కావలసిన వంకకర్రలను జాగ్రత్త
 తో నడవులలో పెంచుదురు. ప్రాంతంలో నొక భాగమందు
 500 ఎకరముల భూమిలో నిందునిమిత్తము చెట్లను పెంచు
 చున్నారు. ఆ మొక్కల మొట్టమొదటనే కోసివేసి, అచ్చట
 నుండి కొమ్మలచేకములు లేచునట్లు చేసెదరు. అవి పెరిగిన
 తరువాత మొదటను కావలసిన మోస్తరుగా వంచినేసెదరు;
 ఆ మొదటను తొక్కను దీనివేసి కావలసిన వ్రాతను కర్రలో
 వ్రాసినేసెదరు. కొమ్మ పెరిగినతరువాతను ఆ వ్రాత పోకుం
 డగ కర్రనుపట్టియుండును. కావలసిన పొడుగునకు పెరుగగానే
 చిగురును త్రుంచివేసెదరు. మూడుసంవత్సరముల కొకతూరి
 వాటిని కోసి తిన్న బరచి వైతొక్కను తీసివేసి వర్తకులకిచ్చి
 వేసెదరు. పా. జ.

నవ్యుత్తాలు.

1. భర్త. — ముసలి బ్రహ్మచారు లగు లోభులగురించి
 యే మనము తరుచుగ వినుచుందుముగదా!
 భార్య. అదా! పెండ్లయిన లోభులు ఎక్కడై నాకని
 పిస్తారు కాబట్టి.
2. “అయ్యా, డాక్టరుగారూ! అబ్బా చాలాబాధగా
 నుంది; మరి బతకను; చచ్చిపోతాను.”
 “ సరే. భయపడకు. అదేగదా తుదకు జరిగేది.”
3. “ డాక్టరు గొప్పతప్పచేసెను. ఆశ్రమముచేసినవా
 నివద్ద యెదై తే ఉండు ననుకొన్నాడో అది లేకపోయినది.”
 “ఏమి! జబ్బు ఉండలు లేకపోయినవా?”
 “అని లేకపోలేదు. డబ్బు లేకపోయినది.”
4. సముద్రములో స్నానము చేస్తూ ఒకడు “అహా!
 సముద్రపు నీరు మునుపటికంటె కొంచెము చప్పగా నున్నది
 నుమా!”
 ఒడ్డుమీద నున్నవాడు ఈమధ్యపడిన వర్షములల్లా ఏ
 మయినామనకొన్నావు?”
- 5 “కుర్రా! ఆ సాలిపురుగు అల్లినవల చూచినావా?
 ఎంత రమ్యముగా నున్నది. ఎంత తెలివిగలవాడైనా ఆలాగు
 అల్లగలాడా?” అని సారము చేప్పుచున్న తండ్రివైపు జూచి
 నాన్నా! ఇటుచూచుము” అని చెప్పి తనచేతిలో నున్న బాం
 గరమును త్రొప్పి “ఎంత తెలివిగల సాలిపురుగునా ఈలాగు
 త్రొప్పగలాడా!” యని యడిగినాడు. పా. జ.

మేము

[దిడుగు నరసింహకవి.]

గీతమాలిక

ఎట్టగా జెలువగు బాద + రిండ్ల నుండి
 వెడలి వత్తుము మేమతి + వేగమమర
 అన్యులెవ్వరు మమ్ముదా + మరయలేరు
 ఎట్టివారును మము స్పృశి + యింపలేరు
 దివ మనక రాత్రి యనకను + దేశదేశ
 ములకు వాయు మాన్దంబున + బోదు మేము
 కలహముల రేగఁబెట్టఁగాఁ + గలము మేము
 జీనితమునకు సుఖమును + జింతగూడ
 మేమె చేకూర్చుచుందు మీ + భూమియందు
 ఉక్కుటమ్ముల క్రియఁ దీక్ష + యూని మేము
 ఖోతుగా నాటి గాయముతో + నేతుమరయ
 ముల నీమేమె నవనీత + మార్గమున
 దొంటి గాయంబు తెల్ల గు + దుర్నగలము
 మా విలువలేదు ముత్యాల + మాలికలకు
 స్వర్ణమున బాదవిన రత్న + సమితి గూడ
 విలువ మము మించఁజాల ది + నిత్యమందు
 బిననేలాధ మగు; మేము + వేనవేలు
 దేనికిని గొఱగానట్టి + వానిపగిది
 వర్ణముగ దినదినమున + బారవేయ
 బడుచు చున్నారము నికృష్ట + భావమునవి
 వేకయుతులార, మేమెట్లు + వెడలినప్పు
 జంటలేలువుల మీ రతి + జాగరతను,
 బహు సురక్షితముగ నుంప + వలయు నుండు,
 ఏలయన, నొక్కసారి మే + మెచటినుండి
 యేనివెల్పడి నచ్చితి + మేని మఱుల
 మమ్ము నచటికిఁబంపనే + మానవునికి
 నేనిశక్యంబుగా, దిమ్మ + పీతలమున
 ఇట్టిమే మెవ్వర మె మీర + తెఱుంగఁగోరు
 వారలేచెప్పెదము, జను + లార వినుడి
 మానవుల నోటవెల్పడు + “మాట” లనుచు
 మమ్ముజనులందు రీధరా + మండలమున

దుర్మరణము (పశ్చాత్తాపము)

[దిడుగు నరసింహకవి]

మ. మనసా! యేడ్చెదవేల? లోకమున దు + ర్మాదంబునం
 బోవు దు, ద్దనుఁ డెప్పట్టునైన బాధపడి యా + జా
 హీనుడై యంత్యమం, దునఁ బ్రాణంబులఁ గోలుపోవు
 టది యెం + దుకై నైజ మీ నైజ వ, ద్రనకై దుఃఖము
 నొంద భావ్యులగునే + దైర్ద్యంబుఁ బూనంగదే.
 ఉ. లోకమ! నీ ప్రపూర్ణ సుఖ + లోలత నే నెఱుంగఁగ
 జాల నిం, కేకడ కేగఁగా వలెనో + యే నెఱుంగఁగద,
 యేమి నేయుదుం, బ్రాకట బుద్ధివై భవమె + పాదోసరించె
 గదా మదియహా, లోక సుఖానుభోగముల + లొంగితిఁ
 దుచ్చపు వర్తనంబులకే.

రాక్షసులూ?

ఇంగ్లాండులో విప్లవమై లో ఒకడు 8 అ. 2 1/2 అం॥
 ఎత్తుగలిగి ఇంకను పెరుగుచు నున్నవాడు. వాని వయస్సు 22
 సం॥లు. రైలులో నరకు ప్రయాణముజేయుచో గార్డ్ బండిలో
 కూర్చొనవలెను. అతనిని యుద్ధభూమికి దీసికొన లేక పోయి
 నారు. యుద్ధ కందకములలో నితడు ఇమిడియుండలేడు.
 వైని అను చరిత్ర కారుడు (క్రి॥ త॥ 100) 9 అ॥
 5 1/2 అం॥ ఎత్తుగల అరేబియా మనిషినిజూచినట్లు వ్రాసినాడు॥
 ప్రెవెరెండ్ గ్రేట్ (క్రి॥ త॥ 1750) అను, చక్రవర్తియొద్ద 8 అ.
 3 అం॥ ఎత్తుగల స్కాట్ ఒకడుండినట్లు తెలియు చున్నది.
 బ్రిష్టలో. 1802 సం॥ చ ని పో యి న పేట్రుక్ కాట్లర్
 అను వివిషమనిషి 8 అ. 7 అం. ఉండెనట. 8 అ. 4 అం. ఎత్తు
 గలిగిన “విర్వి రాక్షసి” యని పిలవబడిన వైక్రియొక్క ఎ
 ముకలు చట్టమిప్పుడు “రాయల్ కాలేజ్ ఆఫ్ సర్ జెన్స్” అను
 వైద్యశాస్త్రకళాశాలలో నున్నది. దానియెత్తు 8 అ. 4 అం.
 12 సం॥ వయస్సు గలిగియున్నప్పుడు ఒక రషియన్ పిల్లడు
 6 అ. 8అం. పొడుగు గా నుండెనట. 1905 పిల్లవః! 10వ తేదీ
 టైమ్స్ పత్రికలో 9 అ. 3 అం. ఎత్తుగల ఒక రషియన్
 ఇంగ్లాండులో జూచినట్లు వ్రాసినారు. ఇట్టి యద్భుతములు
 మన దేశమందు లేవా? పా. జ.

వృత్తాంత లేఖలు

(౧) ప్రొద్దుటూరి నార్తలు. (స్వకీయవిలేఖకుని యొద్దనుండి). బజారుధరలు.

ప్రొద్దుటూరు, నవంబరు 26:- వర్తకులుచేయు హడాచూడి ఏమిచెప్పగలను? బీదవారలు పడు ఇడుమలు వీరి మనస్సుల కెక్కెపు. ఏవత్తువు మాడబోయినను యుద్ధమునకు ముందు అమృతబడు ధరలకంటె ఇప్పుడు నాలుగురెట్లు ఎక్కిపోయినవి. న్యాయములో కొన్ని వస్తువుల ధరలు ఎక్కువయ్యెను సహజమైనను అన్ని వస్తువుల ధరలు ఎక్కువయ్యెను అసహజముగదా! ప్రతిదానిని ఈ వర్తకులుయుద్ధమురాకను పజేపజే చెప్పుచు బీదవారినుండి ద్రవ్యమును చల్లగా లాగుచున్నారు. దేశ సోదరలయందు వీరికి నిజమైన ప్రేమ గలుగువరకు దేశాభివృద్ధి యనుమాట మరువవలసినదే. వర్తకులు ఇంతటినుండియైన బీదవారిపట్టున దయగలిగి ప్రవర్తించుట గాక.

మ్యునిసిపాలిటీ.

మా చేరుమక గారును వైస్ చేరుమక గారును పట్టణాభివృద్ధికి తగిన ప్రయత్నముల సలుపుచుండుట యంతయు సంప్రదించుము. బీదవారి పట్టున పన్నుల విషయములో చాల శ్రద్ధ వహించి యున్నారు. వీరి యజమాన్యము క్రింద నుండు బాలికా పాఠశాల మంచిస్థితియందున్నది. కొంత భండు చేరిన పిమ్మట రోడ్ల విషయమై వీరు తగినంత శ్రద్ధ పుచ్చుకొందురు గాక.

వర్తకులు.

కుందు (కుందుద్వితీ) ఉప్పొంగి నందు వలన కడప జిల్లాలోని అనేక గ్రామములకు విశేష నష్టము గలిగినది. జన శక్తి మంతగా లేక పోయినను కొట్టుకొని పోయిన పశువులకును ధాన్యమునకును, ఇండ్లకును, కనవుబోదులకును, మితిలేదు. సర్కారువారు తగినంత ప్రైవేటును వీరల కొఱుకు ఇచ్చుట న్యాయమైన కార్యముగానుండును. మా జిల్లా కలెక్టరు వారి వ్రాసిన రిపోర్టునుబట్టి చూడగ అట్టిలాభము ప్రస్తుతము గలుగునను నాశ పొడవును.

వైస్

పాడు వాన ప్రతిదినము కురియుటవలన చాలవరకు వైస్ చెడిపోయినది. జొన్నవై రాజ్ విడువవలసినదే. వర్షమిటులనే యుండినయెడల అనతికాలములోనే వేరునెనగ వైస్కూడ వరల మోసుయెత్తును.

వైస్మాన్

జి. సుబ్రహ్మణ్య శాస్త్రిగారు విద్యార్థుల విషయమై కవలసినంత శ్రద్ధతో పాటుపడుచున్నారు. ఈస్కూలుల నికరమైన స్థితియందున్నది.

కుస్తీలు

కుస్తీ చేయుటలో ప్రఖ్యాతిగాంచిన మైసూరు అహమ్మద్ ఖాన్ మాపాఠల భాగ్యవశమున బాబా మాగ్రామములో పుట్టినందున ప్రొద్దుటూరువరకు వచ్చి బాబాను ఛాలెంజ్ చేసి అట్లీకేవలననే సక్రమముగ వారివరత్తుల కన్నిటికిని ఒప్పుకొని రుసుముతో గూడ వంపిరి. ఈకుస్తీ 25 తేదీ వి. ఆర్. సుబ్బన్న గారి గోదాలో జరిగెను. ఉభయులు చూపిన చాక చక్రము వర్ణనాతీతము. ఈ అహమ్మద్ ఖాన్ కడపలో షేక్ వైస్ వాసుని గొట్టినవారు; నతీయు ప్రఖ్యాతిగాంచిన వైస్ వాసుల నెందఱినో కొట్టినాడు. వరత్తుల ప్రకారము బాబాతో ఈవైస్ వాన్ అనగంట కుస్తీ చేయవలసియుండెను. ఇంతలోపల నెవడు చేయననినవాడు ఓడిపోయియుంటుంటున్నప్పుడు శ్రీయుత బాబయ్యగారుయడుగారు (సర్కిల్ ఇన్స్పెక్టర్ ఆఫ్ పోలీస్) చెప్పియుండిరి. వీరద్వయ సింహములకలె 17 నిమిషములు పోరాడునప్పటికి అహమ్మద్ ఖానుకు గల ఎక్కి "నేను పడినట్లులే-కుస్తీ ఇక చేయజాలను" అనెను. పాపము! అహమ్మద్ ఖాను కాబట్టి బాబా సీనాల కంతసేనైన తాళియుండినాడు. నోటినుండి అహమ్మద్ ఖానుకు రక్తము కార మొదలుపెట్టెను. చూచువారికి బాలిగలిగెను. మొత్తము మీద భానుగూడ బాగుగనే కుస్తీ చేసియున్నాడు. అందులకు మెచ్చుకొని తీరవరము. సర్కిల్ ఇన్స్పెక్టర్ వారగారు బాబాగలిచినట్లుల సర్టిఫికేట్ ఇచ్చియున్నారు. వరత్తుల ప్రకారము అహమ్మద్ ఖాను ఇకప్పుడును బాబాను కుస్తీకి రమ్మని పిలువగూడదు. బాబా చెప్పి పురి యుద్ధవైద్య శాఖానిధికి ఇరువది ఒక రూప్యములు ఇచ్చివేసిరి. వీరు వంచిమాగ్గమును వైస్ వాసులకు చూపియున్నారు. వీరికి "ఆంధ్ర దేశవస్తు" అను

చిరును నొసంగియున్నారు. 1916 సం॥ ఆగస్టు 20వ తేదీ. బెంగుళూరు లాల్ బాఖాన్ లో శ్రీ మైసూరు యువరాజుగారి సన్నిధానమున కుస్తీచేసిన అతోషేక్ వైస్ వాన్ (The frani Champion wrestler) గారు బాబాగారి వరత్తుల కన్నిటికి ఒప్పుకొని బాబాను ఛాలెంజ్ చేయుచు అట్లీకేవలనను పంపి యున్నారు. బాబాగారి ఛాలెంజిని సమర్థించి నారు. ఈ కుస్తీ 1916-వ సంవత్సరం డిసెంబర్ 24వ తేదీన వి. ఆర్. సుబ్బన్న గారి గోదాలోనే జరుగును. ఈకుస్తీకి ఆంధ్రదేశములోని పెద్దపెద్ద పట్టణములలోని ప్రముఖుల కందఱును ఆహ్వానము లంపబడును. అలీషేక్ గారు ఎక్కడ కుస్తీచేసినను ఆరువేలకు తక్కువ వసూలు కావు అను విషయమందఱుకు చెలిసినదే! అలీషేక్ గారు రెండువేల రూపాయలు యుద్ధఫండునకు ఇదివరకే ఇచ్చియున్నారు. ఇది మాడవలసిన కుస్తీ. బాబాతో వరత్తులమీద అహమ్మద్ ఖాను జేసినది మొదటి కుస్తీ. ఇది రెండవది. అలీషేక్ గారి రోదినను కుస్తీకి రానియెడల ఓడిపోయిన వాడగును.

ప్రకటన.

నెల్లూరు జిల్లా దర్శివిజిజ్ కుర్చేడు గ్రామ కాపురస్తురాలు సూరాచెంచయ్యభార్య యొక్క లమ్మ చనిపోయినందున ఆమెకు చెందవలసిన కొన్ని బాకీలు వసూలుచేసికొనుటకుగారు సరరు యెరుకులమ్మకు మనమడుచ్చు వులులు నామా ద్వారా హక్కుదారుడున్న అయిన కొల్లెపర వెంకటసుబ్బయ్య తనకు వారసు స్వస్థి కేలు యిప్పించవలసినదిగా కోరి కనిగిరి డి॥ ము॥ కోర్టు ఫయలు సం॥ 115/916 రున ఫైరిజనల్ పిటిషన్ దాఖలు చేసి యున్నాడు గనుక యిందు ఎవరికిగాని యెరుయు నా ఆక్షేపణలు ఉన్నవారు 1916 సం॥రం డిశంబరు నెల 18 తేదీ పగలు 11 ఘంటలకు కనిగిరి డి॥ ము॥ కోర్టువాదివద్ద మనవి చేసుకోగలందులకు ఇందువలన తెలియచేయడ మయినది.

20-11-16 J. Adinarayana Murty, కనిగిరి. (610) పిటిషను తరఫునీడరు.

593 టోజానా అందము. విఫి.

పుష్టియందలి ప్రతి జీవుడును, వికారమున నిరసిం చుచు అందమునకై ప్రయత్నించుచుండును. పుష్టి విధానము బట్టి యొక చునోహరస్వరూపమున తన దృష్టియందొకొని, గానిని పొందుటకు మానవులు ప్రయత్నించుచుండును. అందలి వికారము అదవ్యాకరము అందము అనంద గా నుకము. ఇందు ననుసరించియే, వైకరీత్రయకు అందము జీవించుకుండునట్లు, శ్రీ పురుషులెల్లరు ప్రయత్నించుచుండును.

ఈప్రకృతియు సమృద్ధములగు శోజములను కాపాడుటకన్న మఱియొకటి కారు. పూర్వమైన శోజము పుంజు శ్రీలకు కీరీటము వంటిది. పురుషులకును అష్టేశాన వచ్చును. జీవించి రాని పోజొచ్చిన మెండుకులను తిరిగి సమృద్ధమునై ప్రకాశించునట్లు జేయు శక్యమగునా? ఇందు ప్రత్యక్ష రము, మొన్నటి మొన్నటి దాక, లేదనియే. కాని ఇప్పుడేది సాధ్యమగుట యేగాక, నిశ్చయమగుట చెప్పవచ్చును.

నవీనప్రకృతిశాస్త్ర పరిశోధన యీ యసాధ్యమును జయించి, తన శోజములు జీవించుచున్నవని నిచారమును జెందిన శ్రీ పురుషుల నెందఱినో, టోజానా కేకాహరమును వాడి నందున కట్టి టోపము నివారించునని హెచ్చరించుచున్నది.

టోజానా మృదువైన మెండుకపాదులం యందు క్రిములును చంపి యసాయ కారణమును తొలగించును. టోజానా బలహీనులై యున్న మెండుకుల పాదులకు ఆహారము నిచ్చును. అందుగలన వాని కాశ్యము హెచ్చి అభివృద్ధి జెందును.

టోజానాగారి క్రొవ్వుకలియదు. మరే విధమగు పశు సంబంధపు పదార్థముగాని చేరదు. అది రెండు విధములుగ యుంచబడును. ఒకటి పురుషులకు, మఱి యొకటి శ్రీలకు. మొదటిది అంటుకొని యుండునట్లుగ గూడ యేర్పాటు చేయబడినది. మీరడిగిన మెపుగో ఒక నేళ ఖిరు, అయి పోయి లేకుండినచో, ఈదిగున అడ్రెసువారినుండి తెప్పించి మోకియ్యు.

ఖరీదు 5 బొమ్మలు సీసా చల్లుకు నేవారిగో సహా 1-12-0 10 2-12-0

జె. మట్టె అండ్ కో, లిమిటెడ్. (పోస్టు చాక్సు. 226) 19. నెంకంకు తెన్ బిచ్. మద్రాసు. ఇండియా కంత్తు సోల్ ఏజంట్లు.

కృష్ణ దేవరాయకాలపు ఆంధ్రనాట్యయస్థితి నెఱింగించుచాిత్రకభాగము వెల రు. 1-2-0 పన్నెండులకు 1 ప్రతి యినాం. గ్రంథ విక్రేతలకు మంచి కమీషను ఇవ్వబడును. ఇండియా ఇంక్వారింటుల ముద్రాధికారులచేతను ప్రాచ్యదేశీయ భాషాపండితులచేతను గొని చూడబడినది. ఎన్.పంతులు నెం 22 రు. ఆచార్యుక్ విఫి, మద్రాసు.

A New Book on a Highly Patriotic Subject !!! (IN ENGLISH.) "A NATIONAL FLAG FOR INDIA" With 30 coloured illustrations and an introduction by the Hon'ble Rao Bahadur B. N. Sarma, Member of the Imperial Legislative Council in India. Price Rs. 1. Copies can be had only from Mr. P. Venkayya, National College, Masulipatam. 601

ప్రాణము గల బొమ్మలు బయస్కోపులు - ఫిలుములు - డేరాలు - గాస్మిడిపములు - బొమ్మల కాడ్లు - గారడీ పుస్తకములు నిక్రయించెదము - క్యాటలాగు కావలెనా (592) బి. ఈశ్వరప్ప అందు సన్ను, విశాఖపట్టణము.

ఆత్మ జిజ్ఞాసా. శరీరమును విడచినతరువాత ఆత్మస్థితి. దయ్యముల సద్భావమును గుఱించిన శాస్త్రీయ చర్చ చిన్ననైజా చక్కనిగ్రంథము వెల రు. 0.8-0 మేనేజరు, ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము తిరువెట్టివీధి, మద్రాసు.

కూరకాయల, పువ్వుల విత్తులు. పడ్డచెట్టి మొక్కలు, సంపంగి, రోజా మొదలగు మొక్కలు మా వద్ద దొరుకును. కావలసినవానికి ధరల పుస్తకము పంపబడును. మా విలాసము:- యం. ఓబళ్ళప్ప అందుబదర్సు, 588 బసవనగుడి, బెంగుళూరు సిటి.

సి. గోపాలనాయకర్, బెస్కె ఛాండ్రి మద్రాసు లో 40 సంవత్సరములకు వైగా స్థాపించబడినది. వీరలు ఇంజనీయర్లు యంత్రములను తగినాచేయు వారు అయిరక్ పొంపర్లు గాన మీకేమి కావలయునని నను వీరికి తప్పక వ్రామును. 587

Approved by Text Book Committee కథలపుస్తకములు:- (1) సరస్వతి (2) సులోచన (3) కాశ్య వెల రు. 0-4-0 దేశోగ్యమును, ధాతు పుష్టియు నొసంగు టాంక్ మాత్రము 48 కి రు. 1-0-0. 528 "విద్యానిధి", 87 రాయస్వామివీధి, మద్రాసు.

అమృతా జనం దీపోవారి దివ్యోపదములు

నేపాళదేశపు కస్తూరి, మంచిది కులము 1-కి ...	80-0-0
కుంకుమ పువ్వు కులము 1-కి ...	2-0-0
నోనోజంబు, మంచిది " ...	7-0-0
అనిపచ్చికానా లేక జున్న " ...	3-8-0
రసభస్మము కులము 1-కి మ 0-10-0	
పచ్చురూపం " ...	2-0-0
చాలా స్వేదము సీసా 1-కి ...	0-12-0
యంజుకు మానె సీసా 1-కి ...	0-6-0

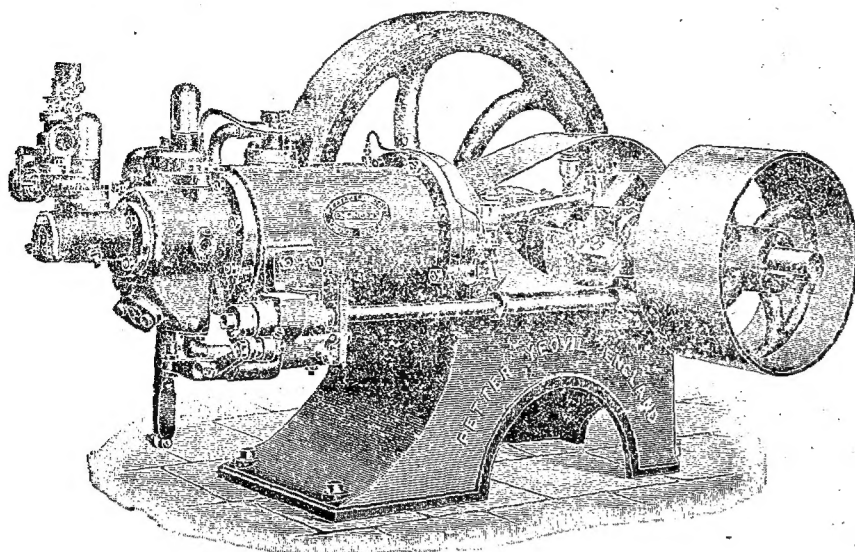
కల్యాణి - ప్రతిభుడు ఇది షేక్సపియ ప్సు ఇంగ్లీషు సహకరినాటకము ననుసరించి జేబు తెయగున శ్రీలకును బాలుకును తెలియపట్టు రచింపబడినది. ఇతర భాషాకవుల రచనా చతుర్త్వాములు, మన దెనుగువాటి తెలుపవలయునని ప్రారంభించిన వానిగో నిది మొదటిది. దీని కథాసంవిధానమును పాత్ర చతుర్త్వమును రసమును అద్భుతములు. కల్యాణి ఆ 1. ప్రతిభుడు - 5

దైత్య కవచము ముజానకుర గల బొమ్మను కునెలులలో వైద్యము ప్రధానము. వైద్యునకగా అపదలయందు మనస్సు నిలిపకుండుట. ముజానకుర ధరింపవలగిన యన్ని కవచములును ఆశ్రు శస్త్రములచే భేదింపవలగినవి. ఈవైద్య సునెడ కవచమోయశ్రు శస్త్రములకు అభేద్యము. ఈవైద్యమును ప్రతిపాదించుటకై "అన్యభివృద్ధి" గాంగేనూత్ అన్యత్రచ హనూమతి" అనెడి జి శేం దియుండెన భీష్మునియొక్క చక్రతము నతి ముఖ్యకైలిని తెలిపియున్నది. వెల 6 అణాలు. ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అండ్ కో, 245 ఆనందమురాలయము, మద్రాసు.

పెట్టె వేటెంటు ఆయిల్ ఇంజనులు.

237

నూతనముగా యంత్రములును - చక్కని పనితీరును - స్థూలనిర్మాణమును, నిరాటంకము ముచ్చటైన నడకయు ఈ యంత్రములకు గొప్ప ప్రత్యేకతలు దొరుకుచున్నవి. ఇన్ని పరిమాణములలో యంత్రములను అపరిమితమయిన (Crude) చమురుతోనైనను, గుంబి చమురుతోనైనను, నిజాయితీ మానెడివైనను, చక్కగా నడుప వచ్చును.

పెట్టె ఇంజనుల ప్రత్యేక ఉపయోగములు.

1. తనంతటనే శంపులేని దే రగుల్కలుపగల గొట్టము గలదు. ప్రారంభించబడిన నై శంపు అనవసరములేదు.

2. తగులబడిపోకుండకుండు రగుల్కలుపగలగొట్టములు ఇతర యంత్రముల యందు కొన్ని వారములలో నెడి పోవును. ఇటు కొన్ని వత్సరములకు చెడిపోవును.

3. ప్రేలుడు బల్బులను తగ్గించుటచే, యంత్రము స్వాధీనమున నుండును. 4. కట్టెగులబడుట మిక్కిలి తక్కువ. నడుపుటకు కావలసినంతకంటె నెక్కుడుచమురు వృథాగా కాలదు. 5. త్వరలో నడపింపవచ్చును. ఏ పరిమాణపుదానినైన రినిమిషములలో నడుపవచ్చును. 6. బలకరములయిన పనిచేయుభాగములను కొన్నిటిని ఎక్కువగా జరిపరచి, స్థూలముగా నిర్మింపబడిన దగుటచే ఎక్కువకాలము పనిచేయును. 7. పిటరు ఇంజనులు విరామము లేకుండ పనిచేయుటకు తగినవి. 8. పనిచేయు భాగములు బహు కొద్దియగుటచేత నిర్మాణమతిసుగువు. 9. ముఖ్యముగ పనిచేయుభాగమునకు లేక చక్రమునకు అపాయము సంభవించివచ్చున నానె సస్థయి తనంతట ఆగిపోవును. అందువలన యంత్రము నిలుచును. కావున సురక్షితముగ నుండును. అనేక పరిమాణములలో సాకులో నున్నవి. వెలలకుగాని, ఇతర విషయములకుగాని దయచేసి మాకు వ్రాసికొనుడు.

జెస్టు అండు కంపెనీ, లిమిటెడ్, ఇంజనీయరింగు డిపార్టుమెంటు, మదరాసు.

180 పుటల పుస్తకము ఉచితము

ఆరోగ్యమును కాల్గొనుభయమున పొందుట స్వాభావికమైన కొన్ని విధులను అనుసరించుట వలననే కల్గుచున్నది. ఈ ఉచితమైన పుస్తకము ఆరోగ్యమార్గమును కలుగజేసి శరీరసౌఖ్యమును దృఢపరచును. ఆయుర్వేదవిద్వాంసులైన, ఈ పుస్తకము ఇనాముగా నియమమును. పోస్టు చార్జియు మేమే భరించుచుండుము. వెంటనే వ్రాయును. 219 వైద్యశాస్త్ర మణిశంకర్ గోవిందజీ, ఆంధ్రకవిగారు జావహరాలయం 156, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

చిన్న పురుగులు

124

పెద్ద పెద్ద బట్టలను జేయును.

చుండు, బోడి యగులు, వెండ్రుకలూడులు, పుర్రెపై జిల, అన్నయు చుండుపురుగులు నలన గలుగును.

పాఠకులారా! ఈ పురుగులకు రేయింబనట్లు, విధి విధులులేక మీరు పనిచేసినచో మీ మీగ్గుచుములలోని నెల కొట్టెలు బంగారుతో నింపబడి నుండును.

Don't Let 'em Dig

తీరక లేక పనిచేయుచుండు ఈచుండు పురుగులకు, అతివ్యాధికయి చేరొందిన తనెట్టిగ సహకారిగా నుండవలసిబంటు. చుండు ఆరంభమయిన వెంటనే నికో థిక నివృద్ధిద్రవ్యముల నుపయోగింపక ఉచితమైన అచిరకాలముననే బట్టలను వారితో సహాధ్యయి గానలవవచ్చును.

కావున నిట్టి పరమశక్తువును

"కామినియా నూనె"

సహాయమున సంహరింపును. చుండును పోగొట్టును. వెండ్రుకలను గాలనివ్వను. పుర్రెచుండును పోగొట్టును. తలకట్టుకు పరిమళ ముగంధద్రవ్యము.

ఈరీప్రసి, నకలు నూనెలను తయారు చేయువారి మోసమున పడకుడు.

నెల బుడ్డి 1-కి రు. 1-0-0 వి. పి. రు. 0-4-0 3-కి రు. 2-10-0 వి. పి. రు. 0-7-0

ఉచితము.

చుండును, బుంబును పోగొట్టుకొని, అద్దబాటికి, పంపుకొనివారికెల్ల బి.సి.గారు వాడుకొనుటకు సరిపోవునని నూనె నల సేవా ఉచితము బంపవచ్చును

వారిని ఏర్పాటు—

ఆంధ్రో యుడియక్కడెగ్ అందుకెమికల్ కంపెనీ నెం 155, బామ్మాయపేటనది, పొంబాయి.

కలియుగ కల్పవృక్షము.

133

కృతయుగముందుకల్పవృక్షము చునుపులకొరికలను నె-చేర్చుచున్నట్లు ఈకలియుగముందు మానవజాతి యొక్క కుశలభాదలనుతీర్చి ఆయురారోగ్యైశ్వర్యములనిచ్చునది మన వైద్యవిద్యకు ప్రత్యేకముకొరొవారికి

ఉచితముగా పంపబడును

రాజశైద్య వారాధాణి శేకనజీ, ఆయుర్వేదము జావహరాలయము - 20 చీనాబజారుకోడ్, మదరాసు.

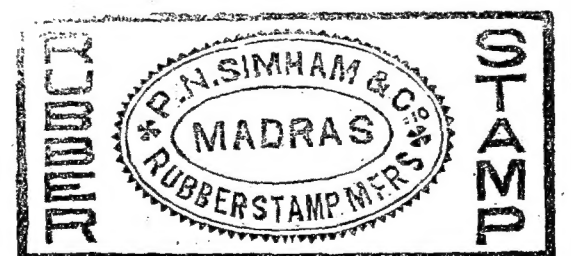
గ్యాలీస్ మోటారు సాంకాల

మోటారుబండ్లు నడుపుటకును, వాటిని వాగుచేయ గలుగుటకును తరసిమరు నిచ్చుటకును మోటారుబండ్లు ఎట్లు నడుచునో యేమేభాగమును యేమేపనులచే మునో నని చెడి పోయినపుడు స్వల్పముగాచేయు రిపేరులను యాయంత్రముల నెల్ల అభ్యాసపూర్వకముగా ఈసాంకాలలో, యూరోపియన్ వారికల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండుమాసములలో నేర్పించి గవ్వ వెంటు వారికద్రవ్యమందిలై నెన్ను యిప్పించిపంపబడును. అంగులకు ఫీసు 60 రూపాయలు కట్టవలయును.

తిరిగి క్లాసును దిసంబరు నెల 1వ తేదీనుండి ప్రారంభమగును. క్లాసులో చేరదలచినవిద్యార్థులు ఈ నెల 30వ తేదీని గాని అంతకు ముందుగాని దిగభాములు చేసికోవలయును పొరుగువారి విద్యార్థులు కొరినవో నివసించుటకు. తావొసంబడును. ఈ క్రింది నుదివారిండువారికి వ్రాసికొనును

(+1) గ్యాలీ అండ్ కో, బ్రాడ్వే, మదరాసు.

Galley & Co., 149, Broadway Madras.

తబ్బరుస్తాంపులు 2
ఇత్తలికస్తాంపులు 1
కస్తాంపులు 30
గోరొకటనం 6
పచ్చకస్తాంపులు 2
కుంకుమస్తాంపులు 1.4
హాలుయింగువ 12 1
పగంధకస్తాంపులు 1
హేయక్ పంహంబంధు 5
ఆదియప్పనాయునిపదిమద్రాసు

బంగారు పతకములను.

మృదానుగోను కలెక్టర్లను కలెక్టరు. డ్వీడి యాషథ ప్రకృతి ములయగు : ప్చి

జాండూ ఫార్మస్ట్రీటిక్

వరుగ్

లేవ్యానాలు, బిల్లులు, మాత్రలు మొదలగునవి యన్నియు శాస్త్రాత్మక ప్రకారమున సిద్ధపరుచుదురు. వెలపట్టిక కై వ్రాయును. ఒకసారి చూచిన సంగతి తెలియును.

వ్యవసాయములన్నియు వాగ్దేయ భాషలోనే నడిపవలయును.

చెన్నపురిలోను చెన్నపురి రాజధానిలోను విజిల్లు కావలయును

The Zandu Pharmaceutical Works
388 The Aurvedic Pharmacists.
Elphinstone Road, Bombay, 13.

కీర్తిశేషులైన గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి చక్కని

రంగుల చిత్ర పటము

ప్రతి 1-కి వెల 0-1-0 12 ప్రతులకు 0-9-0

వి. పి. ఖర్చులు ప్రత్యేకము.

ఆంధ్రపత్రికా ముద్రణాలయము,

పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు.

అత్యద్భుత ఆయుర్వేద మూలరోగాంతక గిన్నె

ఈ గిన్నెయందు మంచి మజ్జిక నేసి రెండు నిమిషములు వుండనిచ్చి 10 దినములు ప్రాతఃకాలం నందు పుష్కలార్చన సమస్తవిధ మూలరోగములు నివారణ యగును. ఇది గాక అజీర్ణము, శీత శేధి మలబద్ధము ఇత్యాది,

రోగముల తప్పుక పోగొట్టును. ఇంతుకు పథ్యములేదు. ఇందు రసాది ధాతునర్గము చేరలేదు. పరిశుద్ధమగు మూలకలచే తయారుచేయబడినది. వెల 5 0.0, తపాలఖర్చు ప్రత్యేకము.

యోగ్యతాపత్రములు

1. నేటు బాలకృష్ణ టాకర్ (బాంకర్) పికానిన్ 7 సం॥ముల మూలము, 2. మెసరుగు హాకమాన్ దాగు మేలా గారు, వత్సలాపిధి, ముల్కనాబజారు, కలకత్తా, 10 సం॥ముల మూలము, 3. పనిలాల్ జీ (శ్రీమాలిగారు, పాకారు పేట, మదరాసు, 11 సం॥త్వరముల మూలము, 4. మిస్టరు కె పి కృష్ణ మిషన్ గారు, వారిస్టరు, పాలపురము, 5. గోపాలదాసుగారు (గుజరాత్) మైదరాబాదు (డక్కను) 10॥ సం॥ముల మూలము, 6. మె॥ ఆరుముగ శెట్టిగారు, 55, తిరుపత్తీయూరు, పెద్దశాల, మదరాసు. 4 సం॥ముల మూలము. గుణమిచ్చేనని వ్రాసి యున్నారు. ఇవిగాక అనేకులను యీ రోగమునుండి విముక్తి చేసివారిము.

పెడలిస్తు

ఆయుర్వేదభూషణ పండిట్ ఎల్.ఎన్. శర్మగారు, యె. యం. యె. పి.

బాలకృష్ణ జావహరాలయం, 177, చైనాబజారు, మదరాసు.

శ్రా ర దాం బ

సంఘమురాచారి సంస్కరణమునకు మార్గ మిందు భూపబడినది అందరును జదివి తీర వలయును.

వెల 4 అ.నాలు. పోస్టేజి ప్రత్యేకము. ఆంధ్రపత్రికా కార్యాలయము, పోస్టుబాక్సు 212, మదరాసు.